

ISSN 1452 - 3477

Гласник

ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

БРОЈ 17 ГОДИНА V БЕОГРАД, децембар 2009.

www.ingkomora.rs

ГЛАСНИК ИЗЛАЗИ СВАКА ТРИ МЕСЕЦА

ОСИГУРАЊЕ

**Сваки члан
Коморе
осигуран на
15.000 евра**

страна: 15

КРУПАН ПЛАН

**„Симбол
Београда“
поново
стражари
над Србијом**

странице: 17 - 19

СКУПШТИНА

**Планови и
програми
први пут на
време**

странице: 28 - 40

Срећна Нова 2010. година и Божићни празници

ПИСМО ГЛАВНОГ УРЕДНИКА

**ПРОФЕСОР ДР ДРАГОСЛАВ ШУМАРАЦ,
ПРЕДСЕДНИК ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**

Осигурани инжењери имају већи кредибилитет

Поштоване колегинице и колеге инжењери,

Одмах да кажем да ми је задовољство да смо спровели две акције које су најзад потпуно намењене чланству. Прва активност је уговор потписан са осигуравајућом кућом Дунав осигурање о осигурању од професионалне одговорности према трећим лицима до 15.000 евра по штетном догађају. Дакле сви ви, чланови Коморе, сте осигурани на овај износ од 30. новембра 2009. и на рок од годину дана. Уз „Гласник“ сте добили и Полису осигурања која важи за све чланове Коморе. У средини „Гласника“ приложени су услови осигурања који се могу извући и сачувати. Ову активност смо успели да остваримо из постојеће чланарине, дакле без додатних финансијских обавеза вас чланова Коморе. У наредном периоду ћемо видети како функционише овај пројекат који ћемо перманентно унапређивати. Ако неко буде желео да се осигура и на суму од 1,000.000 евра по штетном догађају то ћемо му омогућити али ће морати и да доплати за основну премију осигурања. Треба имати у виду да осигурани инжењери имају већи кредибилитет код инвеститора и да тиме подижемо конкурентност наших чланова на тржишту.

Честитам вам на томе!

Друга активност је уговор потписан са Телекомом, о формирању IKS-MOBNET (BIZ: NET 300) мреже чланова, рођака и пријатеља ИКС под називом „Причајмо бесплатно“. Више податка о овој активности Коморе, начину пријављивања и осталим појединостима можете наћи на нашем сајту www.ingkomora.rs/iksmobnet. На пример, разговор унутар групе је бесплатан уз месечну претплату од 30 динара, бесплатна је активација картица а сви разговори ван мреже и остали национални позиви су повољнији у односу на остале провајдере и тарифирају се у секундама без заокруживања. Заузеће и позив на који није одговорено се не тарифира ни код Оп-net ни код Of-net саобраћаја. Важно је да знате да можете да пријавите и учланите чланове породице као и пријатеље и рођаке да Вам се придруже. Позивам све чланове Коморе који се нису до сада пријавили за „Причајмо бесплатно“ да то учине.

У организацији Инжењерске коморе Србије одржана је седница Извршног одбора Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС) 26. септембра ове године у Београду и по мишљењу свих гостију из наше европске организације сви су били јако задовољни самом организацијом. О овоме догађају ћете такође моћи да прочитате у овом Гласнику.

Одржана је и редовна Скупштина ЕСЕС у Софији на којој је изабрано ново руководство.

У оквиру међународне сарадње имамо велику обавезу да се повежемо са Европским саветом грађевинских инжењера - ЕССЕ, али и да остваримо сарадњу и са другим европским струковним организацијама.

Дана 28. октобра 2009. године у Бања Луци одржан је састанак у Министарству урбанизма и грађевина Републике Српске. У раду састанка су учествовали - Миленко Дакић, помоћник министра, господин Рондаш, председник Комисије за издавање лиценци, господин Радусиновић, председник Комисије за стручне испите, Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, као и Бранко Радомирковић и Јасминка Гуска, представници Министарства просторног планирања и заштите животне средине Србије. Договорено је да се затражи састанак у нашем Министарству за просторно планирање и заштиту животне средине у вези признавања стручног испита, а самим тим и добијања лиценци у нашој Комори за грађане Републике Српске.

У Нишу су одржани Десети дани архитектуре од 27. октобра до 1. новембра. О самој манифестацији и награђенима ће те подробније читати у овом броју „Гласника“.

Овогодишњи „Дани инжењера“ одржани су на Златибору, од 24. до 26. октобра, са којих посебно издвајам обраћање нашег добитника Награде за животно дело у 2009. години професора Бранислава Митровића, дописног члана САНУ које је одушевило све присутне.

О активностима из области Перманентног усавршавања, моћи ћете такође да прочитате подробније у овом Гласнику. Само да кажемо да је на 16 организованих предавања у протеклој години, учешће узело више од 1000 чланова Коморе.

Први пут ове године, од када је формирана Инжењерска комора Србије, благовремено су усвојени планови рада и финансија. IV седница Скупштине одржана је у Врњачкој Бањи 12. децембар 2009. на којој су усвојени План и програм рада и Финансијски план за 2010. годин. Такође је Скупштина утврдила листу судија Суда части Инжењерске коморе Србије, са мандатом у трајању од четири године. На основу ове листе, која има 35 имена (три планера, четири урбанисте и два пута по 14 пројектаната и извођача радова) Управни одбор Коморе именоване 25 судија Суда части.

О самој Скупштини такође ћете читати детаљније у „Гласнику“.

На крају ове године користим прилику да свим члановима Инжењерске коморе Србије честитам Нову 2010. годину и Божићне празнике са жељом да Нова година буде много боља у пословном смислу од ове одлазеће.

22. СВЕТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА О КАНАЛИМА, НОВИ САД, 21–27. СЕПТЕМБРА

Унапређивање водног имиџа Војводине и Србије у свету

БОЖАНА ЗАРИЋ*

Светска конференција о каналима традиционални је међународни догађај усмерен на очување, унапређење и развој унутрашњих пловних путева – пловних канала и регулисаних водених токова. У раду 22. Светске конференције о каналима учествовало је 120 делегата из 17 земаља света – Канаде, САД, Ирске, Велике Британије, Француске, Холандије, Швајцарске, Италије, Шведске, Немачке, Пољске, Аустрије, Хрватске, Мађарске, Србије, Кореје и Кине. Конференција се наизменично одржава у земљама Северне Америке и Западне Европе, а Србији је ово први пут да прима у госте светске експерте за ову област.

Општа тема Светске конференције о каналима 2009. односила се на подизање свести о каналима и регулисаним пловним путевима и унапређење њихових економских својстава, док је посебна пажња посвећена управо унутрашњим пловним путевима слива Средњег Подунавља кроз нашу земљу, чији знатан део чини управо каналска мрежа Војводине. Тако је овогодишња конференција била усмерена на актуелна питања из области управљања и коришћења унутрашњих пловних путева – унапређење инфраструктуре и објеката, покретање нових развојних иницијатива, те могућности умрежавања и размене искустава у овој значајној области.

22. Светска конференција о каналима имала је три сегмента, пред и постконференцијска дешавања, и тродневну, (23–25. IX) Конференцију која је одржана у Конгресном центру „Мастер“ на Новосадском сајму. Претконференцијска догађања (21–22. IX) садржала су обилазак Ђердапске клисуре, док су постконференцијски дани били намењени обиласку значајних локалитета на каналима Војводине – преводница у Бечеју, брана на Тиси, преводница у Клеку, тврђава у Бачу (26–27. IX).

Током тродневног стручног скупа у Новом Саду (23–25. IX) 58 аутора презентovalo је своје радове у оквиру шест конференцијских сесија: светски и европски приступи унутрашњим пловним путевима, нови и обновљени унутрашњи пловни путеви у Европи и свету, индустријска баштина на унутрашњим пловним путевима и економски развој, канали и туризам, канали и пловидба, и канали и животна средина.

22. Светска конференција о каналима омогућила је значајне контакте и утицала на размену искустава.

Општа тема Конференције односила се на подизање свести о каналима и унапређење њихових економских својстава

У стручном конференцијском скупу учествовали су представници влада и регионалних и локалних власти разних земаља (Federal Ministry of Transport Berlin, Department of Waterways and Inland Navigation; GTZ; Cultural Heritage Agency Netherlands; Vois Navigable France; Parks Canada; Yangzhou Foreign Office China), међународних мисија (UNECE – Inland Waterways Committee; OEBS – Мисија у Србији), међународних организација (Inland Waterways Internatio-

Овогодишња Светска конференција о каналима одржана је под паролом „Исток и запад ће се срести“.

nal; The Barge Association; International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage – TICCIN; International Council of Marine Industry Association), организација које се баве разним аспектима из области унутрашњих пловних путева (Inland Waterways Association of Ireland; Via Donau; Canal Society of New York State; Canalway Trails Association New York; Chesapeake & Ohio Canal Society; Canadian Canals Society; Banks of original Erie Canal; Dutch Recreational Waterways Foundation; Middlesex Canal Commission; Erie Canal National Heritage) и бројни универзитетски стручњаци.

Овогодишња Светска конференција о каналима омогућила је да се у области пловних канала и регу-

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 09. 09 2009.

Укупан број чланова Коморе	21.503
Број издатих лиценци за одговорног планера	136
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.167
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	18.037
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	15.583
лица са високом стручном спремом	14.212
лица са вишом стручном спремом	1.371
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	34.923

На насловној страни:
На изградњи Авалског ТВ торња 2 било је ангажовано 114 инжењера од којих је више од 90 одсто поседовало лиценце Инжењерске коморе Србије.

ISSN 1452 - 3477 Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС.“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу

СIP - Каталогизација у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд • Гласник Инжењерске коморе Србије • COBISS SR-ID • Број 17 • Година V • децембар 2009. • Излази четири пута годишње • Адреса редакције: Београд, Кнеза Милоша 9. • Телефон: 011/3248-585; 3248-586 • E-mail: info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs • Редакција: др Драгослав Шумарац, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић, заменик главног уредника; Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник; Милана Миловић, секретар редакције; Драган Ерцег, графички уредник; Драгана Петровић, лектор и коректор; Тодор Предраговић, фоторепортер • Жиро рачун ИКС: 160-40916-33 • Тираж: 22.000 примерака • Овај број „Гласника“ штампан је децембра 2009. године • Штамп: Ротографија - Суботица.

лисаних водених токова, који су карактеристични и од пресудне важности за Војводину, унапреди међународна и регионална сарадња, представе пловни потенцијали Војводине на међународној сцени, изнесу нове иницијативе за развој пловних путева, наутике и пловидбе, а истовремено и унапреди имиџ Војводине и Србије у целом свету.

Главни организатор 22. Светске конференције...

било је ЈВП „Воде Војводине“, суорганизатор Удружење „Дунавски пропелер“, док је генерални покровитељ било Извршно веће АП Војводине. Подршку организацији дала је Међународна асоцијација за унутрашње пловне путеве (Inland Waterways International).

* главни инжењер у сектору за развој ЈВП „Воде Војводине“

САВЕТОВАЊЕ „ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ“ – СИЋЕВО–НИШ, 25. СЕПТЕМБАР

МХЕ је енергетска будућност Србије

ДРАГАН ЖИВКОВИЋ

Регионални центар Ниш Инжењерске коморе Србије био је организатор саветовања чија је тема била „Обновљиви извори енергије“ и које је окупило више од 110 експерата, стручњака или само забринутих или заинтересованих инжењера Србије. Саветовање је трајало један дан у хотелу „Сићево“ у Сићеву, варошици надомак Ниша. Учесници су пре почетка Саветовања обишли једну од првих српских мини хидроелектрана изграђену на Нишави и пуштenu у експлоатацију 1931. године, која и после 78 година веома успешно ради – производи струју. Суорганизатори Саветовања су били Министарство енергетике, Министарство заштите животне средине и просторног планирања, Агенција за енергетску ефикасност и Агенција за енергети-

Мини хидроелектрана „Сићево“ почела је са радом 1931. и већ осам деценија успешно ради

венским републикама, са освртом, како се то у најразвијенијим земљама Европске уније ради, нагласивши да и Србија мора да приступи што брже инвестирању и изградњи малих хидроелектрана као обновљивих извора енергије.

Остали предавачи су били: проф. др Милун Бабић, директор РЦЕЕ – Крагујевац, са темом „У коришћење малих водотокова са максимумом – енергетска ефикасност СВУДА и УВЕК!“, Драган Рапаић, шеф Службе за производњу у малим електранама ПД „Југоисток“ Ниш са радом „Енергетски потенцијал малих водотокова и мале хидроелектране на територији Југоисточне Србије“, а Светислав Коцић, директор фирме Пирот Енерго, имао је излагање „Искористићење хидроенергетског потенцијала на територији Општине Пирот“. Последњи предавач био је Добривоје Тасић из Враћа са темом „Ревитализација Мини хидроелектране ‘Пчиња’ у Трговишту“.

Закључак овогодишњег саветовања могао би да буде – Инжењерска комора Србије и инжењери свих струка, на свим нивоима, требало би да се укључе у даљу разраду целокупне проблематике везане за ток изградње МХЕ, које су енергетска будућност Србије јер припадају обновљивим изворима енергије. Учесници скупа су се „на лицу места“ уверили да мини хидроелектране трају много деценија. Развој и изградња МХЕ је самим тим шанса за што веће упошљавање инжењерског кадра свих струка – од пројектовања, извођења објекта, надзора, пуштања у рад – за опште добро државе Србије.

Чланови Коморе свих струка требало би да се укључе у даљу разраду целокупне проблематике везане за изградњу мини хидроелектрана (МХЕ).

ку. Постављени циљ – указивање на значај мини хидроелектрана као обновљивих извора енергије, подстицај искоришћењу хидро потенцијала земље, привлачење могућих инвеститора у оквирима препорука енергетске ефикасности по узору на земље Европске уније у потпуности је остварен.

Саветовање је отворио проф. др Милисав Дамњановић, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, док је уводничар био Драган Живковић, члан Извршног одбора МАИР-а, члан Скупштине ИКС-а и председник Организационог одбора Саветовања. Учеснике је поздравио и мр Бојан Ковачић, директор Агенције за енергетску ефикасност Републике Србије и обећао већу и тешњу сарадњу између Агенције и Коморе.

Први предавач је била др Снежане Петровић, директорка развоја Multicon inženjeringa Београд, са темом „Потенцијал МХЕ Србије у светлу европске енергетске политике Blue AGE (Blue Energy for A Green Europe)“. Она је на крају разложен начин дала пресек овог поља, у Србији и бившим југосло-

САЈМОВИ ЕНЕРГЕТИКА И ЕСОFAIR, БЕОГРАД, 14–16. ОКТОБАР

Мало интересовање чланова за „специјалце“

На Београдском сајму су од 14. до 16. октобра одржана две, релативно младе сајамске приредбе: 5. Међународни сајам енергетике и 6. Међународни сајам животне средине – Есоfair. Обе сајамске приредбе биле су лоциране на једном месту – у Хали 1. Окупиле су око 200 излагача, од којих је 60 одсто номинално било на Енергетици, а остатак на Есоfairu. Ова два специјализована међународна сајма укупно је видело десетак хиљада заинтересованих, од којих је њих 7.100 имало плаћене улазнице. Комора је купила 200 улазница за своје чланове, али је сајмове посетило тек 56 заинтересованих.

Пета Енергетика је била организована у пет робних група – електрична енергија, угаљ, гас и нафта, обновљиви извори енергије и енергетска ефикасност.

Шести Есоfair третирао је следеће елементе заштите животне средине: вода, ваздух и земљиште. Решења заштите животне средине по областима – електропривреда и индустрија, депоновање и рециклажа отпада, заштита од буке и вибрација, стратегија локалне заједнице у решавању питања заштите животне средине, комунална питања и инфраструктура, заштита природе и управљање природним ресурсима, биодиверзитет и геодиверзитет, заштићена природна добра и модели управљања, дивље биљне и животињске врсте под контролом промета, туристички програми у природним добрима, и стратегија, пројекти и едукативни програми за очување животне средине и природе.

С. К.

КОНГРЕС „ПРОМОЦИЈА УПОТРЕБЕ ДРВЕТА КАО ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА У СРБИЈИ“ – БЕОГРАД, 26. ОКТОБАР

Како повећати потрошњу дрвета у домаћем неимарству

БРАНКО МАРКОВИЋ

Конгрес „Промоција употребе дрвета као грађевинског материјала у Србији“ одржан је 26. октобра у Сава центру у Београду на иницијативу проHolz Аустрије, Агенције за дрво и Инжењерске коморе Србије. Подршку Конгресу су дали Универзитет у Београду (Грађевински, Архитектонски и Шумарски факултет), Технички факултет у Грацу (Аустрија) – Институт за носиве конструкције. Циљ овакве мере информисања је да се од стране стручњака, без утицаја предузећа, постигне значајно повећање потрошње дрвета у Србији. У оквиру Конгреса учесницима је пружена прилика да од научника и стручњака прикупе најактуелније информације о вишеструкој предности примене дрвета у различитим подручјима градитељства.

Част да отворе Конгрес и одрже уводне беседе имали су проф др. Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије и Јоахим Рајтбауер (Joachim Reitbauer), представник проHolza. Модератор конгреса је био проф. др Здравко Поповић, продекан Шумарског факултета у Београду.

Домаћи струћњаци за прераду дрвета били су врло заинтересовани за предавања домаћих и иностраних експерата

Програм Конгреса имао је пет тема-предавања, презентираних у два дела, док су у паузи учесници могли да разгледају изложбу организовану у холу Сава центра, у оквиру које су се представила српска предузећа из сектора дрвне индустрије

- "Топлица дрво" - Трстеник, "Пирамида" - Сремска Митровица, ЛКВ центар - Београд и "Вучићевићи" - Ариље. На крају рада Конгреса отворена је дискусија у којој је прилику да прокоментарише изложене теме, али и шире, искористио велики број учесника Конгреса.

Прво предавање је одржао др Андреас Трумер (Andreas Trummer) са Института за носиве конструкције Техничког Универзитета у Грацу - Аустрија, а тема је била "Нови производи за модерну дрвну градњу". Архитектонске и грађевинске примере дрвне градње у Србији представили су доц. др Жикица Текић, са Архитектонског факултета и проф. др Бошко Стевановић са Грађевинског факултета Универзитета у Београду. Архитекта Вернер Нусмилер (Werner Nussmüller),

из пројектног бироа Seewood, аутор неких од најлепших и најзанимљивијих дрвених грађевина у Аустрији одржао је врло занимљиво предавање са темом "Системска градња – примена префабрикованих масивних дрвених елемената, архитектонски примери".

У другом делу учесници Конгреса имали су прилику да чују још два предавања. Прво је проф. др Миленко Мирић, са Шумарског факултета Универзитета у Београду говорио на тему "Конструктивна заштита дрвета у грађевинарству", а затим је архитекта Болганг Пешл (Wolfgang Pöschl) из пројектног бироа Татанка (Tatanka GmbH) изложио тему "Градњу дрветом и уштеда енергије – примери модерне дрвене архитектуре".

54. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ КЊИГА – БЕОГРАД, 26. ОКТОБАР – 1. НОВЕМБАР

Професор Хајдин у иностраној литератури

Књига Најзначајнији научни и стручни радови Николе Хајдина у коментарима иностране литературе презентирани су на 54. Сајму књига. Издата је у част осамдесет пет година живота (Врбовско, 4. април 1923) академика и професора Хајдина, а о књизи су говорили аутори: Драгослав Шумарац, Братислав Стипанић и Ненад Марковић, професори Београдског универзитета на Грађевинском факултету, који су дуже или краће време били његови сарадници.

И ове године Комора обезбедила бесплатне улазнице за чланове, па је ту могућност искористило 585 инжењера – љубитеља књиге.

„Док је био још студент радови Николе Хајдина цитирани су у иностранству, и то од стране светски чувеног професора Гиркмана у његовој књизи о површинским носачима“, рекао је Драгослав Шумарац, председник Коморе, на промоцији књиге Најзначајнији научни и стручни радови Николе Хајдина у коментарима иностране литературе. „Још као студент, професор је био пола века испред свог времена. Први је увео рачунаре у прорачуне конструкција, па су многи значајни објекти, код нас и у свету, израчунати у ИРЦ-у (Инжењерски рачунарски центар на Грађевинском факултету у Београду), који је он основао. Својом непосредношћу на предавањима развијао је код студената љубав према неимарској струци, и просто их привлачио да са њим сарађују. Своје сараднике је слао у иностранство, пре свега због је-

зика, али и да науче неке нове ствари. Увек је инсистирао да свака нова генерација мора да буде боља од претходне и да зна више.“

„Књига не садржи никакве оцене, као што се пишу књиге које су неком посвећене, и искључиво се састоји од – факата“, рекао је академик Хајдин. „Од прве до последње стране дају се цитати иностраних институција, стручних публикација или штампе, који говоре о квалитету мог рада, било писаног било конструкција. Аутори су из обиља материјала изабрали само оне делове који, по њиховом мишљењу и ставу, најбоље презентују мој стваралачки опус. У књизи није ништа посебно издвојено, све је једнако третирано, уз изношење довољног броја доказа. Међутим, ја бих истакао мостове са косим затегима, који су апсолутно доминантан систем у свету (има их неколико хиљада) и представљају наставак пионирског рада оних који су то почели да раде, па до данашњих дана, међу којима се, без лажне скромности, налази и моје име.“

Светислав Симовић, директор високоградње и архитектуре и урбанизма Енергопројекта, дипломирани грађевински инжењер, „професоров ђак“ који је присуствовао промоцији, подсетио се на један догађај од пре готово три деценије, који најбоље говори о значају и ауторитету неимара Николе Хајдина:

„Енергопројект је 1981. године реализовао пројекат 202с у Ираку, вредан 750 милиона долара, али због насталих проблема у статичком прорачуну и примењеним грађевинским материјалима (израду капонира за авионе) дошло је до експесних ситуација у конструкцијама. Инвеститор је хтео да прекине радове и отера извођача са градилишта. Позвали смо у помоћ професора, који је урадио одређене

захвате и инвеститорима кроз анализу објаснио целокупан статички прорачун и примењене материјале, што је инвеститор без речи прихватио. Ми смо реализовали Хајдинова решења (и не само ми, него и друге југословенске фирме које су радиле у Ираку), одрадили комплетан уговор и остварили одличан профит. И не само ми (Енергопројект), него је целокупна југословенска грађевинска индустрија у Ираку инкасирао око 4 милијарде долара.“

Овогодишњи Сајам књига у Београду имао је више од 800 излагача, више од 100.000 изложених наслова и барем пола милиона књига. Био је боље и прегледније организован, одвојени су штандови

издавача од продавница књига, па иако га је посетило више од 130.000 посетилаца, није добацио до очекиваних 140.000 посетилаца са купљеним улазницама. Као и претходних година, Комора је за своје чланове обезбедила бесплатне улазнице, па је ту могућност искористило 585 инжењера – љубитеља књиге.

У НИШУ ОДРЖАНИ ДЕСЕТИ ДАНИ АРХИТЕКТУРЕ – 27. ОКТОБАР – 1. НОВЕМБАР

Трећи Тријенале архитектуре – Ниш 2009.

АЛЕКСАНДАР ПАНЧИЋ

Десети Дани архитектуре одржани су од 27. октобра до 1. новембра у Нишу, с тим што је овога пута „на дневном реду“ био Тријенале архитектуре – Ниш 2009. Трећи Тријенале одржано је у градској галерији „Србија“ у којој су била изложена 123 рада у пет категорија. Шестодневна догађања видело је и/или на њима учествовало преко 2.000 људи, док је стручни жири наградио 11 радова. Велика награда Тријенале додељена је Зорану Николићи и Мирољубу Станковићу, ауторима реализованог пројекта – „Породична кућа у Нишу“. Организатор овогодишњег Тријенала је ДАН (Друштво архитеката Ниша), док је суорганизатор била Инжењерска комора Србије – Регионални одбор подсекције дипломираних инжењера архитектуре из Региона Ниша.

Пре десет година Друштво архитеката Ниша дошло је на идеју да организује догађај који би из вишедеценијске летаргије продрмао нишке архитекте и целокупну јавност. Године 2000. осмишљена је и реализована „Велика изложба архитектуре Ниш 2000“, као приказ

архитектонске делатности архитеката Нишког региона, у деценијском периоду 1990–2000. година. Већ наредне године „Велика изложба“ мења име у „Дани архитектуре Ниша“ и доноси се одлука да изложба буде тријенална, а да се у међувремену организују тематске изложбе. Покренута је манифестација од које се очекивало да, пре свега, истраје и да кроз време бележи и објективно суди о архитектонским догађањима у граду на Нишави. Прва деценија показује да је остварен више него позитиван резултат.

Свечано отварање Дана архитектуре Ниш 2009. било је у градској галерији „Србија“

Трећи Тријенале свечано је отворен 27. октобра у присуству великог броја архитеката и љубитеља архитектуре. Знак за почетак шестодневних догађања дао је Миодраг Медар, председник ДАН-а, а на отварању су говорили – Бранимир Ђирић, потпредседник ДАН-а, проф. др Милисав Дамњановић, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, Александар Берића, представник „Потисја-Кањижа“, члана Tondach групе, главног спонзора Тријенала, и др Игор Марић, председник Комисије за међународну сарадњу Коморе.

Др Снежана Петровић одржала је предавање о енергетској ефикасности зграда

На основу расписаног конкурса ДАН-а пријављена су 143 рада, а Селекциона комисија је изабрала за приказивање на Тријеналу 123 рада и то у пет категорија: архитектонски пројекти-реализација – 28 радова, архитектонски пројекти – 49, ентеријери-реализације – 20, студенски радови – 25 и публикације и публицистика – један рад. Све радове приказане у Галерији „Србија“ прегледао је и оценио стручни жири састављен од дипломираних инжењера архитеката (Александар Радовић, председник, и чланови Зоран Чемерић из Ниша, проф. Дарко Марушић из Београда и мр Лазар Кузманов из Новог Сада), који је након вишедневног рада доделио укупно 11 награда и признања који су лауреатима уручени после свечаног отварања Трећег Тријенала – Ниш 2009.

Велика награда Тријенала припала је Зорану Николићу и Мирољубу Станковићу, ауторима „Породичне куће у Нишу“ у категорији Архитектонски пројекти-реализације.

Остали награђени у овој категорији су – Предраг Денчић и Марко Крстић, са сарадницима Емилијом Денчић и Ивицом Цветковићем за стамбено-пословни објекат, Саши Буђевићу са сарадником Миљаном Игњатовићем за пословно-производни објекат „Euro-glass“, и Сими Гушићу са сарадником Мирком Гушићем за „Ревитализацију варошке куће“. Сви објекти се налазе у Нишу.

У категорији „Архитектонски пројекти“ Награда је припала Игору Симићу за рад „Основна школа „Ђура Јакшић“ у Старом селу“, док су признања добила – Александра Конески и Милена Антић са сарадницима за стамбено-пословни објекат „Титаник“ у Нишу, односно мр Милан Танић са коауторима Славишом Кондићем, Иваном Костићем, Милицом Ђорђевић и мр Миомиром Васовом за фудбалски стадион „Женева“.

У категорији „Ентеријери-реализације“ Награда је припала Зорану Николићу и Мирољубу Станковићу за објекат „Millhouse Computers“ у Нишу. Признање су добили Бранимир Ђирић и пројектант Милан Антић за рад „Легат сликарке Бранке Ђорђевић“.

У категорији „Студенски радови“ Награда је припала Александру Јовановићу, аутору рада „Студенски дом у Нишу“, док су признања припала – Војиславу Николићу за идејни пројекат соларне куће и Ненаду Обрадовићу за идејни пројекат хотела.

На овогодишњем Тријеналу награде и признања у категорији „Публикације и публицистика“ нису додељене јер није пријављен довољан број радова (три, био је само један).

Током трајања Тријенала у пратећим програмима и манифестацијама десио се велики број занимљивих догађаја. Генерални спонзор „Потисје-Кањижа“ одржао је на Грађевинско-архитектонском факултету у Нишу промоцију награђених радова на националном конкурс

„Најлепши кровови 2009“ у Србији, изведених од њихових производа. Презентери су били Александар Берића, руководилац промотивних активности „Потисја-Кањижа“, Лазар Кузманов и Александар Кековић, сва тројица чланови Националног жирија. У галерији Друштва архитеката Београда, која је премијеру имала на БИНА '09 (Београдској интернационалној недељи архитектуре). Др Снежана Петровић, директор развоја предузећа Multicon inženjering из Београда, одржала је предавање – „Енергетска ефикасност у зградарству“ (29. X), док је мр Милена Динић, ауторка књиге Мешовите функције у обнови градског центра, једина пријављена у категорији „Публикације и публицистика“, сама представила своје дело (30. X). Истог дана одржана је и трибина „Јужна пруга“, на тему „Ниш подељени град“, на којој је модератор био Бранимир Ђирић, потпредседник ДАН-а. Као и свих претходних година одржан је једнодневни стручни излет. Посећена је Ђавоља варош, археолошка локација из раног бронзаног доба Плошник, односно три цркве у околини Прокупља – Свети Никола, Кондујска и црква Св. Богородице, задужбине Стефана Немање.

18. МЕЂУНАРОДНИ САЛОН УРБАНИЗМА – НИШ, 6–13. НОВЕМБАР

Новосађанима Велика награда

ТАТЈАНА ЂОРЂЕВИЋ

У петак 6. новембра, око 19 сати, град Ниш је и званично постао центар урбанистичких визија, идеја и знања, преточених у радове који су своју презентацију доживели у предивном простору галерије „Србија“. По осамнаести пут урбанисти Ниша, Београда, Новог Сада, Крагујевца, Скопља, Сарајева, Загреб и многих других градова из нашег окружења окупали су се на једном месту како би приказали и показали своја урбанистичка остварења. Стручној јавности, грађанима Ниша, али и осталим намерницима, показано је 160 радова, док је у раду пратећих манифестација учествовало више од 100 најзначајнијих и најутицајнијих урбаниста из региона.

Овогодишњи Салон урбанизма отворила је Биљана Јовановић, већница Нишке градске скупштине. Отварању су присуствовали: представници Српске православне цркве (владика нишки Иринеј), затим делегација Инжењерске коморе Србије – Татјана Ђорђевић, потпредседник УО ИКС, Милорад Миладиновић, председник ИО СУ, и Драгана Ђорђевић, чланица УО ИКС – представници Удружења урбаниста Србије, покровитељи 18. Салона, многобројне колеге... Испред организатора,

У нишкој галерији „Србија“ одржан је Салон урбанизма са 160 учесника/радова, који је трајао осам дана и био веома добро посећен. Већ првог дана била су највећа узбуђења – додела награда, а ове их је године било у изобилју – тачно 30 првих, других и трећих, плус Велика награда

Захвалницу је примио мр Александар Јевтић, директор ЈП „Урбанизам“, Завод за урбанизам Нови Сад

присутне је поздравио Душан Минић, председник УУС, и подсетио „колико су идеје и решења урбаниста важни и значајни за будући развој човечанства“. Између осталих, на отварању су говорили и Тања Ђорђевић, као и Карстен Лунд, координатор LEDIB програма Краљевине Данске, још једном се осврћући на значај сарадње његове земље и града Ниша и његовог Завода за урбанизам.

Стручни жири је прегледао све пријављене радове, а имена најбољих у 10 категорија (30 првих, других и трећих награда, плус Велика награда Салона) саопштили су Славица Ференц, председница Савета 18. Салона (директорка Завода за урбанизам у Шапцу) и мр Драган Радивојевић, председник жирија (директор Завода за урбанизам у Нишу).

Велика награда 18. Међународног салона урбанизма припала је ЈП „Урбанизам“, Завода за урбанизам из Новог Сада, не за један или више конкретних пројеката него за целокупан рад у 2009. години.

Специјално признање Савета и Стручног жирија овогодишњег Салона, „за посебан допринос у реализацији 18. Међународног салона урбанизма“, уручено је Инжењерској комори Србије, а примио га је Татјана Ђорђевић, потпредседник Управног одбора ИКС.

25. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ГРАЂЕВИНАРСТВА – НОВИ САД 10–14. НОВЕМБАР

Три сајма – два термина

На Новосадском сајму су половином новембра отворена три специјализована сајма – Investexpo, Енергетика и Грађевинарство. Четврти Investexpo – сајам инвестиција и некретнина и 18. Међународни сајам енергетике трајали су по четири дана (10–13), док је 25. Међународни сајам грађевинарства имао за посетиоце и излагаче „дан више“ (10–14). За ове сајамске манифестације ИКС је својим члановима обезбедио 108 бесплатних улазница.

Један од стратешки важних пројеката Новосадског сајма – Investexpo, представља инвестициону „дестинацију“ градова и општина Србије, привредних субјеката из сектора енергетике и значајне акционе планове ресорних државних институција. Овогодишњи Investexpo окупио је педесетак излагача везаних за подручје инвестиција и некретнина и то око 40 градова и општина, али и Привредну комору Србије са регионалним и покрајинским испоставама, односно другим покрајинским секретаријатима за енергетику,

инвестиције, развој... Наравно, најзначајнији излагачи су општине, јер тек њихов развој обезбеђује убрзани републички развој.

Осамнаести Међународни сајам енергетике окупио је двадесетак домаћих и страних излагача, а оно што је било посебно јесте понуда енергетских постројења која као енергент користе гориво из обновљивих извора, тј. биогориво.

Двадесет пети Међународни сајам грађевинарства имао је 70-ак излагача из свих области градитељства, а то значи од пројектовање до извођења, преко индустрије грађевинског материјала, инжењеринг компанија... Посебан квалитет овог сајма, у последње четири сезоне, јесте заједнички наступ грађевинске индустрије и потенцијалних инвеститора, јер је то добитна комбинација. Наиме, ниједан неимарски пројекат не постоји без инвеститора, јер је то начин да се он (пројекат) реализује.

М. П.

47. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ НАМЕШТАЈА, БЕОГРАД 12–18. НОВЕМБАР

Свеже идеје показало више од 500 излагача

МИЛОВАН ПАУНОВИЋ

Током седам новембарских дана Београдски сајам је био у знаку дрвне индустрије – одржани су 47. Међународни сајам намештаја, опреме и унутрашње декорације и Међународна изложба машина, алата и репроматеријала за дрвну индустрију. Под паролом „Свеже идеје“ више од 500 излагача из земље и света представило дизајнерске, производне и маркетиншке трендове у индустрији намештаја и сродним делатностима. Сајам намештаја постао је незаобилазно место у земљи и региону па је и ове године окупио много домаћих и иностраних излагача. Ова манифестација ни по чему не заостаје за сличним сајмовима у свету. Србија има велику традицију у производњи квалитетног, удобног и лепо дизајнираног намештаја, а пошто се у долазећим годинама очекује „процвта“ станоградње, то значи да ће бити много нових станова које треба опремити.

Четрдесет седми Међународни сајам намештаја свечано је отворио Млађан Динкић, мини-

стар економије и регионалног развоја у Влади Србије, који је рекао да је 2009. година вероватно била економски најтежа година у свету. Све што се дешавало много је погодило индустрију намештаја, јер у кризним временима није неопходна куповина трајних потрошних добара. Влада Србије за 2010. годину припрема специјални програм за помоћ произвођачима намештаја у виду вишегодишњих и повољних кредита. Привилеговане услове Влада ће обезбедити за оне који желе да инвестирају и проширују капацитете, јер то значи даљи развој домаће привреде, веће запошљавање, повећан извоз.

Чланови Инжењерске коморе Србије показали су велико интересовање за Сајам намештаја. За све заинтересоване би је обезбеђен контингент бесплатних улазница, тако да је 47. Сајам намештаја посетило 614 чланова Коморе. Са оствареном посетом – обезбеђеним улазницама, Сајам намештаја је на трећем месту по интересовању чланства, после Сајма грађевинарства и Сајма технике, које је, у просеку, видело по 1.600 чланова Коморе.

40. МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС И ИЗЛОЖБА О КГХ – БЕОГРАД, 2–4. ДЕЦЕМБАР 2009, САВА ЦЕНТАР

Одржива будућност кроз доградњу прошлости

БИСЕРКА ШВАРЦ

Београдски конгрес о КГХ је највећи европски стручно-научни конгрес ове врсте који се одржава сваке године, манифестација коју подржавају најугледније институције у овој области у земљи и свету. Редак је пример да се један овакав скуп одржава редовно већ пуне четири деценије, окупљајући сваки пут све више учесника и стално проширујући круг питања о којима расправља. Од првог скупа, 1970. године, до данас наши стручњаци се срећу са колегама са свих континента, жељни усавршавања, сазнања о достигнућима у струци и представљања другима својих идеја и резултата.

Мото конгреса „Одржива будућност кроз доградњу оног наслеђеног из прошлости“ говори о настојањима да се у време светске енергетске кризе потрошња енергије у грађевинским објектима, за које се троши половина произведене енергије, сведе на најмању могућу меру, а производња усмери на обновљиве изворе, што је спасоносно решење за опстанак Земље.

Ове године дешавања на 40. Конгресу почела су 1. децембра увече отварањем Изложбе-сајма и коктелом добродошлице у организацији покровитеља изложбе фирме Elcomtrade, док је сам Конгрес свечано отворен у среду 2. децембра, врло оригинално – деџи хор Чаролија отпевао је националну химну, али и још две едукативне песме – „Чаробни свет“ и „Доживети стоту“, подсећајући нас да морамо повести рачуна да својим несавесним односом према природи и окружењу не угрозимо опстанак будућих генерација. Председник Организационог одбора свих досадашњих конгреса и председник Друштва за КГХ Србије проф. др Бранислав Тодоровић поздравно је присутне и подсетио их да темом конгреса – одрживи развој енергије, изражавамо да смо дужни да нашој деци обезбедимо сигурну, бољу и извеснију будућност.

40. Међународни конгрес грејања, хлађења и климатизације отворио је проф. др Петар Шкундрић, министар енергетике у Влади Србије, и истакао важност скупа за подстицај одговорног понашања према коришћењу обновљивих извора енергије, наглашавајући да је Србија учинила велики инвестициони корак у развоју енергетског сектора – побројивши све акције на реконструкцији постојећих и изградњи нових енергетских постројења.

Учеснике Конгреса су поздравили представници програмских спонзора – Инжењерске коморе Србије (ИКС), Међународног института за хлађење (IIR), Америчког друштва инжењера за грејање, хлађење и климатизацију (ASHRAE) и Федерације европских друштава за грејање и климатизацију (REHVA). Проф. др Драгослав Шумарац, председник ИКС, говорио је о увођењу енергетских сертификата за грађевинске објекте посебним лиценцама за ову врсту послова, али и о значају увођења реда и законских норми у ову област, као један од предузетих корака у приближавању европским стандардима.

Јубиларном 40. Конгресу присуствовале су делегације из 20 земаља – први пут представници Кине и Ирана. У Зборнику радова нашло се 87 радова, од којих су 11 написали студенти, а остале домаћи и страни експерти.

Првог дана рада Конгреса домаћи и страни предавачи изложили су радове из области раскладне технике, о системима и новим технологијама у хлађењу, али и о новим мерама рационализације у даљинским системима грејања, њиховој ефикасности, наплати по утрошку топлоте, затим о топлотним пумпама са различитим топлотним изворима, системима КГХ и условима унутрашње средине. Другог дана изложено је више од 30 радова на тему информационих технологија у повећању енергетске ефикасности, енергетски ефикасних објеката и опреме, ваздушних система у климатизацији, производње топлоте, когенерације, тригенерације, адаптивним и енергетски ефикасним зградама и опремом за такве објекте, као и градњи кућа које ће најмање бити зависне од класичних извора енергије, са нултом потрошњом енергије.

Трећег дана рада Конгреса представљено је више запажених радова из области енергетске ефикасности грађевинских објеката (најактуелније теме свуда у свету) и настојањима да се потрошња енергије у њима смањи за најмање 30 одсто. Поред тема које су се односиле на енергетску сертификацију нових објеката, који морају да се уклопе у строге европске стандарде по питању енергетских карактеристика, посебна пажња била је посвећена и енергетској рехабилитацији постојећих објеката, који нису грађени у духу одрживог развоја и који су велики потрошачи енергије.

Програм намењен студентима био је изузетно посећен – присуствовало је више од 200 академица из Београда, Новог Сада, Крагујевца, Ниша и Солуна. Будуће КГХ колеге излагале су радове подељене у четири тематске групе: енергетске потребе зграда са аспекта грејања и климатизације, паметна зелена архитектура, хлађење и котлови. Студентски радови излагани на 40. Конгресу о КГХ били су високог квалитета.

40. Конгрес је искоришћен да се награде најистакнутијим члановима Друштва за КГХ Србије плaketама и медаљама, признањима која се додељују сваке године. С обзиром на то да је ово јубиларна година, додељене и већи број ленти – специјалних захвалница највернијим учесницима, спонзорима и излагачима. Највеће признање у струци – Платета Друштва за КГХ уручена је: Братиславу Благојевићу, Иштвану Вањуру, Бисерки Шварц, Ердеш Палу, Радмилу Савићу, Миловану Еремићу и Петру Васиљевићу. Медаље су добили: Никола Илић, Светлана Влајић-Жакула, Станиславу Страхарику, Мирјана Мијушковић, Иван Сухих, Бранислав Ерцеговић и Дејан Газикаловић, као појединци, али и предузећа Euro heat из Крагујевца, VIS Company, Group Protom, Termopart, Панклима, Машинопројект и Енергопројект, сви из Београда.

Диплома за најбоље уређени штанд у конкуренцији 147 домаћих и страних излагача припала је компанији Wilo из Београда.

Као и сви претходни, и овогодишњи јубиларни – 40. Конгрес организовало је Друштво за грејање, хлађење и климатизацију (КГХ) Србије, које је у саставу Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије (СМЕ-ИТС). Одржавање Конгреса помогло је 90 добротвора – три генерална покровитеља, покровитељ Изложбе, пет програмских спонзора, 28 главних спонзора и 53 спонзора.

Бесплатни разговори у оквиру ИКС - МОБНЕТ (BIZ: NET 300)

Инжењерска комора Србије и Телеком Србије омогућили су члановима Коморе, њиховим рођацима и пријатељима бесплатне разговоре у оквиру мобилне телефонске групе ИКС – МОБНЕТ

МИША АНГЕЛЕСКИ

Инжењерска комора Србије успела је да ову веома повољну услугу, коју Телеком већ има у својој понуди за правна лица као бизнет 300, прошири на све чланове, па чак и на њихове пријатеље и рођаке, а такође оствари још неколико погодности.

Појединости везане за ову услугу: детаљи о пакету ИКС – МОБНЕТ, подношење захтева, подизање SIM картица и слично, чланови могу остварити у било којој регионалној канцеларији Коморе: Београду, Суботици, Новом Саду, Ваљеву, Крагујевцу, Краљеву, Врању, Нишу и Чачку.

Услови за остваривање ове погодности су следећи: попуњен захтев за приступање мрежи ИКС - МОБНЕТ за сваког будућег корисника без обзира да ли се ради о истом лицу; копија личне карте сваког будућег корисника мреже; потписана сагласност на Опште услове GSM -а у два примерка, потписана сагласност на Опште услове BIZ:NET -а у два примерка; попуњен и потписан претплатнички уговор у два примерка; и сваки захтев за приступање мрежи ИКС - МОБНЕТ оверен печатом члана Коморе.

Сви ови обрасци налазе се на сајту Коморе (www.ingkomora.rs/iksmobnet). Члан Коморе, пре него што дође по SIM картице, мора да попуни електронски формулар како би особље у секретаријату знало колико SIM картица да обезбеди. Након неколико дана наручене SIM картице могу се преузети у једној од регионалних канцеларија Коморе или у централи у Београду. Важно је рећи да се потпуним захтевом сматра онај захтев који је, поред приложене комплетне документације, оверен печатом члана Коморе. Члан Коморе овим потврђује да је сагласан да се лица наведена у захтеву преко њега укључују у мрежу. Раскидање уговора или замена картице врше се преко Инжењерске коморе Србије. Потребно је само послати захтев путем e-mail: iksmobnet@ingkomora.rs. Не постоји временско ограничење уговора. Све докле траје група ИКС МОБНЕТ траје и уговор сваког корисника. Инжењерска комора Србије потписала је са Телекомом уговор на две године са аутоматским продужавањем. Не постоји такође ни ограничење на број SIM картица које један члан може да преузме. Сваки потписник уговора добија нови 066 број.

Неке од карактеристика ИКС – МОБНЕТ-а (biznet) могу се видети у табели испод:

Врста услуге – Biznet 300	Цена у динарима (без ПДВ-а)
ON NET (позиви унутар Biz: net групе)	0
Импулс за одговор на позив се не наплаћује	
OFF NET (позиви изван Biz: net групе)	Позиви ка осталим мт:с бројевима 3,00
	Остали национални позиви 7,00
Импулс за одговор на позив се не наплаћује	
Заокруживање се врши у секундама	
SMS порука	1,70
GPRS (бесплатно 10 МБ, по линији)	
SMS порука ка иностранству	10,00
MMS порука	10,00
Месечна претплата по броју	30,00

Остале услуге овог пакета: сви разговори се тарифирају у секундама без заокруживања (заузеће и позив на који није одговорено се не тарифирају); успостава везе се не тарифира ни код On-net, ни

код Off-net саобраћаја; бесплатна активација и претплата на услуге: преусмеравање позива, телефонска секретарица, Multiparty, Call Waiting, Who Called Me, Notify me, Connect me, SMS (бесплатан

пријем и потврда о послатој поруци), MMS, GPRS; бесплатне услуге CLIP, CLIR; бесплатно позивање говорног аутомата за проверу рачуна; Мондо ролинг – WAP апликација за лакше сналажење у ролинг; локацијски сервис – ‘Близу мене’ и ‘Ортак локатор’; Мондо WAP и WEB портал; SMS to mail; Mondo mail. Све картице су одмах конфигуриране

за профил II, односно за одлазне позиве (on-net, off-net) и за све долазне позиве. Профил се може бесплатно променити (смо први пут) слањем захтева за променом профила Комори. Коришћење услуге ролинга подразумева промену корисничког профила и довољно је послати захтев за активацију ролинга на e-mail: iksmobnet@ingkomora.rs

Избор и креирање профила	
ПРОФИЛ I	· Сви одлазни позиви (On-net, Off-net, интернационални, ролинг) · Сви долазни позиви
ПРОФИЛ II	· Одлазни позиви (On-net, Off-net) · Сви долазни позиви
ПРОФИЛ III	· Одлазни позиви (On-net) · Сви долазни позиви
ПРОФИЛ IV	· Сви долазни позиви

Наручивање SIM картица врши се од 1. до 15. у месецу, а преузимање сукцесивно по позиву од 1. до 20. у месецу.

За сваки број (SIM картицу) подноси се појединачни захтев (без обзира да ли се ради о истом лицу) на којем се прецизира име носиоца појединачног уговора,

као и подаци о примаоцу рачуна. Одговорност за неплаћање рачуна искључиво сноси носилац уговора, дакле лице које је преко члана Коморе дошло до SIM картица.

Све додатне информације могу се добити постављањем упита на e-mail: iksmobnet@ingkomora.rs

Максимална сума - 1,421.370 динара

КАТАРИНА ЂОКОВИЋ

После обимног рада на пројекту осигуравања чланова Коморе од професионалне одговорности, у циљу изналажења најприхватљивије понуде и могућности за осигурање, Управни одбор Инжењерске коморе Србије, после обављених разговора (“ДДОР Нови Сад” и “Делта генерали”) и разматрања прстиглих понуда (“Дунав осигурање”, “Сава осигурање” и “ПМП заступање у осигурању”) на седници одржаној 30. октобра 2009. године, за најбољу понуду изабрао је ону добије од Компаније “Дунав осигурање”.

Потписивање Полисе и Услови за осигурање од професионалне одговорности чланова Инжењерске коморе Србије, које је доставила Компанија “Дунав осигурање” а.д.о. обављено је 30. новембра 2009. године када је осигурање професионалне одговорности инжењера званично и почело.

Максимална сума за осигурање по осигу-

ранику и штетном догађају износи 1,421.370 динара, а укупна премија за осигурање за све чланове Коморе за период осигурања од годину дана је 3,458.477,48 динара. Важно је напоменути, да осигураници (чланови Коморе) не учествују у новчаном износу у штетном догађају (франшиза) и да је осигурање са Компанијом “Дунав осигурање” а.д.о. закључено без агрегатне суме, што подразумева да не постоји лимит који ограничава број исплата начињених штетних догађаја у току трајања осигурања. Уколико чланови ИКС у наредном периоду буду желели да се осигурају са већом сумом по штетном догађају, радићемо на изналажењу механизма да им се и то омогући, кроз партиципацију са већим износом него што је планирана чланарина.

Инжењерска комора Србије је у циљу повећавања кредибилитета својих чланова успела да обезбеди суму за осигурање од професионалне одговорности и на тај начин реализује један од важних циљева у 2009. години.

“Симбол Београда” поново стражари над Србијом

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Поновна изградња Авалског ТВ торња изазвала је велику пажњу обичног света, грађана, али и стручне јавности, јер су у пројектовању, а поготово у изградњи примене најновија немарска достигнућа, од технологије до опреме (кран, оплате, фабрика бетона), од матријала до заштите на раду, али је на овом пројекту био и ангажован велики број инжењера са лиценцом Инжењерске коморе Србије. Градилиште су обилазиле “стручне екскурзије” инжењера из различитих делова Србије, док је на “Данима инжењера Србије” организовано (и одржано) веома успело предавање о изградњи новог-старог “Симбола Београда”. То су све били разлози да ова нова-стара грађевина буде “гост” у овој рубрици, у којој доносимо и сва имена инжењера (и фирми) који су били ангажовани на пројекту - Авалски ТВ торањ 2.

Сви радови на обновљеном Авалском ТВ торњу су завршени половином новембра и извођач радова га је предао инвеститору и кориснику - држави Србији и Јавном сервису РТС, али ће званично пуштање у рад “причекати” долазак 2010. године. Поред бројних немарских иновација, посебно се издваја која није грађевинска. Наиме, Авалски ТВ торањ 2 је први објекат, након јако много година, који ће прво имати употребну дозволу, па тек онда почети са радом. Наравно, да не треба ни подсећати, да велики број грађевинских објеката, од мостова, аутопутева, градских саобраћајница, до индустријских постројења и целих стамбених насеља, добијали су употребне дозволе са деценијским закашњењем, а још већи број - никада. Зато је хвале вредна иницијатива и будућа трајна пракса да ни један нови објекат не може бити стављен у употребу и на коришћење пре него што добије све потребне дозволе.

Прво мало историје и подсећања. Стари или први Авалски ТВ торањ пројектован је од 1959 -1960. године (архитектра Угљеша Богуновић и Слободан Јањић, док је прорачун конструкције дело Милана Крстића академика САНУ). Грађевински радови су почели 1961. и трајали до 1964. године (извођач је био ГР “Рад”-Београд). Када је завршен био је висок 202,87 метара, пуштен је у експлоатацију 1965. године и трајао наредне 3,5 деценије - до 29. априла 1999. године, када је срушен пројектилама-ракетама испалењем из авиона, током агресије НАТО пакта на Србију.

Инвеститори Авалског торња су Дирекција за имовину Републике Србије и РТС, наравно, и неколико хиљада донатора и грађана који су купили макету торња.

Пројекат обновљеног Авалског ТВ торња урадио је Саобраћајни институт ЦИП ангажијући тачно 58 инжењера најразличитијих струка и специјалности, који су морали да “произведу”, на десетине главних пројеката. Генерални извођач радова било је ГП “Рат-

ко Митровић-Дедиње” које је имало ангажовано у континуитету на градилишту, 30-так инжењера, али и стотинак радника у просеку.

Ако су ЦИП и РМ-Дедиње били велике звезде овог пројекта, пуним сјајем су сијале и оне мање и неугасле, под “подизвођачким” индексом и то - Завривач-Врање, МЕГА инжењеринг-Чачак, а сви остали са београдском адресом - ПЕРИ оплате (са српским и немачким актерима), ВМПС (Вертикални микропроцесорски саобраћај), Технотерм комерц, Електросрбија, Стедукс, Финал степ и Тргомонтажа.

Од пројектовања до надзора

“Торањ је сада добио и нову намену, која је изискивала велики рад на детаљима који раније нису били толико битни”, каже Милутин Игњатовић, директор ЦИП-а. „Био је то пројектантски, градитељски и цивилизацијски изазов, па је новим пројектом требало „потврдити“ све оригиналности и добре ствари ста-

На обнови новог-старог “Симбола Београда” - Авалског ТВ торња и највишег објекта на Балкану било је ангажовано близу 120 инжењера свих струка, а 95 одсто њих поседује и лиценце Инжењерске коморе Србије

рог торња, али и унапредити ову „изазовну“ грађевину у свим могућим доменима. Торањ је сада добио и нову намену, која је изискивала велики рад, из најмање два разлога: први, сада су у игри сасвим другачије, ефикасније, немарске технологије, друго, пројектним задатком и урбанистичко-техничким условима одређено је да то буде туристички објекат, са дефинисаном телекомуникационом наменом. Архитектонски гледано, нови-стари Авалски ТВ торањ, сигурно је међу најлепшима на планети. Једини у свету има за пресек равнострани троугао, а са својих 204,33 метара највиша је грађевина на Балкану”.

Стручњаци ЦИП-а први су, као пројектанти, изашли на терен, а последњи ће као надзорни орган, напустити градилиште.

„Пројекат је зато морао да поштује ове захтеве па је конструкција подељена на армирано-бетонски део висине 136,65 метара и челични део антена висине 67,68 метара, укупно 204,33 метара, што је више од претходне грађевине”, каже Игњатовић. „Главни пројекат који смо предали извођачу радова, састоји се од чак 14 различитих пројеката, односно, имао је више од 70 посебних главних пројеката. На реализацији пројекта учествовало је више од 50 стручњака различитих области, а поред инжењера ЦИП, били су ангажовани и професори са Грађевинског факултета у Београду. Када је реч о најзначајнијем унапређењу

Инжењери који су учествовали на реализацији пројекта Авалски торањ 2

Саобраћајни институт ЦИП

Координатор пројекта: Александра Наумовић. **Одговорни пројектанти су били:** за **технологују** - Периша Прокопијевић, за **архитектуру** - Ирена Илић, Татјана Даниловић, Гордана Парезановић, Јадранка Филиповић, Јулија Николић, Мирјана Самарџија, Мирјана Грубер, Татјана Пурић и Анђелка Туфегчић, за **конструкције** - Шериф Дуница, Мирјана Вуковић, Александар Бојовић, Љиљана Мишковић, Бранислав Животић, Марина Пешић, Нада Павловић, Биљана Рашета, Милош Јокић, Славиц Кнежевић, Стојанка Фредотовић, Елизабета Јанковић, Марина Јанковић, Светлана Станојевић, Совјетко Јујновић, Предраг Костић, Дејан Бошковић, Дејан Срејић, Слободан Јаћковић, Оливера Гајовић-Гојић и Јасна Ристић, за **партерно и хортикултурно уређење** - Мирјана Самарџија и Нада Госпић, за **саобраћајнице** - Раде Богдановић, Драгослав Драгићевић, Славица Шакић, Видоје Јовичић, Жељка Башановић, Видосав Стевановић и Бранка Саздановић, за **електроенергетику** - Сузана Арсенијевић, за **телекомуникације** - Периша Прокопијевић, за **термотехничке инсталације** - Бранислав Јанковић, за **лифтове** - Небојша Костић, за **хидротехничке инсталације** - Душица Мајсторовић, Јелена Николић, Јелена Шуљагић и Јелена Бокун, за **саобраћајну сигнализацију, опрему и туристичку сигнализацију и саобраћајну сигнализацију и опрему за време грађења објекта** - Томислав Михајловић, за **пројекат технологије извођења радова** - Бранислав Животић, за **пројекат геодетског обележавања** - Жељко Тешановић и Радица Панџић, за **елaborат заштите од пожара** - Бранислав Јанковић, за **геотехнички елаборат** - Томислав Јанковић, Биљана Марјановић и Сања Јањић.

ГП "Ратко Митровић-Дедиње" -- Душан Басара, директор „Ратко Митровић-Дедиње“ и генерални директор ГП „Ратко Митровић холдинг“.

Координатор свих извођачких радова - Горан Миловановић, главни организатор градилишта и извођења радова - Мирко Поповић, сви послови везани за производњу и контролу бетона - Душанка Танасковић, израда ЗД модела као помоћ организацији градилишта - Милош Аћимовић, послови машинских инсталација - Зоран Цветковић, електро-енергетске инсталације и аутоматизација - Слађан Којић, извођење грађевинских радова - Зоран Тонић, Рајо Радовановић и Александар Пантовић, грађевински завршни и занатски радови - Милан Марковић и послови припрема и организације рада - Маја Хаџић.

СЗП Заваривач - На изради чечичне конструкције учествовали су Раде Дојчином, Александар Александров, Душан Десковић, Србољуб Васиљевић, Слађан Марковић, Зоран Видић, Слађана Јовановић, Бојан Стојковић, Ивица Миленковић, Светлана Величковић, Предраг Алексић и Милорад Ристић

PERI оплате - на изради планова оплате за пројекат "Торањ Авала", техничкој подршци и инструктажи учествовали су инжењери из PERI-јеве централе у Немачкој (**Weissenhorn**) и из Београда. **PERI** Немачка - Несет Јилдрим (**Yildirim**), Богуслав Коршински (**Boguslaw Korczynski**), Кристофер Декер (**Christofer Decker**), Маркус Пробст и Јохан Бергмилер (**Johann Bergmiller**). **PERI** Србија - Сунчица Милетић, Јелена Крстић, Драгиша Ћоровић и Миле Бојанић.

МЕГА инжењеринг - Драган Калинић, Мирослав Калинић, Драгољуб Милутиновић и Владан Дилпарић били су ангажовани на пројектовању, изради и монтажи најсавременијих алуминијумских елемената и конструкција (фасада).

ВМПС - Сидра Љ. Бојовић, Драгана М. Вићентић, Драгана В. Вулетић, Првослав М. Бојовић и Зоран В. Аћимовић били су ангажовани на уговарању (помоћ генералном извођачу радова) и монтажи лифтова, као и на њиховом сервисирању у гарантном и вангарантном року.

Технотерм комерц - Богдан Радојевић и Бранко Радојевић били ангажовани на изградњи термотехничких инсталација.

Електросрбија - на извођењу електро радова учествовали су Миодраг Јелић и Зоран Радуловић. **Стедукс** - Александар Подунавац и Стеван Степановић - били ангажовани код уградње грађевинске браварије и свих заштитних ограда, носаче лифтовских шина,...

Final step - Милош Јонтуловић руководио је хидроизолационим радовима, постављањем епоксидних подова и осталим специјалистичким и санационим радовима са епоксидним материјалима.

Тргомонтажа - Вера Митровић водила све извођачке радове водовода и канализације.

приликом новог пројектовања и градње, у односу на „стари“ Торањ, онда је то много веће укрупњење конструкције. Ово решење је настало из експлоатације Торања као телекомуникационог објекта у периоду од 1964. до 1999. била су делом неповољна и потврђивала су недовољну крутоност конструкције. Торањ се значајно њихао и нагињао и мада то није угрожавало саму конструкцију, приликом јачег ветра употребљивост антена долазила је у питање. Доминантно деловање ветра на конструкцију је стога врло детаљно разматрано уз примену савремених европских прописа. Према нашем пројекту, стабло торања чини армирано-бетонска конструкција затвореног сандучастог пресека, у облику равностраног троугла са дужином стране од седам метара. Ради повећања стабилности стабло торања је преднапрегнуто са три кабла у срединама ојачања, као и са још једним армираним стубом у средини. Од коте 102,78 пројектоване су гондоле и платформе које се преко система хоризонталних и косих армирано-бетонских греда везују за стабло торања, док се на коти 136,65 стабло се завршава армираном плочом на коју се ослања челични антенски стуб висине 68,01 метара. Челична конструкција решетке са штаповима од цеви, сада је пројектована да одговара техничким условима за смештај антена у условима деловања ветра“.

Саобраћајна комуникације у Торњу сада ће се обављати помоћу два лифта, брзином три метра у секунди, тако да се за само 40 секунди стиже у ресторан на врху бетонског дела торања, али до врха се може стићи и степеништем, које је унутар стабла торања и има 545 кабина, а здрав и „путник“ у кондицији може да превали за 20-так минути.

„Противпожарна заштита, која је некада умањивала „употребну вредност“ Авалског торања сада је на највишем нивоу“, каже на крају Милутин Игњатовић. „Примењени су најсавременији материјали, уграђени су системи за одимљавање лифтовског окна. „Организован“ је на противпожарне секторе у које су уграђени најефикаснији системи за гашења евентуалне ватре и наравно, на контролу и брзину евакуације“.

Генерални извођач радова

„Током изградње Авалског торања, ни једног тренутка није постојао компромис у смислу квалитета - све што је најбоље постојало у свету, када је реч о материјалима, технологији, опреми, примењено је и уграђено у нови ТВ торањ“, каже Горан Миловановић, технички директор „Ратко Митровића-Дедиње“, грађевинске компаније која је поново изградила стари симбол Београда, који је сада модернији и лепши. „Примера ради, користили смо челични лим пресвучен цинк-титанијумом, мада је у тендеру писало поцинковани лим. Тако је било и са свим изолационим материјалима. Ни један завртањ, шраф, на оплати, није купљен у продавницама, него су сви набављени директно од Würth. У реализацији овог пројекта примењено је све оно што је најмодерније и најсавременије на свету - из технологије бетона, оплата, кранова, скела,.... Притом се посебно водило рачуна о сигурности радника, па нисмо имали ни једну једину озбиљнију повреду, а о смртно страдалим и да не говорим.“

Изградња новог Авалског торања започета је на исеку 2006. године, после уклањања остатака грађевин-

не срушеног у НАТО бомбардовању, које је са сређивањем терена, трајало је готово пола године. Још пола године изгубљено је због лоших временских услова, јаким ветровима, киша,.... Тако је изградња, у грађевинском смислу, практично трајала годину и по дана.

„Нови ТВ торањ је реплика старог, али није идентичан, мада је јако сличан, јер му је геометрија идентична, мада је овај нови виши за четири метра“, каже Миловановић. „Друга разлика, и то велика, је у томе што се испод платоа и испод косе рампе којом се долази до Торања, изграђено неколико хиљада квадрата пословног и простора за електро опрему, трансформаторе, електронапајање комплетног објекта, емисиону салу, али и 1.500 - 2.000 квадрата простора коме ће се тек одредити намена. Иначе, дубина темеља је 8,8 метара, (стари су били плитки - свега 1,8 метара), а занимљиво је да је испод тих старих темеља било 10 метара бетона. У принципу и „први торањ“ је био фундиран на 10 метара, али је темељ за Нови торањ урађен знатно чвршће и потпуно компактно. Нови темељи су масивнији, доста су већи - 6 x 7,6 метара (стари 4,2 x 4,6). И Нови торањ има три ослонца, „три ноге“, али је испод сваке „локално“ тло било веома различито, што је изискивало додатне напоре. На пример, испод „ноге 3“ била је таква стена, да темељ није ни био потребан, док смо испод „ноге 1“ морали да радимо инјектирање терена. Иначе то инјектирање радили смо испод сваког темеља. Буше се рупе у које се под притиском инјектира у тло смеша која повезује, санира, консолидује тло и прави чврсту подлогу“.

У цео објекат је уграђено 4.000, а у сам торањ 1.500 кубних метара бетона, плус преко 150 тона челичне арматуре БСТ 550, која је за ову прилику увезена из Аустрије, јер је јача од домаће. И овде је квалитет био први циљ - пројектовано је 400, а извођач је уграђивао 550 јединица (чврстоћа), значи 40 одсто јачу арматуру.

„Када је реч о квалитету бетона - пројектована марка је била 60, а ми смо ишли до 80“, каже Миловановић. „Цементара Лафарж БФЦ из Беочина је по мом налогу, произвело посебну врсту цемента. Код производње бетона кориштен је посебан агрегат - ломљени камен из Рашке, андезит, еруптивна стена, па су фракције прилагођаване тој рецептури бетона. Радили смо са SCC бетоном (Self-Compacting Concrete) који се не вибрира. То је, такорећи, ливени бетон, на тај начин добија се много бољи квалитет у смислу површинског изгледа. Такав бетон је много компликованији за производњу - потребна је велика дисциплина и у производњи и у уградњи, али се добије много бољи квалитет. Током градње, у Торањ је уграђен „систем мониторинга“, а реч је о инструментима који мере напоне, деформације, правац и брзину ветра. Такав систем код нас до сада није нигде уграђен. А онда - геодезија је на Торњу била посебна тема. Наиме, Шиндлер (произвођач лифтова) тражио је да на 120 метара возног окна, не сме да буде одступање веће од једног центиметра. Коришћена је тотална станица, а када је постала несигурна прешло се на Зенитлот, један посебан инструмент који обезбеђује велику прецизност - на 200 метара „баца“ милиметарску тачност. Све смо то испунили, а опет смо за геодезију користили ГПС станице, програме са пет сателита, па одступања на конструкцији готово и нема“.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ УГОСТИЛА ИЗВРШНИ ОДБОР ЕВРОПКОГ САВЕТА
ИНЖЕЊЕРСКИХ КОМОРА

Српски инжењери сјајни домаћини

БРАНИСЛАВ БАБИЋ
ОЛГА ДАМЊАНОВИЋ

Београдској, 23. седници ЈО ЕСЕС, присуствовали су Мирко Орешковић, председник, Карл-Хајнрих Швин (Heinrich Schwinn) и Јиржи Пличка (Jiri Plicka), потпредседници, Јозеф Робл (Josef Robl), генерални секретар, Чртомир Ремец, благајник, Рудолф Колбе (Colbe), делегат CEPPLIS -а и Корнелија Хамершлаг (Cornelia Hammerschlag), секретаријат ЕСЕС, као и домаћини - Драгослав Шумарац, председник ИКС и Борислав Стојков, представник Владе Србије и директор Агенције за

Инжењерска комора Србије била је 26. септембра 2009. године домаћин Извршном одбору Европског савета инжењерских комора (European Council of Engineers Chambers-ЕСЕС) који је своју 23. редовну седницу одржао у Београду. На седници је размотрен већи број тема, у провом реду оне које ће бити на дневном реду Годишње скупштине ЕСЕС у Софији. Из Београда је упућен позив Турској, Ирској, Шпанији и Македонији да постану чланице ЕСЕС. ИКС - најбројнија домаћа струковна организација, на овај начин је дала значајан допринос настојањима Србије да постане чланица Европске уније.

просторно планирање Србије (АППС).

Добродошлицу члановима ЈО ЕСЕС појелео је Драгослав Шумарац, истичући да је одржавање 23. седнице у Београду велико признање Инжењерској комори Србије за њено ангажовање на међународном плану, уз констатацију да ЕСЕС може увек да рачуна на подршку ИКС која је стални члан ове асоцијације од 2005. године. Скуп је испред Владе Србије поздравео Борислав Стојков, нагласивши да је у време светске кризе јако важно да немарска струка задржи свој интегритет.

На седници су разматране следеће теме: Кодекс квалитета (The Code of Quality), Тренутни статус преиначења Директиве о енергетским карактеристикама зграда, Консултантске услуге инжењера (CEN/TC 395), Финансијски извештај, Извештај делегата Serplisa, Извештај радних група „Мала пословна акта” и Болоња споразум, Позиција ЕСЕС -а на секторском приступу инжењера у Директиви

за стручну квалификацију и Активности поводом Генералне скупштине ЕСЕС у Софији.

Кодекс квалитета - ова тема уследила је као резултат заједничког рада ЕСЕС -а и ЕССЕ-а (European Council of Civil Engineers). С обзиром да је ово врло комплексна тема, треба да прође дужи временски период пре „објављивања резултата”, вероватно и до годину дана, док је председник ЕСЕС нагласио да у наредном периоду треба појачати срадњу и са осталим инжењерским коморама у Европи.

Тренутни статус преиначења Директиве о енергетским карактеристикама зграда - измена Директиве коју је предложила Комисија у новембру 2008. године, проширује њен обим, тако да све зграде на којима се изводи генерални ремонт требало би да испуне одређене нивое ефикасности. Пасош енергетске ефикасности требало би да постане саставни део документације за сваки објекат, било да се продаје или изнајмљује. Овај документ омогућио би сигурност снабдевања енергијом.

Консултантске услуге инжењера (CEN/TC 395) - приликом стандардизације пројеката, треба да се дефинише заједничка терминологија инжењерских услуга, која би била примењива у свим европским земљама. Рад на овом пројекту, требало би да траје две до три године, нагласио је секретар Јозеф Робл. Први састанак поводом стандардизације, одржан је у Паризу у јуну 2009, а следећи је заказан за април 2010 године. Програм рада подразумева дефинисање терминологије из области консултантских услуга инжењера, Функционалне фазе пројекта и инжењерске услуге у вези изградње, инфраструктуре и индустријских јединица, тј. речник кључних термина за дефинисање активности које се одвијају у свакој фази.

Разматрани су годишњи извештаји рада ЕСЕС за 2008. и 2009. годину као и чланарине за 2010. годину, што ће све бити усвојено на Генералној скупштини ЕСЕС -а заказаној за средину новембра у Софији.

Следећа тачка је било излагање Рудолфа Колбеа, представника Европског савета слободних професија (European Council of the Liberal Professions - CEPPLIS), регистроване као невладина, непрофитна међународна организација Белгије. CEPPLIS је једини међу професионалним удружењима који представља слободне професионалце и одржава блиске контакте са европском Комисијом парламента и Саветом. Њени чланови имају

за циљ да представљају своју професију у институцијама ЕУ и националним удружењима на нивоу држава чланица. Поред тога Колбе је презентирао је и споразум CEPPLIS -а са Саветом европског професионалног и руководиоца особља (Council of European professional and managerial staff). Овим споразумом став CEPPLIS -а би требало да буде представљен у социјалном дијалогу (дијалог између представника европских синдиката и организација послодаваца - социјалних партнера). Председник Колбе је чланове ЈО ЕСЕС информисао и о једној процедуралној промени. Наиме, Академија слободних професија (The Academy of Liberal Professions) променила је име у Институт за истраживање слободних професија (Institute for Research on Liberal Professions). Циљ Института је да информиса и саветује институцију Европске Уније, CEPPLIS и пан-европска и национална стручна тела о савременим проблемима који се односе на занимања у Европи. Чланови организације ће бити универзитети и институције широм Европе.

У оквиру извештаја радне групе „Мала пословна акта” (Small business act) представљени су: припрема нацрта о мишљењу ЕСЕС -а везано за приступ стандардима о малим пословима и њиховом деловању на Европском тржишту и

допуне Упитника о јавним набавкама који ће бити послат свим члановима, а у циљу добијања основних информација намењених ЕСЕС Комисији. На предлог Мирка Орешковића, разматрано је питање формирања секторског приступа у апликацији Директиве о квалификацијама. Аргументи у корист Директиве били су: овлашћени инжењери који желе да раде у другој земљи, у већини земаља још увек имају пуно практичних проблема приликом признавања професионалних квалификација; у многим земљама још увек постоји велики број овлашћених инжењера који нису били у прилици да раде на тржишту ЕУ (досадашњи покушаји нису били успешни - још нема професионалних картица, заједничка платформа, а једини ефикасан начин превазилажења проблема био би аутоматско препознавање квалификација путем секторског приступа); на националном плану, ниво професионалне квалификације који би требало да буде прихваћен је често нижи од потребних квалификација, а разлика у образовању може бити само делимично компензована накнадно, допунском квалификацијом. Контрааргументи су били овако формулисани: технички није могуће укомпоновати све инжењерске професије у једну секцију (морале би да буду упоредиве, на пример, није могуће

поредити образовање грађевинских и ИТ инжењера); неопходно је да се успоставе другачији специјализовани сектори инжењерства; принцип „секција” би требало да регулише „минималне захтеве” образовања (ЕСЕС има за циљ да задржи највиши могући ниво образовања, минимални захтеви нису пожељни, на пример, за осмосеместралне факултете или мање, била би скоро немогућа реализација услова од пет година трајања образовног процеса); општи систем образовања омогућава да домицилна земља примењује мере компензације у случају потребе, што значи да извршан ниво захтева може бити на наци-

Учесници 23-ће Седнице ЕСЕС-а

оналном нивоу већи од прописаних „минималних захтева”. Чртомир Ремец, председник Инжењерске зборнице Словеније (ИЗС), је истакао да је „ИЗС веома сумњичава према секторском приступу, пошто жели да задржи високе захтеве по питању улаза, али и заједничког европског минимума”, додајући да „није реално добити ‘минимум’ за аутоматско препознавање, а да он буде већи од многих прописаних услова у европским земљама (приступ је проблематичан - што се види у резултатима ‘анкете Болоња’). Јозеф Робл, генерални секретар ЕСЕС, указао је на проблеме који се јављају зато што у многим земљама постоје инжењери са различитим квалификацијама, а који су организовани у струковне/еснафске институције које заступају различите професионалне регулативе.

„Српска инжењерска организација била је изванредан домаћин, па смо се сви осећали као код куће”, рекао је Мирко Орешковић после београдске седнице Извршног одбора ЕСЕС. „Радили смо изузетно ефикасно и све послове обавили пре рока, како и приличи инжењерској струци и професији. Кроз два месеца ћемо имати Скупштину у Софији на којој ћемо анализирати учињено у периоду 2006-2009. године, односно, одредити правце акција и активности у наредном периоду - до 2012. године”.

БАЛКАНСКИ СЕМИНАР О ЗЕМЉОТРЕСНОМ ГРАЂЕВИНАРСТВУ – СОФИЈА, 9–11. ОКТОБАР

Проширује се сарадња српске и бугарске коморе

БРАНИСЛАВА БАБИЋ
ОЛГА ДАМЊАНОВИЋ

Бугарска комора инжењера у инвестиционом пројектовању (КИИП) организовала је у Софији од 9. до 11. октобра Балкански семинар о земљотресном грађевинарству са темом „Смањивање сеизмичког ризика безбедним пројектовањем“ (Balkan Seminar on Earthquake Engineering „Seismic Risk Reduction through Safe Design“), уз учешће великог броја експерата и делегација из региона. Генерални покровитељи Семинара били су ЕСЕС (European Council of Engineering Chambers) и ЕССЕ (European Council of Civil Engineers), као и Росен Плевнелиев, министар за регионални развој Бугарске. Трочлану делегацију Инжењерске коморе Србије предводио је проф. др Драгослав Шумарац, а у њој су биле и Олга Дамњановић и Бранислава Бабић, запослене у Секретаријату Коморе.

Учесници Семинара су били водећи стручњаци за земљотресно инжењерство из већег броја балканских земаља: Бугарске, Грчке, Турске, Србије, Македоније, Црне Горе... Током два дана презентирало је 17 предавања/предавача, а нарочито велику

Анализирана су оштећења и настанак прслина у зиданим конструкцијама коришћењем методе коначних елемената. Познато је да ове конструкције имају велику масу, а због тога и слабе везе између цигле (камена) и малтера, тако да прскају и оштећују се услед земљотреса. Такође је показано како се применом дампера могу успешно санирати ове

врсте конструкција. Приказана су и испитивања дампера у лабораторији и испитивања различитих модела зиданих конструкција на вибро-платформи. Детаљно су показани примери санације зиданих конструкција у Колубарском округу из 1998. године.

Боравак у Софији председник Шумарац је искористио за контакте са многим делегацијама, а посебно са домаћинима – Бугарском комором инжењера у инвестиционом пројектовању (КИИП). На састанку са челницима КИИП-а, председником Стефаном Кинаревим, потпредседником Димитријем Начевим, извршном директорком Маријом Стефановом и секретаром Георгијем Кордовим, разговарано је о међусобном признавању лиценци и договорено да се приступи изради Предлога који би се разматрао приликом посете Бугарске делегације Београду, у децембру ове године. Прихваћен је предлог КИИП-а да њихова Комисија за преглед захтева за издавање лиценци присуствује полагању стручних испита у Савезу машинских инжењера Србије. Наиме, Бугарска комора до сада није организовала полагање стручног испита за своје инжењере, па су пожелели да искуства из Србије пренесу у Бугарску.

Договорена је и израда заједничких пројеката сеизмичких карата, карата оптерећења ветром и снегом, као и пројектоване температуре за имплементацију Еуро кодова. Челници КИИП-а још су предложили, а председник ИКС-а прихватио, да се у Нишу организује заједнички семинар на тему енергетске ефикасности.

VI ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА ЕВРОПСКОГ САВЕТА ИНЖЕЊЕРСКИХ КОМОРА У СОФИЈИ

Јозеф Робл нови председник

ОЛГА ДАМЊАНОВИЋ

У Бугарској је од 13. до 14. новембра 2009. године одржана Шеста генерална скупштина Савета инжењерских комора Европе (European Council of Engineers Chambers – ЕСЕС) на којој је изабрано ново руководство – председник, три потпредседника, генерални секретар, благајник и ревизор. Генералној скупштини је присуствовала и учествовала у раду трочлана делегација Инжењерске коморе Србије: др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, др Игор Марић, председник Комисије за међународну сарадњу, и Олга Дамњановић, секретар Комисије за међународну сарадњу.

Шеста генерална скупштина Савета инжењерских комора Европе (ЕСЕС) одржана је у софијском хотелу „Blue Radisson“. Домаћин Скупштине ЕСЕС-а био је Димитар Начев, председник Бугарске коморе инжењера у инвестиционом пројектовању (КИИП). Како домаћински ред налаже, приредио је вечеру (13. новембра) за све учеснике, који су у неформалном разговору „претресли“ изборне теме и констатовали да су за челну позицију ЕСЕС-а стигле две кандидатуре – из Аустрије и Италије, али је сам избор остављен за Генералну скупштину која је одржана сутрадан – 14. новембра.

Седница Шесте генералне скупштине отворена је поздравним говорима проф. др Мирка Орешковића, председника ЕСЕС-а и Димитра Начева, председника КИИП-а, а онда је усвојен дневни ред са 16 тачака, уз усвајање записника са претходне Скупштине. Затим је уследила кратка презентација председника Орешковића о раду у претходне три године, односно о томе како је радио одлазећи Извршни одбор. Након ових тачака разматрани су финансијски извештај, извештај ревизора и измене Статута ЕСЕС-а. Такође је разматрана Директива о професионалним квалификацијама и Акта малих предузећа. Иначе, свака национална делегација која је присуствовала раду Генералне скупштине искористила је прилику да представи свој досадашњи рад.

Најуже руководство у наредне три године сачињаваће седморица људи – осим председника, ту су тројица потпредседника – Ханс Улрих Камејер, Димитар Начев и Чртомир Ремец, генерални секретар је Ефстахиос Цегос, ревизор је проф. др Мирко Орешковић, док ће ризницом руководити Габор Селеш.

Затим је уследио избор челних људи Савета у наредне три године: председника, три потпредседника, генералног секретара, благајника и ревизора. Избори су прошли сасвим опуштено, у мирној, лепој и веселој атмосфери. Другим речима, најодговорнији део ЕСЕС-а чиниће: председник Јозеф

Робл (Josef Robl), Аустрија, тројица потпредседника су Ханс Улрих Камејер (Hans Ullrich Kammeyer), СР Немачка, Димитар Начев (Natchev), Бугарска, и Чртомир Ремец, Словенија. Генерални секретар је Ефстахиос Цегос (Tsegos), Грчка, ревизор је проф. др Мирко Орешковић, Хрватска, док ће ризницом руководити благајник Габор Селеш (Szöllösy), Мађарска. Као што се види, у најужем руководству Савета европских инжењерских комора биће седморица представника исто толико националних инжењерских еснафа.

ОСМИ ДАНИ ИНЖЕЊЕРА СЛОВЕНАЧКЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ ЗБОРНИЦЕ,
МАРИБОР 14. ОКТОБАР

Узајамно поштовање и уважавање

ТАТЈАНА ЂОРЂЕВИЋ

Место догађања овогодишњег дружење словеначких и инжењера из окружења био је хотел „Хабакук“, а у госте су дошли представници великог броја инжењерских комора и делегације регионалних комора Баварске, Мађарске, Аустрије и Италије. Једна

од препознатљивих карактеристика Дана инжењера јесу стручна предавања. Овога пута тема је била – енергетски ефикасна изградња.

Осме Дане инжењера ИЗС-а отворио је Чртомир Ремец, председник ИЗС-а, а присутне је поздравио и Марко Умбергер, представник Министарства за просторно планирање Словеније.

Делегација Инжењерске коморе Србије са председником проф. др Драгославом Шумарцем на челу учествовала на међународном семинару и договорила проширивање сарадње са Бугарском комором инжењера у инвестиционом пројектовању.

позорност изазвала су излагања – Атиле Ансала и Андреаса Капоса (Karpos). Ансал, генерални секретар ЕССЕ-а, говорио је о „Ризику од земљотреса и микрозонарања за урбано планирање“ (Earthquake Hazard and Microzonation for Urban Planning), док је излагање професора Капоса, са Аристотеловог универзитета у Солуну, имало наслов „Нови пропис за структурне интервенције на бетонским конструкцијама“ (A New Code for Structural Interventions in Concrete Buildings).

Велику пажњу привукло је и предавање проф. др Драгослава Шумарца, председника Инжењерске коморе Србије, које је одржао 10. октобра. Његова тема је била „Смањивање сеизмичког ризика код оштећених грађевина помоћу дампера (амортизера)“ (Seismic Risk Reduction by Dampers of Damaged Masonry Structures). У раду је разматрана теоријска и експериментална примена дампера у реконструкцији земљотресом оштећених зиданих зграда.

Традиционална манифестација Инжењерске коморе Словеније (Инженерска зборница Словеније – ИЗС) – Дани инжењера – одржана је по осми пут 14. октобра у Марибору

Предавања на тему енергетске ефикасности објеката трајала су нешто више од три сата. Уводно предавање имао је проф. др Иван Розман, ректор Мариборског универзитета. О енергетски ефикасној изградњи говорили су, из различитих аспеката, представници свих матичних секција Инжењерске зборнице Словеније.

Програм свечане доделе годишњих награда Инженерске зборнице Словеније почео је у 18 сати уручивањем признања четворици лауреата из урбанизма, просторног планирања, пројектовања и извођења радова, односно из свих инжењерских категорија ИЗС-а. Доделу награда пратио је и веома леп културно уметнички програм, после кога је уследила свечана вечера за све присутне у хотелу „Хабакук“.

Сутрадан, 15. октобра, на повратку за Београд, у преподневним часовима посетила сам седиште ИЗС-а у Љубљани. Обишли смо њихову пословну зграду, где нас је срдечно дочекала Барбара Шкраба-Флиф, генерални секретар ИЗС-а. Поред тога што нас је лепо угостила у секретаријату ИЗС-а била је и сјајан водич у краткој шетњи кроз Љубљану. Иако је било мало времена, госпођа Шкраба-Флиф успела је да нам покаже како се Љубљана изградила и како се трансформисе у веома леп и савремен град.

После Љубљане посетила сам и била гост компаније Trimo group у Требњу, месту између Љубљане и Загреба, где је лоцирана производња ове врло успешне компаније. Заједно су нас дочекали технички директор Trimo group и председник ИЗС-а. Иначе, први човек словеначких инжењера, господин Ремец, запослен је као директор развоја ове компаније. Компанија Тримо, пре свега Тримо инжењеринг Србија, увек је била велики партнер и спонзор догађаја у Инжењерској комори Србије, па смо хтели да им изразимо захвалност и да се упознамо са њиховим најновијим системима градње и производњом.

Осми Дани инжењера Инженерске зборнице Словеније били су још један у низу пријатељских сусрета и дружења великог броја инжењерских комора из региона, посебно ИЗС-а и ИКС-а, рекли бисмо – наше две пријатељске коморе, у циљу још боље и ефикасније сарадње и узајамног поштовања и уважавања.

Планови и програми први пут на време

Финансијским планом предвиђен је приход од 146, док су расходи са 145,8 милиона динара, што значи да би пословање требало да буде - позитивно са профитом од 200.000 динара. Од 50 предложених кандидата за судије Суда части изабрано 35 судија од којих ће Управни одбор Коморе именовати 25 судија који ће делити правду у наредне четири године.

Радам Четврте редовне седнице Скупштине руководили су Милисав Дамњановић, председник и Милан Касалица, потпредседник, а помагале су им Драгана Ђурић, Слађана Јанковић и Ивана Магделинић

Четврта редовна седница Скупштине Инжењерске комора Србије (а трећа у овој години) одржана је у суботу, 12. децембра у Врњачкој Бањи, на којој је Скупштина донела Одлуку о разрешењу и именовању секретара Скупштине Инжењерске коморе Србије, усвојила записник са Треће редовне седнице Скупштине, усвојила Извештај о раду Суда части за 2009. годину и утврдила Листу судија Суда части на основу предлога извршних одбора матичних секција, усвојени су планови за долазећу календарску годину - План и програм рада Инжењерске комора Србије за 2010. и Финансијски план Инжењерске комора Србије за 2010. годину.

Дневни ред, усвајање Записника и Жименовање секретара Скупштине

Седници Скупштине присуствовали следећи чланови Скупштине: Тијана Аксентијевић-Адамовић, Александар Аврамовић, Драган Банковић,

Зоран Банковић, Љиљана Белош, Светлана Богдановић, Јелена Бојовић, Оливера Бошковић, Љубица Бошњак, Драган Бранковић, Слободан Цветковић, Милисав Дамњановић, Ђорђе Делић, Синиша Ђорђевић, Татјана Ђорђевић, Дејан Ђорђевић, Братислав Ђорђевић, Корнелија Еветовић-Цвијановић, Милован Главоњић, Мишко Гуњача, Вили Хаџић, Зоран Хаџић, Весна Илић-Миловановић, Милан Касалица, Шандор Каваи, Александар Кековић, Вељко Кнежевић, Мирко Косановић, Ана Краковски Нађ, Радослав Лекић, Јасмина Лончервић Шелкен, Душан Лукић, Вељко Малбашић, Миодраг Малиновић, Игор Марић, Миленија Марушић, Милош Медић, Бранислав Миладиновић, Александар Милановић, Јован Милић, Душко Милићевић, Олга Милосављевић, Љиљана Митровић, Слободан Мојсиловић, Саљахуди Муратовић, Зорица Несторовић, Раде Обардовић, Лагинка Обрадовић, Ђорђе Павков, Нада Павловић, Слободан Пејковић, Душан Петковић, Новица Петровић, Милан Петровић, Нада Петровић, Драгутин Поповић, Бранко Радомировић, Бора Радусиновић, Радојко Роглић, Милан Самарџија, Мирослав Симеуновић, Драгана Синобад-Петровић, Јово Смиљанић, Зорица Степановић, Радивоје Стојановић, Родољуб Шарац, Драгослав Шумарац, Бисерка Шварц, Александар Вучићевић, Зоран Златковић, Јасмина Живанов, Драган Живковић, Александар Васојевић. Накнадно су пристигли Бошко Фуртула, Ана Поповић, Зорица Чоловић Суботић и Тихомир Обрадовић.

Осим чланова Скупштине Коморе, седници су присуствовали и чланови Управног одбора, Надзорног одбора, Тужилац Коморе, као и гости-председник Општине Врњачке бање, господин Зоран Сеизовић и председник Комисије за планове општине Врњачка бања, господин Александар Лукић, дипл.инж.грађ.

Након поздравних говора, кренуло се на усвајање Дневног реда. Предлоге за измену и допуну предложеног дневног реда, поднели су: Ана Поповић,

поднела је 12 предлога, Милисав Дамњановић два, Слободан Пејковић један, Драгољуб Јакшић два, Олга Милосављевић један.

Након гласања по предлозима и измену и допуну Дневног реда, већином гласова „за“, са четири гласа „против“ и два „уздржана“ усвојен је следећи Дневни ред:

1. Доношење одлуке о разрешењу и именовању секретара Скупштине Инжењерске коморе Србије.

2. Усвајање записника са Треће редовне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије, одржане 24. Априла и 08. Маја 2009. године,

3. Доношење Плана и Програма рада Инжењерске коморе Србије за 2010. годину,

4. Доношење Финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2010. годину,

5. Разматрање Извештаја о раду Суда части Инжењерске коморе Србије за 2009. годину,

6. Утврђивање листе судија Суда части на основу предлога извршних одбора матичних секција

Међутим, у току саме седнице, ради ефикасијет рада Скупштине, а у складу са Пословником о раду Скупштине Инжењерске комора Србије, чланови Скупштине су одлучили да се изврше измене у редоследу разматрања појединих тачака Дневног реда, на предлог председника Скупштине.

У наставку седнице као тачка 3. Дневног реда разматрао се Извештај о раду Суда части Инжењерске коморе Србије за 2009. годину, као тачка 4. Утврђивала листа судија Суда части на основу предлога извршних одбора матичних секција, а као тачка 5. и 6. Дневног реда разматрао План и Програм рада Инжењерске коморе Србије за 2010. годину као и Финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2010.годину,

Скупштина је већином гласова донела Одлуку о разрешењу дужности досадашњег секретара Скупштине Ирене Рашовић дипломираног правника и именовању новог секретара Скупштине Слађане Јанковић, дипломираног правника, запослене у Секретаријату Инжењерске коморе Србије.

У наставку рада, Скупштина је пре усвајање Записника са Треће редовне седнице, размотрила примедбе и након тога, већином гласова, усвојила Записник са примедбом члана Скупштине Зорана Банковића.

Извештај о раду Суда части и утврђивање листе нових судија

Од свог конституисања 16. децембра 2005.године до краја новембра 2009. године, Суд части је примио и обрадио више од 30 предмета, од чега је у току 2009. године, наставио поступке из 2008.године и у шест предмета изречене су следеће мере: за четворо - јавна опомена са објављивањем на седници Управног одбора, за двоје - јавна

опомена са објављивањем у штампи, док су у два предмета окривљени ослобођени од оптужбе. Што се тиче нових предмета (примио их је шест) Суд је окончао један предмет и изрекао меру - јавну опомену на седници Управног одбора, у два предмета донете су првостепене одлуке на које су изјављени приговори, те је поступак по приговору у току, а остала три предмета, односно оптужна предлога примљена су у току месеца новембра и исти ће бити процесуирани након избора нових судија.

Ради сагледавања рада Суда части у целини, Извештај о раду поднео је и Тужилац Коморе који је дао укупне податке о активностима од дана његовог именовања и именовања његових заменика 21.децембра.2005.године до 18. новембра 2009. године. Тужилац је у том периоду примио укупно 299 пријава, с тим да пет предмета није било у надлежности Суда части, док је девет предмета решавано обједињено пошто су биле поднете пријаве против истог лица. Иначе од оснивања Инжењерске коморе Србије па до краја 2006. стигло је 135 пријава, у 2007. - 57, у 2008. - 61 и за 10,5 месеци ове године - 46 пријава. До 18. новембра ове године окончани су поступци по 178 пријава (одбацивање неоснованих пријава, потврђивање одлука Тужиоца од стране Управног одбора по приговору подносиоца пријава и сл.). „Суд части има апарат који омогућава да за већину прекршаја или покретне поступак или одбаци“, рекао је Миодраг Исаиловић, Тужилац Коморе. „Значи, не ради се по некој слободној процени него постоји Правилник о раду Суда части и Правилник о издавању и одузимању лиценци и по томе се поступа. Највећи број пријава шаљу грађани са захтевом да се заштите њихова права угрожена легалном или нелегалном градњом, надзиђивањем, адаптацијом,... при чему се као основа за подношење пријаве наводе - идејни или главни пројекти које су израђивали чланови Коморе, извођачи радова или надзорни органи у истом статусу (чланови Коморе)“, рекао

На изборној листи за судије Суда части било је 50 кандидата а изабрано је 35 потенцијалних судија

је Миодраг Исаиловић, Тужилац Коморе. „Процес прибављања доказа је остао један од највећих проблема са којим се тужиоци сусрећу. Тужилац је у четири случаја сам покренуо прекршајне пријаве на територији Београда, али и једну на Златибору у случају рушења објеката. И даље, најмањи број пријава долази од самих чланова Коморе, вероватно зато што нико не жели да се замера колегама, иако виде да „колеге“ чине прекршаје и недозвољене радње”.

С обзиром да је судијама актуелног састава Суда части мандат истицао 16. децембра извршено је предлагање нових кандидата или како у документима Коморе стоји - утврђен је Предлог Листе судија Суда части Инжењерске коморе Србије. Процедура је била следећа: прво су матичне секције предлагале кандидате и то - планери - четворо, урбанисти - шесторо, а пројектанти и извођачи радова по 20. Укупно је кадиовано 50 потенцијалних судија. Тајним гласањем изабрана је листа од 35 судија са које ће Управни одбор Коморе на првој наредној седници именовати 25 судија Суда части Коморе. Утврђену Листу сачињавају: Милан Пунишић, Саша Милијић и Небојша Стефановић из Матичне сеције

За План и програм рада, али и за Финансијски план, оба за 2010. годину, гласала је велика већина присутних чланова Скупштине.

планера, Мирјана Ђирић, Милан Барбул, Ајсела Демовић и Бранимир Ђирић из Матичне секције урбаниста, Слободан Симоновић, Миодраг Максимовић, Живојин Миленковић, Слободан Миленковић, Драгана Скварч-Клисурић, Срђан Бошњак, Зоран Ступар, Милојко Маркићевић, Дарко Вилотијевић, Оскар Ј. Козма, Владимир Спасојевић, Томислав Игић, Мирјана Јарић и Матија Стипић, са листе Матичне секције пројектаната (Матија Стипић изабран у другом кругу), док су са листе Матичне секције извођачи радова изабрани - Михаило Милошевић, Слободан Ђорђевић, Зоран Дракулић, Бранислав Шотра, Иштван Вањур, Драган Драганић, Миленко Бабић, Милован Пангић, Предраг Димитријевић, Весна Тахав, Александар Живановић, Боро Цвијановић, Љубомир Вукајловић и Љубиша Поповић.

Усвајање Плана и програма рада за 2010. годину

Уводне напомене изнео је председавајући Милан Дамњановић, председник Скупштине, и обавестио чланове да није поднет ни један амандман на Предлог плана и програма рада за 2010. и дао реч Драгославу Шумарцу, председнику Управног одбора, који је предлагач Плана и Програма рада Инжењерске коморе Србије за 2010. годину

„Приоритети у раду Коморе су јачање њеног угледа и друштвене позиције али и сарадња са ресорним министарством, пре свега у ангажовању на изради подзаконских аката-правилника, и то правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената, као и подзаконског акта који ће се ближе прописати енергетска својства и начин израчунавања топлотних својстава објеката високоградње, енергетске захтеве за нове и постојеће објекте. Подржали смо И подржаћемо рад на превођењу еврокодова као и рад на преузимању техничке регулативе и стандарда заједно са Заводом за стандардизацију Србије. У завршној је фази израда описа лиценци и Нацрта одлуке којом се утврђују врсте лиценци одговорног планера, одговорног урбанисте, одговорног пројектанта

и одговорног извођача радова, које Инжењерска комора Србије издаје у складу са Законом о планирању и изградњи, Правилником о условима и поступку за издавање и одузимање лиценце за одговорног урбанисту, пројектанта, извођача радова и одговорног планера и Статутом Инжењерске коморе Србије. Образована је Комисија за иновирање описа постојећих и утврђивање предлога нових лиценци одговорних урбаниста, пројектаната и одговорних извођача радова. Оно што је остало да се уради је усаглашавање постојећих лиценци као и да се уведу нове, имајући у виду одредбе новог Закона о планирању и изградњи. Када Управни одбор буде донео Нацрт Одлуке о врстама лиценци

које издаје Инжењерска комора Србије, она ће се ставити се јавну расправу, како би се чланови Коморе са њом упознали и дали своје предлоге”.

Комора намерава да настави да активно учествује у преговорима у процесу приступања Републике Србије Светској трговинској организацији (СТО) у оквиру сектора који су у њеној надлежности. Тиме се отвара могућност и стварају услови да се страним држављанима који имају лиценцу њихове земље, омогући усклађивање њихове лиценци са правилима Инжењерске коморе Србије под условима реципроцитета, тако да би и наши држављани могу у њиховим земљама да раде. Комора је и донела Одлуку у складу са овим, на коју се чека сагласност домицилног министарства.

Још је указано на растући број захтева да чланови Коморе обављају послове вештачења и експертиза, као и других поверених послова од значаја за

професионалну праксу, које ИКС добија од надлежних институција у Републици. Иначе, до сада је Комора арбитражирао између „Ратка Митровића” и Дирекције за изградњу у Београду, односно, у случају изградњу школе у Лесковцу.

„У наредној години морамо се ангажовати да коначно решимо „стамбени проблем”, односно, да купимо пословни простор и то не само у Београду него и у Новом Саду, Нишу и другим крајевима”, рекао је председник Шумарав. „У Ужицу је већ нешто покушано у вези набавке пословног простора. У завршној фази је и усвајање ценовника услуга - урађен је програм на Електротехничком факултету и он ће брзо бити промовисан, тако да је то један од начина како ћемо да заштитимо статус наших чланова. И у 2010. велику пажњу ћемо посветити раду Суда части, али и раду регионалних центара, како би се што више активности усмерило на регионалне канцеларије и тиме извршила децентрализација Коморе. Већ смо покренули иницијативу да наши чланови буду ослобођени употребе фискалних каса, мада нисам сигуран да ћемо имати успеха, јер је Министарство економије за сада неумољиво за адвокате и таксисте. Када је реч о сајту Коморе, добијене су похвале од ЕЦЕЦ-а и њихова оцена да је један од најбољих. Постоји могућност да се многе фирме на њему (сајту) рекламирају и тиме се повећа материјална основа Коморе”.

Председник Коморе је поменуо и уобичајене активности као што су: перманентно усавршавање чланова, одржавање скупова, суфинансирање пројеката, сарадња са инжењерским коморама пре свега у оквиру ЕЦЕЦ-а, посета сајмовима у земљи и свету, као што су били одласци на сајмове у Болоњи, Москви и Дубаију, које су организоване уз помоћ агенције „Компас” која члановима Коморе одобрава попуст од 10 одсто.

„На крају истичем два врло добра резултата оставрена крајем ове године - уговоре са „Дунав осигурањем” и „Телекомом”, нагласио је Драгослав Шумарац. Од 30. новембра сви чланови Инжењерске коморе Србије су осигурани до 15.000 еура, од професионалне одговорности према трећим лицима, код Компаније „Дунав осигурање” а.д. Сви чланови Коморе ће добити Уговор и Полису и то посредством новог боја „Гласника”. А када је реч о „Телекому” потписали смо уговор да сви чланови Коморе, укључујући и чланове породице и пријатеље могу да се претплате на посебан број 066, где је разговор унутар те мреже - бесплатан, само се плаћа претплата. Разговори са корисницима других мрежа („Теленор” и ВИП) су повољније у односу на све постојеће понуде, па позивам све чланове ИКС да се искористе ову јако повољну прилику”.

Након излагања председника Управног одбора Коморе отворена је расправа у којој су учествовали Слободан Цветковић, Мишко Гуњача, Милан Самарџија, Игор Марић, Александар Пековић, Слободан Пејковић, Драган Живковић, Јово Смиљанић... изневши бројне предлоге како би, рад Коморе био бољи, ефикаснији и квалитетнији.

Након гласања, Скупштина је већином гласова, са два гласа „против” и три „уздржани” усвојила

План и Програм рада Инжењерске коморе Србије за 2010. годину.

Усвајање Финансијског плана за 2010. годину

„Када је о финансијама реч, планиран је приход од 146 милиона динара, док су расходи тек за 200.000 динара мањи, што значи да ни једно издвајање није смањено, напротив, нека су и повећана, али и даље је све на матичним секцијама и подсекцијама, регионалним канцеларијама, да имају квалитетне програме које смо спремни да финансирамо”, рекао је председник Шумарац. Приликом израде предлога Финансијског плана водили смо рачуна о расходима, крајње пажљиво планирали трошкове, а компланат финансијски документ ускладили са ситуацијом у привреди Републике Србије. План прихода обухваћа - чланарину, накнаде за издавање лиценце, израда печата чланова, камата на орочени депозит као и други приходи које Комора оставари у складу са Законом о планирању и изградњи и нашим Статутом.

Планирана расходи су намењени за рад на законодавној и нормативној пракси, организација и функционисање Коморе, сервисирање потреба чланова, лиценцирање, усавршавање и унапређење струке, перманентно усавршавање чланова, сарадња са струковним организацијама уз финансијску подршку по критеријумима ИКС-а, сарадња са часописима од интереса за струку и чланове Коморе по критеријумима ИКС-а, развој информационе система ИКС-а, рад на издавању публикације поводом петогодишњице ИКС-а, обележавање дана Коморе и додела награда Коморе, међународне активности органа и тела Коморе и реализација програма међународне сарадње, међународне активности чланова Коморе, реализација пројеката УО („Лепа Србија”, осигурање...), реализација активности матичних секција (извршних и регионалних одбора).

„Наравно, планирана су и средства за материјалне трошкове Суда части, за опремање, одржавање и уређење коморског простора Коморе, а посебно предвиђено велико улагање у куповину сопственог пословног простора, чиме би се повећао капитал Коморе и дугорочно смањили трошкови закупа, који су у нашем досадашњем пословању чинили значајан део трошкова”, рекао је на крају Драгослав Шумарац.

У расправи по Предлогу Финансијског плана учествовали су - Слободан Цветковић, Мишко Гуњача, Александар Кековић, Тихомир Обрадовић, Драган Живковић и Јасмина Лончаревић Шелкен.

Скупштина је већином гласова „за”, једним гласом „против” и седам гласова „уздржани” усвојила Финансијски план за 2010. годину

Након скоро шест сати рада, Четврта редовна седница Скупштине Инжењерске комора Србије завршена у 17,50 часова.

Извештај са скупштине припремили: Слађана Јанковић, Драгана Ђурић и Радош О. Драгутиновић

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ у 2010. години

I. РАД НА ЗАКОНОДАВНОЈ И НОРМАТИВНОЈ ПРАКСИ

А) Приоритети у раду Коморе

- Стални рад на побољшању законских и подзаконских аката, укључивањем Коморе у израду истих релевантних за рад у делатностима свих чланова Инжењерске коморе Србије;
- Наставак сарадње са Министарством животне средине и просторног планирања (у даљем тексту ресорним министарством) на питањима од интереса за чланове Коморе, као и сарадње на изради подзаконских аката који се доносе у складу са одредбама новог Закона о планирању и изградњи;
- Сарадња са институцијама (Министарством за економију и регионални развој, Институтом за стандардизацију, и другим) на хармонизацији српских стандарда (СРПС) и техничке регулативе са Европском.

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Наставак рада са ресорним Министарством везано за поступак утврђивања усклађености лиценци које издају друге земље са правилима Коморе;
- У сарадњи са ресорним министарствима, покренути иницијативу за измену услова за обављање послова вештачења из области примене Закона о планирању и изградњи, у смислу да један од услова буде и поседовање лиценце Инжењерске коморе Србије;
- Наставак рада на изради нормативних и институционалних претпоставки за вештачење по предметима судова и арбитражу, као и вршење стручних експертиза по захтевима привредних субјеката и институција;
- Наставак активности на утврђивању начина и модалитета на који ће Комора заштити своје чланове од угрожавања њиховог стручног и професионалног интегритета.
- Наставити активности на подршци у реализацији Пројекта о начинима приступања Србије Светској трговинској организацији (WTO односно СТО);

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Наставити активности са представницима надлежних министарстава за доношење Закона о Коморама;

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ КОМОРЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Рад на даљем институционалном организовању Коморе и њене инфраструктуре;
- Наставак активности на обезбеђивању пословног простора у власништву Инжењерске коморе Србије;
- Подршка развоју регионалних канцеларија;
- Унапређивање рада и техничко опремање регионалних канцеларија, као и регионалних центара, у циљу пружања подршке раду регионалних одбора и чланству Коморе;
- Наставити даље унапређење рада Суда части Коморе;
- Наставити рад на праћењу примене и унапређења софтвера за Ценовник услуга које пружају чланови Коморе на тржишту;

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Унапређење сарадње са струковним организацијама и удружењима;
- Учествовање у хуманитарним акцијама од државног значаја;
- Израда нацрта годишњег плана и програма рада, као и финансијског плана пословања Коморе, у целини и матичних секција, за 2011. годину.
- Израда плана и програма рада регионалних центара у складу са планом и програмом матичних секција;

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Проширење материјалне основе за функционисање Коморе;

У С Л О В И ЗА ОСИГУРАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОДГОВОРНОСТИ ИНЖЕЊЕРА

I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

ПРИМЕНА УСЛОВА

Члан 1.

- (1) Ови Услови примењују се на осигурање професионалне одговорности инжењера.

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ИЗРАЗА

Члан 2.

- (1) У овим Условима поједини изрази значе:

- 1) „Осигуравач“ – Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о.;
- 2) „Уговарач осигурања“ – лице које са осигуравачем закључи уговор о осигурању „Осигураник“ – лице чија је одговорност покривена осигурањем;
- 3) „Треће лице“ – лице које није субјект уговора о осигурању, односно лице чија одговорност није покривена осигурањем;
- 4) „Сума осигурања“ – горња граница обавезе осигуравача по једном осигураном случају;
- 5) „Агрегатна сума осигурања“ – горња граница обавезе осигуравача за цео период покрића;
- 6) „Примија“ – износ који се плаћа за осигурање на основу уговора о осигурању;
- 7) „Полиса“ – исправа о уговору о осигурању;
- 8) „Осигурани случај“ – будући, неизван од искључиве воље осигураника штетни догађај, који има за последицу настајање штете чију би надокнаду могло да захтева треће оштећено лице;
- 9) „Чисто финансијска штета“ – штета која се састоји непосредно у новцу, а није ни у каквој вези са штетом на стварима, нити са штетом на лицима.
- 10) „Ратни и политички ризици“ – догађаји проузроковани: ратним операцијама или побунама, ратом, инвазијом, дејством страног непријатеља, непријатељствима или сличним операцијама, грађанским ратом (без обзира да ли је рат објављен или не), побуном, револуцијом, устанком, као и немирима који настану из таквих догађаја, минама, торпедима, бомбама или другим експлозивним средствима, запленом, одузимањем, ограничењем, задржавањем и последицама тих догађаја, или покушајима да се изврше, конфискацијом, реквизицијом или осталим сличним мерама које спроводи, односно намерава да спроведе власт или нека политичка организација која се бори за власт, односно која има власт, саботажом или тероризмом извршених од лица која делују из политичких побуда у име или у вези са било каквом организацијом или од лица које, односно која делују из политичких побуда, независно од било какве организације.

II ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

ПРЕДМЕТ ОСИГУРАЊА

Члан 3.

- (1) Предмет осигурања према овим Условима је законска грађанска одговорност осигураника за штете проузроковане трећим лицима услед грешака и пропуста насталих у обављању послова израде просторних и урбанистичких планова, пројектовања и извођења радова (у даљем тексту: пројектовања, организације и надзора изградње).
- (2) Овим осигурањем покривена је професионална одговорност одговорног планера, урбанисте, пројектанта и извођача радова због повреде Закона о планирању и изградњи и других закона, професионалних стандарда и норматива, Статута Инжењерске коморе Србије и Етичког кодекса Инжењерске коморе Србије.
- (3) Овим осигурањем покривене су штете:
- 1) настале оштећењем или уништењем објекта који је изграђен на основу пројекта осигураника или изграђен под надзором и организацијом осигураника; и/или
 - 2) настале услед недостатка на објекту који проузрокују потребу за накнадном израдом, испоруком или уградњом новог елемента или дела на објекту који је изграђен на основу пројекта осигураника или изграђен под надзором и организацијом осигураника; и/или
 - 3) настале услед смрти, повреде тела или здравља трећих лица уколико су проузроковане услед грешке и/или пропуста осигураника у пројектовању, организацији или надзору изградње; и/или
 - 4) настале услед уништења или оштећења ствари трећих лица, уколико су проузроковане као последица грешке и/или пропуста у пројектовању, организацији или надзору изградње.

ОСИГУРАНИ СЛУЧАЈ

Члан 4.

- (1) Осигурани случај у смислу ових Улова је сваки чин пропуста или грешке у обављању послова пројектовања, организације и надзора изградње проузрокован у току периода трајања осигурања, који за последицу има настанак штете трећим лицима.
- (2) Сматра се да је осигурани случај настао кад је учињена радња и/или настао пропуст у пројектовању и/или организацији и/или надзору.
- (3) У случају сумње кад је штета настала, подразумева се да је пропуст или грешка настала оног дана када се одређена радња најкасније морала предузети да би се избегло наступање штете.
- (4) Под једним осигураним случајем подразумева се:

- 1) једна грешка или пропуст или неколико грешака или пропуста у пројектовању или организацији или надзору изградње који се могу приписати једном истом извору а чије су последице штете на једном или више објеката или конструкција; и/или
- 2) више од једне грешке или пропуста који резултирају једном штетом на једном објекту.

ИСКЉУЧЕЊА ИЗ ОСИГУРАЊА

Члан 5.

- (1) Осигурањем од професионалне одговорности осигураника нису обухваћени одштетни захтеви због:
 - штета проузрокованих намерно или преваром осигураника;
 - намерног кршења закона и других прописа, стандарда или других уговорених обавеза, упутстава наручиоца или надзорног органа;
 - штете настале из уговорног проширења одговорности осигураника на случајеве на које иначе по закону не одговара;
 - уговорних казна и пенала;
 - штета насталих услед прекорачења процењених трошкова или временских рокова;
 - штета насталих пре закључења уговора о осигурању о професионалној одговорности инжењера;
 - штета насталих услед кршења ауторских права;
 - штета које нису настале ни повредом тела или здравља неког лица, нити оштећењем, односно уништењем ствари, осим штета насталих услед недостатка из члана 3. став (3) тачка 2);
 - одговорности за штете које претрпи запослени осигураника;
 - одговорност за производе са недостатком;
 - губитка докумената;
 - из поседовања ствари;
 - штета које су последица загађења животне средине;
 - штета које су посредна или непосредна последица ратних и политичких ризика;
 - штете које су последица елементарних непогода и више силе;
 - штета које поступно настају услед трајног деловања температуре, плина, паре, влаге или падавина (дима, чађи, прашине и др.);
 - штета које су у непосредној или посредној вези са коришћењем нуклеарне енергије;
 - штета услед претрпаних или коришћења моторних возила и других возила на моторни погон, ваздушних возила и возила на води;
 - штете које претрпи осигураник, брачни друг, деца и друга лица која са њима живе у заједничком домаћинству и која је дужан да издржава;
 - штета чију накнаду оштећено лице може остварити по основу било које друге врсте осигурања, уколико је такво осигурање закључено.

ТЕРИТОРИЈАЛНА ВАЖНОСТ ОСИГУРАЊА

Члан 6.

- (1) Осигурањем су обухваћени осигурани случајеви настали на територији Републике Србије.

ТРАЈАЊЕ ОСИГУРАЊА

Члан 7.

- (1) Осигурања по овим Условима се закључују на период од годину дана.

СУМА ОСИГУРАЊА

Члан 8.

- (1) Сума осигурања је горња граница обавезе осигураваача по једном осигураном случају и укупно за период покрића, уколико се другачије не уговори.
- (2) Сума осигурања се након настанка осигураног случаја и/или осигураних случајева и исплате одштете исцрпљује и након исцрпљења у целости, осигурање престаје да важи.
- (3) Након појединачних исцрпљивања суме осигурања и исцрпљења свих евентално уговорених сума осигурања (агрегатне суме) осигурање престаје да важи.

ПРЕМИЈА ОСИГУРАЊА

Члан 9.

- (1) Уговарач осигурања или осигураник плаћа премију осигурања приликом закључивања уговора о осигурању, по правилу одједном, уколико није другачије уговорено.

ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАНИКА ПОСЛЕ НАСТАНКА ОСИГУРАНОГ СЛУЧАЈА

Члан 10.

- (1) Осигураник је дужан да обавести осигураваача о настанку осигураног случаја као и о поднетом захтеву за накнаду штете најкасније у року од три дана по сазнању.
- (2) Осигураник је дужан да обавести осигураваача и кад захтев за накнаду штете против њега буде истакнут преко суда, кад буде стављен у притвор, као и кад буде поведен поступак за обезбеђење доказа.
- (3) Ако је поведен извиђај, подигнута оптужница или је донета одлука о кривичном поступку, осигураник је дужан да о томе одмах обавести осигураваача, чак и кад је пријавио настанак штетног догађаја. Такође је дужан да достави налаз надлежног органа у вези

са насталим штетним догађајем.

- (4) Осигураник није овлашћен да се без претходне сагласности осигураваача изјашњава о захтеву за накнаду штете а нарочито да га призна потпуно или делимично, да се о захтеву за накнаду штете поравна, као ни да изврши исплату, осим ако се према чињеничном стању није могло одбити признање, поравнање односно исплата, а да се тиме не учини очигледна неправда. Ако је осигураник у заблуди сматрао да постоји његова одговорност или да су исправно утврђене чињенице, то га неће оправдати.
- (5) Ако оштећени поднесе тужбу за накнаду штете против осигураника, осигураник је дужан да достави осигураваачу судски позив односно тужбу и сва писмена у вези са штетним догађајем и захтевом за накнаду штете, као и да вођење спора препусти осигураваачу.
- (6) Ако се осигураник противи предлогу осигураваача да се захтев за накнаду штете реши поравнањем осигураваач није дужан да плати вишак накнаде, камате и трошкова који су услед тога настали.
- (7) У случају да се оштећеник са захтевом за накнаду штете непосредно обрати осигураваачу, осигураник је дужан да осигураваачу пружи све доказе и податке са којим располаже, а који су неопходни за утврђивање одговорности за причињену штету и за оцену основаности захтева, обима и висине штете.
- (8) Ако услед променењених околности осигураник стекне право да се укине или смањи рента оштећеном лицу, дужан је да о томе обавести осигураваача.
- (9) Уколико се осигураник не придржава обавезе из овог члана сносиће штетне последице које услед тог настану, осим ако би оне настале и да се придржавао обавеза.

ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАВАЧА ПО ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ОШТЕЋЕНОГ ЛИЦА

Члан 11.

- (1) У вези са поднетим захтевом за накнаду штете од стране оштећеног лица, осигураваач је у обавези:
 - 1) да заједно са осигураником предузме одбрану од неоснованих или претераних захтева за накнаду штете (правна заштита - члан 12. ових Улова);
 - 2) да удовољи основаним захтевима за накнаду штете (накнада штете - члан 13. ових Улова);
 - 3) да накнади трошкове судског поступка (накнада трошкова поступка - члан 14. ових Улова).

ПРАВНА ЗАШТИТА

Члан 12.

- (1) Обавеза осигураваача поводом пружања правне заштите обухвата:
 - 1) испитивање одговорности осигураника за насталу штету;
 - 2) вођење спора у име осигураника ако оштећени остварује право на накнаду штете у парничном поступку;
 - 3) давање у име осигураника, свих изјава које сматра целисходним за задовољење или одбрану од неоснованог или претераног захтева за накнаду штете.
- (2) Уз сагласност и упутство осигураваача, вођење спора може се поверити осигуранику који је у таквом случају дужан да се придржава упутства и налога осигураваача у погледу вођења поступка у парници.
- (3) Осигураваач може преузети вођење парнице или ступити на место осигураника или учествовати у својству умешача.
- (4) Осигураваач је овлашћен да одбије да води спор или да препусти осигуранику вођење спора, ако оцени да нема места пружању правне заштите с обзиром на однос висине захтева за накнаду штете и висине суме осигурања.
- (5) У случају да осигураваач на име накнаде штете исплати суму осигурања пре покретања спора, престаје и његова обавеза на правну заштиту.

НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 13.

- (1) Осигураваач у року од 14 дана исплаћује накнаду из осигурања, рачунајући од дана кад је утврдио своју обавезу и висину те обавезе.
- (2) Осигураваач исплаћује накнаду из осигурања на основу:
 - 1) одлуке заједничке Комисије осигураника и осигураваача, чије се одлучивање темељи на одлуци Суда части Инжењерске коморе Србије и налазима Комисије и/или вештака; или
 - 2) судске одлуке.
- (3) Осигураваач је овлашћен да на име накнаде осигуранику положи суму осигурања, па се у том случају ослобађа свих обавеза и поступака у вези са осигураним случајем.
- (4) Ако је осигураник обавезан да плати на име накнаде штете ренту, а капитализирана вредност ренте премашује суму осигурања, или остатак суме по одбитку других давања у вези са истим осигураним случајем дугована рента ће се накнадити само у сразмери између суме осигурања, односно остатка суме осигурања и капитализиране вредности ренте. Капитализирана вредност ренте за израчунавање пропорције рачуна се на основу важећих таблица смртности за осигурање живота у Републици Србији.
- (5) Ако се осигураваач противи предлогу осигураника да се о захтеву за накнаду штете поравна, дужан је да плати накнаду, камате и трошкове и кад премашују суму осигурања.

НАКНАДА ТРОШКОВА ПОСТУПКА

Члан 14.

- (1) Осигураваач надокнађује све трошкове парничног поступка уколико је сам водио спор или је дао сагласност осигуранику за вођење спора па, и кад захтев за накнаду штете није био основан.
- (2) Ако је парница вођена без знања и сагласности осигураваача, осигурањем су покривени трошкови спора, уколико заједно са накнадом штете не премашују суму осигурања.

(3) Кад изврши своју обавезу исплатом суме осигурања, осигуравач се ослобађа даљих давања на име накнаде и трошкова по једном осигураном случају.

НЕПОСРЕДНИ ЗАХТЕВ ОШТЕЋЕНОГ ЛИЦА

Члан 15.

(1) Ако оштећено лице захтев или тужбу за накнаду штете управи само према осигуравачу, осигуравач ће о томе обавестити осигураника и позвати га да му пружи све потребне податке и поступи сходно члану 10., став (7) ових Улова, као и да сам осигураник предузме мере ради заштите својих интереса.

(2) Уколико се у случају из претходног става осигуравач одлучи да оштећеном исплати накнаду, у потпуности или делимично, дужан је о томе да обавести осигураника.

III ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

ПРЕСТАНАК ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАВАЧА

Члан 16.

Обавеза осигуравача престаје:

- 1) код уговора о осигурању са одређеним роком трајања - истеком двадесет четвртог часа дана који је у полиси означен као дан истека осигурања, уколико није другачије уговорено,
- 2) код уговора о осигурању са неодређеним роком трајања, ако је у полиси означен само почетак осигурања, осигурање се продужава из године у годину, осим ако нека од уговорних страна најкасније три месеца пре истека текуће године осигурања писмено обавести другу страну да не жели продужити уговор о осигурању. У том случају, уговор о осигурању престаје истеком двадесетчетвртог часа последњег дана текуће године осигурања.

НАЧИН ОБАВЕШТАВАЊА

Члан 17.

- (1) Сва обавештења и пријаве које су уговорне стране дужне да учине у смислу одредаба ових услова, обавезно се морају потврдити препорученим писмом, ако су учињене усмено, телефоном, телеграмом или на неки други сличан начин.
- (2) Као дан пријема обавештења односно пријаве, сматра се дан кад су обавештење односно пријава примљени. Ако се обавештење односно пријава шаље поштом препоручено, као дан пријема сматра се дан предаје пошти.
- (3) Споразуми који се односе на садржину уговора пуноважни су само ако су закључени у писменом облику.

ПРОМЕНА НАЗИВА ИЛИ АДРЕСЕ ОСИГУРАНИКА

Члан 18.

- (1) Уговарач осигурања односно осигураник дужан је да о промени имена, назива или адресе обавести осигуравача у року од 15 дана од дана настале промене.
- (2) Ако уговарач осигурања односно осигураник не обавести осигуравача о променама из претходног става, за пуноважност обавештења која осигуравач шаље, довољно је ако је упутно уговарачу осигурања односно осигуранику препоручено писмо према последњим подацима о адреси стана, пословним просторијама односно имену или називу којима располаже. Обавештење постаје пуноважно дана кад би, према редовном току ствари, постало пуноважно да није било промене из претходног става.

ИЗМЕНА УСЛОВА ОСИГУРАЊА И ТАРИФЕ ПРЕМИЈЕ

Члан 19.

- (1) На уговоре о осигурању закључене на трајање дуже од годину дана измене у Уловима осигурања и Тарифи премија извршене после закључења уговора о осигурању примењиваће се тек по истеку године осигурања, осим уколико су за осигураника повољније.
- (2) Осигуравач је дужан да о томе писаним путем или на други погодан начин обавести уговарача осигурања о извршеним изменама у Уловима осигурања односно Тарифи премија.
- (3) Уговарач осигурања има право да у року од 30 дана од дана пријема обавештења о извршеним изменама у Уловима осигурања односно Тарифи премија откаже уговор о осигурању.
- (4) У случају отказа из претходног става уговор о осигурању престаје у двадесет четири часа последњег дана текуће године осигурања у којој је извршена измена Улова осигурања, односно Тарифе премија.
- (5) Ако уговарач осигурања не откаже уговор у року одређеном у ставу (3) овог члана, уговор о осигурању се мења са почетком наредне године осигурања, у складу са извршеним изменама у Уловима осигурања, односно Тарифи премија.

ПРИМЕНА ЗАКОНСКИХ ПРОПИСА

Члан 20.

- (1) На питања која нису регулисана Уловима, примењују се одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима.

НАДЛЕЖНОСТ У СЛУЧАЈУ СПОРА

Члан 21.

- (1) У случају спора између осигураника односно уговарача осигурања и осигуравача, надлежан је суд према месту закључења уговора о осигурању.

СКУПШТИНА

- Стално ажурирање база података Коморе и стварање оквира за селективни приступ базама података са нивоа регионалних центара;
- Обезбеђење допунских средстава за рад Коморе кроз накнаде за рекламе на: сајту, Гласнику Коморе, стручним скуповима.

III. СЕРВИСИРАЊЕ ПОТРЕБА ЧЛАНОВА КОМОРЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Покренути поново активности на ослобађању власника пројектантских бироа од обавезе евидентирања промета преко фискалних каса;
- Наставак активности објављивања на сајту Коморе и у Гласнику Коморе, закона, подзаконских аката, прописа и стандарда који су од значаја за чланове Коморе;
- Рад на стимулисању чланова за комуникацију са управом Коморе и регионалним центрима;
- Промоција чланова Коморе сервисирањем, односно унапређењем поставке личне презентације на сајту Коморе.

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Пројекат "Лепа Србија": Обезбеђивање пројеката породичне куће брдско-планинског, шумадијског, војвођанског типа;
- Праћење реализације пројекта осигурања од професионалне одговорности чланова Коморе и рад на његовом унапређењу;
- Изналажење могућности добијања олакшица (попуста) у куповини стручно-научне литературе и лиценцираних софтвера за чланове Коморе;
- Унапређивање општег гласила - Гласника Коморе;
- Стварање услова члановима Коморе за преузимање техничке регулативе у електронском облику са сајта Коморе (закона, техничких прописа и норматива, уредби и наредби, делимично СРПС стандарда и сл.);
- Стварање услова за преузимање у електронском облику стручних материјала са презентација и скупова.

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Разматрање формирања службе за правне савете члановима Коморе;
- Пружање помоћи у објављивању стручне литературе која је од значаја за чланове Коморе;
- Стално унапређивање сајта Коморе;
- Истрајати у иницијативи за издавање стручног часописа Коморе.

IV. ЛИЦЕНЦИРАЊЕ

А) Краткорочни циљеви Коморе

- Преиспитивање описа и услова постојећих врста лиценци;
- Наставак активности на допуни описа постојећих и утврђивања посебних услова за стицање нових врста лиценци;
- Увођење нових врста лиценци лицима који су дипломирали по новим наставним плановима и програмима, у складу са Болоњском декларацијом.

Б) Средњорочни циљеви Коморе

- Наставак рада и унапређивање технике и процедуре издавања лиценци;
- Покретање иницијативе око израде програма за полагање стручних испита по професијама у складу са новим наставним програмима факултета у сарадњи са надлежним министарством и струковним организацијама.

V. УСАВРШАВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ СТРУКЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Наставак активности на перманентном усавршавању чланова Коморе и израда годишњег програма;
- Развијање и усавршавање информисања чланства о Комори и њеном раду;
- Организовање стручних предавања, научно стручних скупова, као и организација изложби и сл., по плану и програму рада Извршних и Регионалних одбора матичних секција;
- Омогућавање посета сајмовима који су од интереса за чланове Коморе;

**ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2010 ГОДИНУ**

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Унапређивање информисања јавности о Комори и њеном раду;
- Активности око прикупљања података о потенцијалним кандидатима за додељивање годишње награде по Правилнику о почасним члановима и Правилнику о наградама ИКС;

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Подршка развојним програмима у циљу афирмације струке;
- Наставак активности на суфинансирању пројеката по реализованим конкурсима расписаним од стране Матичних секција;
- Развијање и унапређивање маркетинга Коморе;
- Спровођење реализације издавачке делатности у складу са Правилником о издавачкој делатности.

VI. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА КОМОРАМА У ОКРУЖЕЊУ

А) Приоритети у раду Коморе

- Унапређење сарадње са другим инжењерским коморама;
- Наставити активности на усаглашавању српских прописа, стандарда и норматива са важећом европском регулативом а нарочито прописима Европске уније;
- Наставак активности у складу са чланством Коморе у FIDIC-у, ECCEC –у и ECCE-у;

Б) Средњорочни циљеви Коморе

- Разматрање услова и предлога платформе за међусобно признавање издатих лиценци по билатералном и мултилатералном принципу са коморама – чланицама ECCEC;
- Организација сусрета чланова ИКС са представницима других комора из европског окружења и организација посета и стручних путовања наших чланова градовима и земљама где су реализовани пројекти и програми од изузетног значаја за светску градитељску и културну баштину.

VII. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА ОД ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

- Упознавање чланства Коморе о значајним пројектима објеката високоградње, нискоградње и хидроградње;
- Помоћ при реализацији пројеката са органима који издају одобрења-дозволе;

**ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**

Проф др Милисав Дамњановић, дипл.инж.арх.

Образложење

Правни основ за доношење плана и програма рада Коморе је члан 15. став 1. тачка 2. Статута Коморе који прописује да Скупштина Коморе доноси годишњи план и програм рада Коморе.

У складу са одредбама члана 21. став 1. тч. 3. и 4. Статута Коморе, Управни одбор Коморе утврдио је Предлог плана и програма рада Коморе у 2010. години и усагласио предлоге годишњих планова и програма рада матичних секција на нивоу Коморе у целини.

**ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**

Проф.др Драгослав Шумарац,дипл.грађ.инж.

1. ПЛАН ПРИХОДА		
Р. Б.	Врста прихода	
1	Чланарина	100.000.000,00
2	Накнада за издавање лиценце	11.000.000,00
3	Израда печата чланова ИКС	7.000.000,00
4	Камата на орочени депозит	22.000.000,00
5	Остали приходи	6.000.000,00
УКУПНО ПРИХОДИ		146.000.000,00
КРАТКОРОЧНА ОРОЧЕНА СРЕДСТВА КОМОРЕ 170.000. 000,00 ДИН.		
2. ПЛАН РАСХОДА		
А. ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2010. ГОДИНИ		
Р. Б.	Врста расхода	
A1	Рад на законодавној и нормативној пракси	1.000.000,00
A2	Организација и функционисање Коморе	2.000.000,00
A3	Сервисирање потреба чланова Коморе	4.500.000,00
A4	Стручни испити	
A5	Лиценцирање	
A6	Усавршавање и унапређење струке	3.000.000,00
A7	Перманентно усавршавање чланова ИКС-а	2.000.000,00
A8	Сарадња са струковним организацијама уз финансијску подршку по критеријумима ИКС-а	1.000.000,00
A9	Сарадња са часописима од интереса за струку и чланове Коморе по критеријумима ИКС-а	500.000,00
A10	Развој информационог система ИКС-а	500.000,00
A11	Рад на издавању публикације поводом петогодишњице ИКС-а	1.000.000,00
A12	Обележавање дана Коморе и додела награда Коморе	3.000.000,00
A13	Међународне активности органа и тела Коморе и реализација програма међународне сарадње	1.500.000,00
A14	Међународне активности чланова Коморе	200.000,00
A15	Реализација пројеката УО („лепа Србија“, осигурање и др)	4.000.000,00
A16	Резерве за реализацију програма рада ИКС-А У2010 години	1.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (А)		25.200.000,00

СКУПШТИНА

Б. ПРОГРАМ РАДА МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА ИКС-а У 2010. ГОДИНИ		
	Врста расхода	
Б1.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	6.500.000,00
Б1.2	Бруто накнада чланова ИО	3.700.000,00
Б1. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПРОЈЕКТАНАТА		10.200.000,00
Б2.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	5.500.000,00
Б2.2	Бруто накнада чланова ИО	3.800.000,00
Б2. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ИЗВОЂАЧА РАДОВА		9.300.000,00
Б3.1	Реализација активности матичне секције	3.100.000,00
Б3.2	Бруто накнада чланова ИО	2.500.000,00
Б3. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА УРБАНИСТА		5.600.000,00
Б4.1	Активности матичне секције	1.500.000,00
Б4.2	Бруто накнада чланова ИО	1.100.000,00
Б4. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПЛАНЕРА		2.600.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Б)		27.700.000,00
В. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА СУДА ЧАСТИ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ		
Р. Б.	Врста расхода	
В.1.	Путни трошкови	100.000,00
В.2.	Остали материјални трошкови	100.000,00
В.3.	Бруто накнаде за чланове Суда части: председник суда, судије, тужиоц, бранилац и заменици	2.400.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (В)		2.600.000,00
Г. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ НА ОДРЖАВАЊУ, ОПРЕМАЊУ И УРЕЂЕЊУ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА ИКС-А		
Р. Б.	Врста расхода	
Г.1.	Набавка основних средстава за Секретаријат у Београду	2.000.000,00
Г.2.	Набавка основних средстава за регионалне канцеларије	500.000,00
Г.3.	Одржавање, опремање и уређење пословног простора ИКС-а у Београду	1.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Г)		3.500.000,00
Д. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ		
Р.Б.	Врста расхода	
Д.1.	Бруто накнаде за запослене у Секретаријату у Београду	32.000.000,00

СКУПШТИНА

Д.2.	Бруто накнаде за запослене у регионалним канцеларијама	7.000.000,00
Д.3.	Бруто накнада за чланове Органа Коморе: УО,НО, председник Скупштине	19.200.000,00
Д.4.	Трошкови одржавања седница Скупштине	1.000.000,00
Д.5.	Бруто накнада чланова Комисија Управног одбора	2.500.000,00
Д.6.	Путни трошкови запослених и чланова органа Коморе	1.000.000,00
Д.7.	Канцеларијски материјал	2.000.000,00
Д.8.	Трошк. накнада - омладинска задруга	50.000,00
Д.9.	Трошкови превоза - маркице	1.000.000,00
Д.10.	Трошкови ПТТ услуга	2.500.000,00
Д.11.	Трошкови интернет услуга	1.000.000,00
Д.12.	Трошкови услуга одржавања (сервиси)	350.000,00
Д.13.	Трошкови закупнина - централа Београд	5.000.000,00
Д.14.	Трошкови закупнина - регионалне канцеларије	2.500.000,00
Д.15.	Трошкови рекламе и пропаганде	100.000,00
Д.16.	Трошкови ост. Услуга (фотокопирање и др.)	50.000,00
Д.17.	Трошкови репрезентације	1.000.000,00
Д.18.	Трошкови платног промета	350.000,00
Д.19.	Остали финансијски расходи - донације	2.000.000,00
Д.20.	Остали расходи	200.000,00
Д.21.	Трошкови горива за службени ауто и одржавање	1.200.000,00
Д.22.	Трошкови непроизводних услуга	300.000,00
Д.23.	Трошкови израде печата	4.000.000,00
Д.24.	Порези, таксе, обавезна давања	2.000.000,00
Д.25.	Стална резерва	2.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Д)		90.300.000,00
УКУПНО (А+Б+В+Д)		145.800.000,00
ПРИХОД-РАСХОД=200.000,00		

3. СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ИКС У 2010. ГОДИНИ
ВРШИЋЕ СЕ НА СЛЕДЕЋИ НАЧИН:

3.1. Расходом под А16 (резерва) Управни одбор Коморе усаглашава реализацију расхода наведеног од А1 до А15

3.2. План расхода под Б реализује се на предлог Извршних одбора матичних секција одлукама Управног одбора и то на основу усаглашених програма рада матичних секција које усваја Управни одбор Коморе.

3.3. Расходом под Д.25 (стална резерва) Управни одбор усаглашава реализацију расхода или усмерава средства за непредвиђене материјалне трошкове и може се користити за врсте расхода дате у деловима В и Д.

3.4. Расходи под Г.1., Г.2., Г.3., су у функцији опремања и уређења пословног простора. Пошто набављена основна средства и уређење пословног простора немају карактер трошкова, расходи под Г.неће ући у збир укупних расхода.

3.5. Управни одбор Коморе ће квартално пратити реализацију Финансијског плана како у приходима тако и у расходима и доносити потребне одлуке у правцу усаглашавања реализације Финансијског плана ИКС-а за 2010. годину.

3.6. Овлашћује се Управни одбор Инжењерске коморе Србије, да између две седнице Скупштине, у случају потребе, изврши ребаланс финансијског плана за 2010 годину.

3.7. Финансијски план Инжењерске коморе Србије у 2010. години примењује се до доношења Финансијског плана ИКС-а за 2011. годину.

3.8. Уколико се укаже прилика за куповину пословног простора Инжењерске коморе Србије, под повољним условима, краткорочно орочена средства биће употребљена за ту намену.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
Милисав Дамњановић
Проф.др Милисав Дамњановић, дипл.инж.арх.

РЕАГОВАЊА

Демати на чланак објављен у „Гласнику“ бр. 15 од јуна 2009. године

Поштовани председниче,

Незнам одакле Вам толика храброст да поред свега што радите у Комори, јавно у Гласнику Инжењерске Коморе Србије, ширите дезинформације, тј, неистине. У чланку који почиње на 17 страни, а односи се на Трећу седницу Скупштине наводите следеће: "Трећа тачка била је доношење одлуке о образовању регионалних центара, на шта је обавезивао Статут донет на предходној седници. Требало је заправо само да се потврде постојећи регионални центри у Суботици, Новом Саду, Београду, Крагујевцу, Ваљево, Чачку, Краљеву, Нишу и Косовској Митровици. За предложени распоред регионалних центара гласало је 63 члана Скупштине, али морамо да кажемо да је Ана Поповић из Ужица уложила велики труд и напор не би ли њен град добио то звање уместо неког од суседа (Чачак, Краљево, Ваљево)".

То што је написано није тачно. Онај ко је писао овај члан очигледно није у потпуности упознат са током и садржајем седнице или је намерно пренео погрешну информацију. С обзиром да је аутор овог чланка одговорни уредник Гласника сматрам да треба да одговара за оно што пише. Нећу вам овом приликом наводити Кодекс којих се треба придржавати, јер сматрам да човек који је одговорни уредник Гласника треба да познаје исте.

Навешћу Вам оно што је тачно: Прво што сте написали да је трећа тачка била доношење одлуке о образовању регионалних центара, што није тачно - то је била четврта тачка дневног реда. Друго ваше тумачење да је требало заправо само да се потврде постојећи регионални центри јер је предлог био да остану постојећи регионални центри, је једнострано јер заборављате да кажете да је на предлог дат амандман. Из вашег текста се јасно види да је све унапред припремљено као што и јесте, а што ће неко да да амандман то није битно и онако ће бити прегласан. Уз то да вас подсетим да ни податке које сам тражила од Секретаријата за припремање овог амандмана нисам добила. Зашто? Даље наводите да сте морали да кажете да сам ја уложила велики труд и напор не би ли мој град добио то звање уместо неког од суседа (Чачак, Краљево, Ваљево), што није тачно.

Мојим амандманом је предложено да се у члану 1. предлога Одлуке дода Регионални центар Ужице, што је потпуно супротно ономе што је написано као да ја хоћу некоме да узем регионални центар. Не знам чак ни одакле се нашло Краљево у овом контексту јер нити је суседни град нити сам га ја поменула у свом образложењу на седници. Овим путем желим само да Вас подсетим да податке које сам тражила за припремање овог амандмана.

Погрешно преношење информација које чланове Коморе може довести у заблуду, па чак изазвати осећај реваншизма, а мене компромитовати међу члановима из поменутих суседних градова, сматрам то као злонамерно јер ми личи да је примењен систем "завади па владај".

Даље ћу вам навести и остале примедбе на објављени чланак: На почетку чланка наводите да је "Трећа седница била посвећена пре свега изборима за највише извршне органе Коморе, матичних секција и њихових посекација, али су на њој....", вероватно да су избори за некога били најважнији на седници, али мислим да су остале тачке које наводите тек узгред много важније јер се тичу много ширег чланства Коморе. Као што и сами наводите на Првом делу Треће седнице разматрано је 8 тачака, а седница је почела у 14,10 часова, па реално гледано није ни могло бити разматрано свих 11 тачака и додата 12. Морам подсетити аутора чланка да је Друга седница почела са радом у 11,45 часова, значи раније него Трећа, а да је после тачке 8. Усвајање одлуке о изманама и допунама Статута, све набрзину (не могу тачно рећи за колико минута) формално урађено без вођења рачуна о кворуму.

Око усвајања дневног реда морам вам скренути пажњу да је највише времена изгубљено око предлога за допуну дневног реда члана Скупштине Драгана Живковића око кога је вођена расправа јер није изгласан, а онда је и председник Коморе изнео своје мишљење и став, тако да је након свега председник Скупштине из њему знаних разлога поново ставио на гласање предлог који је предходно није прошао. Стављање два пута на гласање истог предлога и расправа о поменутом предлогу однела је највише времена, а они који су одговорни за то нису само "један број чланова" већ и они који су водили и припремали Седницу.

Даље наводите да је Прва одлука коју је донела Скупштина након усвајања дневног реда била висина чланарине за 2009. годину, што није тачно. Прескочили сте тачку 1. Усвајање записника са Друге седнице. Где је она нестала? Даља нумерација тачака вам није добра пошто сте прву прескочили. Седму тачку сте добро нумерисали, али нисте добро написали назив. Назив 7 тачке је "Упознавање чланова Скупштине са извештајем ...", тако да су чланови Скупштине упознати са предметним извештајем, а нису га усвојили како је написано.

Што се тиче Пословника о раду Скупштине ИКС, прво морате бити упознати са члановима 76, 77, 78 и 79 Статута ИКС у којима се јасно наводи која је процедура приликом припремања предлога за опште акте Коморе, а такође се у члану 76. став 1, наводи да је пословник општи акт Коморе. Према томе није реч о креативном тумачењу општих друштвених закона и прописа од стране групе душебрижника за исправан рад Коморе, већ је реч о примени Статута Коморе. што се тиче објашњења стручних служби њих није било на Скупштини, а председник Коморе није компетентан за правна тумачења Статута. Како је чланом 77 став 2. прописано да се о нацрту општег акта води расправа од 15 до 30 дана, то је јасно да није спроведена прописана процедура за стављање на дневни ред предлога Пословника о раду ИКС.

Кажете да је "четворочлана група" била испред врата и да није хтела да уђе у салу и омогући изгласавање Пословника. Питам вас да ли сте ви пратили шта се дешава на седници или испред врата и где су вам и кад нестали остали чланови Скупштине кад кажете у свом чланку да је седници присуствовало 79 чланова.

Што се тиче наставка Треће седнице немам много примедби јер истој нисам присуствовала, али ми није јасно како то да ви пишете да је присуствовало 64 члана Скупштине, да су три члана напустила Скупштину, и да је Скупштина са 58 гласова "за" и 3 "уздржана" усвојила Пословник о раду. У достављеном записнику наводите да седници присуствује 65 чланова Скупштине, а да је у моменту гласања за Пословник присутно било 63 члан од којих је 60 гласало за и 3 члана су била уздржана. Тражим да објасните како то да се подаци изнети у Гласнику не поклапају са подацима у достављеном Записнику са Треће седнице? Који подаци су тачни?

Занемаривањем, скривањем стварних података и изношењем неистина у Гласнику Коморе кршите моралне норме и професионалне стандарде и нормативе Етичког кодекса ИКС.

Да ли је ОБАВЕЗА Одговорног уредника да напише минимум пет страна у оквиру једног издања Гласника испуњена ако у свом чланку убаца више фотографија него текста, а још дода и тачку свечани ручак да би попунио празнину до пет обавезних страна. Зар је и свечани ручак била тачка седнице Скупштине?

Захтевам да се овај деманти објави у наредном броју Гласника.

С поштовањем,

ЧЛАН СКУПШТИНЕ
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
Ана Поповић, дипл.граф.инж.

* У прилогу - тексту Ане Поповић нису вршене никакве интервенције.

ОДГОВОР Ани Поповић на "Деманти на чланак у Гласнику број 15 од јуна 2009. године"

У великом сте неспоразуму са већином

Поштована,

Није тачно да ширим дезинформације и неистине.

Тачно је да сте се жестоко борили (бар 3-4 пута сте се јављали за реч) да се прихвати Ваш амандман - "да се у члану 1. предлога Одлуке дода - Регионални центар Ужице" што Скупштина није прихватила. С обзиром да је Статутом предвиђено да се "Регионални центри одређују одлуком Скупштине Коморе на предлог Управног одбора" (члан 56.), а да Ваш амандман није имао подршку Управног одбора, читава расправа је била непотребна. Ипак се догодила. Мени као новинару који је током 36 година рада и праћења на хиљаде скупова-скупштина-конгресно-конференција-..., остао је упечатљив Ваш напор да убедите да се прихвати оно што предлагате, па сам (полу)реченицом - "... да је Ана Поповић из Ужица уложила велики труд и напор не би ли њен град добио то звање уместо неког од суседа (Чачак, Краљево, Ваљево)" хтео да похвалим то што радите. Морам отворено признати да је мој (позитивни) утисак о Вама, после Треће седнице, био темељно погрешан. Да грешим видео сам после 4. седнице Скупштине на којој сте демострирали да не познајете природу демократског система, али и саме суштине функционисања Инжењерске коморе Србије. Подношење "на стотине" амандмана и приговора без икаквог резултата (ни један није прихваћен) мени говори да не успевате да се оријентисате у времену и простору. Да је другачије, већина чланова Скупштине би Вас подржала, уважила Ваше напоре, односно, Ваше идеје и схватање принципе рада Коморе. Толики диспарат између Вас и велике већине чланова Скупштине најбенигније речено говори да се - не разумете. Мораћете признати, да је демократскије да се Ви приклоните већини, а не већина Вама.

На све остале Ваше коментаре, примедбе, да не кажем инсинуације, изнете у демантију, не од-

говоарам, јер их сматрам политички некоректним. Наиме, за оно зашта нисте успели да се изборите на правом месту (седници Скупштине Коморе), покушавајте да га решите на кривом месту (у "Гласнику"). Чак би и то имало смисла, да сте предочили неке нове и убедљивије аргументе (Регионални центар Ужице, "случај Живковић",...), што нисте учинили, али их и упутили на праве адресе - одговарајућим органима и телима Коморе.

Још само један пример за политичку некоректност - недозвољавање председнику Коморе да тумачи Статут и Пословник, јер "није компетентан за правна тумачења", а онда Ви "до моле воље" тумачите и оцењујете не само правна акта, већ све што Вам падне напамет, па и новински извештај. Одакле Вама компетенција за право и новинарство, када се потписујете са дипл. грађ. инж. а не са дипл. правник или новинар.

Када је реч о тачкама Дневног реда сматрам да нисам направио грешку, ила бар она није таква да је чланове Коморе "довела у заблуду, па чак изазвала осећај реваншизма". Одувек сматрам да је усвајање записника са предходних догађаја-догађања процедурална ствар сваког састанка и да не би требало да буде саставни део дневног реда. Истине за вољу, на Трећој седници Скупштине усвајање Записника је била прва тачка Дневног реда, али сам потпуно уверен да погрешан редни број није могао да доведе у заблуду чланове Коморе, пошто је објављена одлука (под погрешним редним бројем) - тачно пренета.

И још само о броју присутних чланова на наставку Треће седнице Скупштине Коморе. Био сам присутан и записивао оне "бројке" које је председавајући саопштавао. Пишући текст користио сам сопствене белешке, али сам консултовао и званични стенограм, предност дајући сопственим забелешкама.

Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник
"Гласника"

ЧЕТВРТА СТРУЧНА МАНИФЕСТАЦИЈА „ДАНИ ИНЖЕЊЕРА СРБИЈЕ 2009“ У ОРГАНИЗАЦИЈИ МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА ПРОЈЕКТАНАТА И ИЗВОЂАЧА РАДОВА

„Авалски ТВ торањ“ на Златибору

СЛОБОДАНКА СИМИЋ
РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Како је прошлогодишњи скуп одржан на самом северу Србије, на Палићком језеру – Војводина, ове године у паузама рада, којих је додуше било мало, уживали смо на прелепом иако мало облачном Златибору.

Свечано отварање манифестације, са око 150 учесника из свих регионалних центара, одржано је у Конгресном центру „Србија“. Учеснике манифестације поздравили су: проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, Милија Ђаловић, представник Министарства животне средине и просторног планирања – шеф кабинета за опште и правне послове, проф. др Владан Карамарковић, помоћник министра за општу енергетику у Министарству рударства и енергетике, Анђелко Ковачевић, потпредседник Привредне коморе Србије задужен за међународну сарадњу, Небојша Милошевић, помоћник председника општине Чајетина задужен за урбанизам, и председници извршних одбора матичних секција извођача радова и пројектаната – мр Бисерка Шварц и Александар Аврамовић.

Дан први – законска регулатива и стање у грађевинској привреди

Првог дана ударна тема скупа била је републичка законска регулатива која регулише рад Коморе. Прво је представљен нови закон о планирању и изградњи, који је ступио на снагу 11. септембра 2009. године, а о њему је говорио Милија Ђаловић, правник и стручњак који је учествовао у писању два последња „грађевинска закона“. Други законски документ који је представљен учесницима скупа био је Нацрт закона о заштити од пожара, који је презентирао Иван Зарев, начелник управе за превентиву у сектору за ванредне ситуације МУП-а Србије. Како је Нацрт новог закона о заштити од пожара за многе присутне био пун новина, након презентације отворена је расправа која је трајала готово два сата. Представник Министарства унутрашњих послова Србије, начелник Зарев, уложио је максималан труд како би одговорио на бројна питања чланова Коморе. То му је добро мери пошло за руком јер је разјаснио велики број недоумица и тако приближио Нацрт закона... свакодневним проблемима са којима се наши инжењери – противпожарци – сусрећу у изради пројеката заштите од пожара.

„Светска економска криза и њен утицај на грађевинарство у Србији“ била је тема излагања Анђелка Ковачевића, потпредседника Коморе Србије, али је још значајније напоменути да је реч о човеку који је четири деценије радио у српском грађевинарству, најдуже у Енергопројекту, на великом броју

пројеката и у време када је ова индустријска грана Другој Југославији годишње доносила две и по милијарде долара. На почетку своје презентације подсетио је на дугу неимарску традицију, од периода средњег века до формирања модерне српске државе, па преко стварања заједничке државе Јужних Словена до периода после Другог светског рата и стварања Друге Југославије (НРЈ, СФРЈ, СНРЈ). После Другог светског рата, током изградње електроенергетских објеката и постројења, саобраћајне инфраструктуре, индустријских, стамбених, туристичких и других објеката омогућен је развој научне, образовне и привредне делатности и развој великих грађевинских система са високим рејтингом у свету. Подстицајем извозно оријентисаних предузећа, кредитирањем и осигурањем извозних послова држава је помагала грађевинаре који су радили у иностранству, што је резултирало значајним девизним приливом у земљу.

Већ традиционална манифестација „Дани инжењера Србије 2009“ одржана од 24. до 26. октобра на Златибору уз присуство више од 150 чланова из свих регионалних центара.

„Последња деценија прошлог века доноси глобалне промене политичких и економских односа у свету“, рекао је Ковачевић. „Југославија и Србија нестремно дочекују ове промене и доживљавају катастрофалне последице на политичком и економском плану. Српско грађевинарство под теретом дезинтеграције земље, ратова у окружењу и одсуства инвестирања губи тржиште у земљи. Поред наведених догађаја у земљи, на немогућност пословања у иностранству утицали су се рат у Ираку, распад СССР и увођење санкција УН-а према Србији. У оваквој политичкој и економској ситуацији многа предузећа, а посебно у грађевинарству, боре се са непремостивим тешкоћама: немањем посла, великвидношћу, одливом кадрова који мењају делатност, одлазе у иностранство или сиву економију. Политичке промене настале 2000. године омогућавају повратак СРЈ/Србије у међународне политичке и финансијске институције, интензивирање приватизације, обнову земље и прилив страних инвестиција. Јавља се нада да ће за српске грађевинаре наступити бољи дани. Међутим, либерализацијом економских односа са иностранством српска привреда, ојађена у претходној деценији, није била у стању да издржи страну конкуренцију већ и даље пропада и постаје јефтин плен страних компанија и домаћих тајкуна. У последње две деценије говоримо како је свака следећа година

гора од претходне, ниједном нисмо рекли ова је боља од претходне. Тако дуг период деструкције државе и привреде тешко је преживети – зато је српска грађевинска индустрија на самој ивици опстанка.“ Опште је познато да грађевинари први страдају кад је криза, али и први почињу да из ње излазе. Српска грађевинска индустрија још увек је у опадању – а тек би требало да дође до стагнације/стабилизације, па тек након тога да се крене узлазном путањом. А да би нам се то догодило, неопходно је да се ствари прво уреде у сопственој кући, да се уреди домаће тржиште. „У мерама које ваља предузети на уређењу тржишта

О реизградњи Авалског ТВ торња говорио је Горан Миловановић, технички директор ГП „Ратко Митовић-Дедиње“, главног извођача радова

прва је – увођење лиценци за иностране фирме које раде у Србији, затим да се поради на ликвидности предузећа, а тек као треће да се ради на подстицању успелности“, рекао је Ковачевић. „Зашто се чини да су понуђене мере – „окренуте“? Иако тачних података о дуговању државе грађевинарској индустрији нема, процењује се да је реч од 600-700 милиона евра, што је око 50 одсто укупног годишњег прихода те гране. Тачних података нема јер дужници, као што су локалне самоуправе и јавна предузећа, не желе да кажу колика су ненаплаћена потраживања, док потражиоци без буке у јавности покушавају да добију новац који су зарадили, а шта ће бити са другима – није их брига (недостаје солидарност). Дуговања повећавају неликвидност грађевинских компанија, па је неопходно хитно измирење дуга или компензовање по основу пореза и доприноса. А као прво, плаћање пореза на додатну вредност (ПДВ) по наплати изведених радова, а не пре тога, као и смањење пореза и доприноса, те примена посебне стопе ПДВ-а од осам одсто за сировине. Још веће захвате предлагемо код регулисања рада страних грађевинских компанија у Србији, којима би се издавале лиценце по посебним критеријумима, водећи рачуна о заштити српских грађевинара, али и о отворености тржишта, да не би дошло до било каквог монопола. Страним компанијама које имају своја предузећа у

Србији требало би забранити да се на тендерима појављују са капиталом свог оснивача и истовремено прописати да ангажују домаћа грађевинска предузећа, и то као партнере а не као подизвођаче, за реализацију 40 до 60 одсто уговореног посла. Домаћа предузећа морају да добију апсолутну предност на пројектима државних инвеститора, пројектима које финансира НИП, али и у изградњи станова за војску и полицију.“

Дан други – енергетска ефикасност, зелена градња, Авалски ТВ торња...

Другог дана манифестације угледна имена српског градитељства презентирала су теме везане за енергетску ефикасност објеката и обновљиве и алтернативне изворе енергије.

Тако је проф. др Владан Карамарковић одржао предавање под називом „Активности Министарства у области енергетске ефикасности и заштите животне средине“, док су Мирјана Миливојевић и Слободан Цветковић, представници Министарства животне средине и просторног планирања, одељења за управљање отпадом, детаљно говорили о активностима свог министарства у области заштите животне средине.

Мр Бојан Ковачић, директор Агенције за енергетску ефикасност, имао је веома информативно излагање на тему „Обновљиви и алтернативни извори енергије – пут у будућност“, Анђелина Кузмановић из фирме Knauf Insulation одржала предавање о „Термоизолационим материјалима од минералне вуне за енергетски ефикасна решења“, док је проф. др Марија Тодоровић говорила о „Енергетском унапређењу постојећих зграда и њиховом озелењавању“.

Последњи предавач у првом делу сесије одржане другог дана био је мр Милан Самарџија, који је говорио о „Утицају биогорива на глобално загревање“.

„Постоје два кључна интереса која подстичу настојање да се истражују могућности употребе биомасе као обновљиви извори енергије: свест о неминовном исцрпљењу фосилних извора енергије (нафте и земног гаса) и јасни знаци да је досадашњи начин односа према природи – експлоатацијом и сагоревањем фосилних горива – утицао на стање околине до те мере да нам прети самоуништење“, рекао је Самарџија на почетку свог излагања. „Годишње коришћење енергије у свету еквивалентно је 9 милијарди тона нафте, што ствара око 27 милијарди тона 'стаклених гасова' којима се 'обогати' атмосфера. Уколико би се наставио овакав тренд потрошње нафте и гаса, светске резерве могле би бити потрошене за следећих 50 година. У том периоду само бисмо из нафте добили око 490 милијарди нових 'стаклених гасова'. Део тих гасова (највише CO₂) отопиће се у води, што ће повећати њену киселост. Током овог века рН морске воде може се снизити за додатних 0,5 јединица (са садашњих 8,2 на 7,7). Као последица оваквих промена – снижења алкалитета, односно повећања киселости мора – долази до делимичног отапања постојећих карбонских структура водених органазама и тешкоћа у стварању нових структура.“

Сунчева радијација која стиже на земљу има мале таласне дужине, а повећање масеног удела „стаклених гасова“ у атмосфери негативно утиче на радијацију. Радијација се делимично рефлектује (око 30 одсто), а остатак загрева земљу. „Температура површине Земље у последњих 100 година је порасла за 0,75 Целзијусових степени“, рекао је Самарџија. „Предвиђа се да ће температура у овом веку порастити чак за око пет Целзијусових степени. Директивом ЕУ 2003/30С захтева се смањење производње 'стаклених гасова', што је алтернатива замени фосилних горива енергентима који не повећавају количину 'стаклених гасова' у атмосфери. Такви извори су: они који не стварају нити троше 'стаклене гасове' (енергија сунца, ветра, хидро и геотермална енергија); извори енергије који у једној фази троше 'стаклене гасове' (CO₂) при стварању дрвне масе, шећера разних структура или уља и масти, док у другој фази прераде (производе брикете, биогаз, биодизел, алкохол и водоник) стварају 'стаклене гасове', али их не повећавају у атмосфери, то јест држе их у равнотежи.“

Иако је Србија потписница Кјото протокола о обавезној замени одређене количине фосилних енергената са енергентима добијеним из обновљивих извора, то се до данас не примењује. Још пре потписивања Протокола код нас су до 90-их година прошлог века постојали капацитети за производњу око 40.000 тона етанола и капацитети дисконтинуиране производње у хемијској индустрији до 100.000 тона, али ниједно од њих данас не ради.

Закључујући своје излагање мр Милан Самарџија је рекао:

„Досадашња сазнања о нашој обавези за развојем, производњом и применом енергената из обновљивих извора треба указати на неколико чињеница. Прво, замена фосилних горива прека је потреба ове цивилизације; друго, истраживања у подручју обновљивих извора енергије још увек су премало инжењерска; треће, развојем нових технологија добиће се профитабилни производи, односно мора се водити рачуна о свим могућим параметрима. На крају, или четврто, активност домаћих истраживача на развоју нових, сопствених поступака требало би да буде не само жеља него и обавеза, јер за нову технолошку колонизацију која се у свету захуктала, за остајање не могу бити одговорни само политичари. Зато би наша порука (нас инжењера, чланова Коморе) и препорука надлежним институцијама била да се мора интензивирати изградња постројења за производњу обновљивих извора у Србији, у сваком њеном делу, подручју, где постоје природни услови.“

Слободно се може рећи да су учесници „Дана инжењера 2009“ просто уживали у презентацији Горана Миловановића, техничког директора ГП „Ратко Митровић – Дедиње“, који је веома атрактивно и детаљно представио тему „Реконструкција дела комплекса Авалски торња“. Наиме, предузеће „РМ – Дедиње“ било је носилац посла на обнови некадашњег „симбола Београда“, а Горан Миловановић одговорни извођач радова, који је, поред руковођења својом компанијом, морао да координира и рад осталих 6-7 подизвођача радова. И баш у време одржавања скупа на Златибору, 300 километара северније, на Авали, започета је процедура техничког пријема ТВ торња. Тако је „Авалски

За предавање о стању у грађевинској индустрији Србије, које је одржао Анђелко Ковачевић, потпредседник ПКС, чланови Коморе су показали запажено интересовање

ТВ торња“, један од најсложенијих и најзахтевнијих грађевинских објеката изграђених у последње време у Србији, захваљујући својим градитељима један цео дан био „монтиран“ на Златибору. О свим детаљима, од пројектовања, преко изградње, надзора, до техничког пријема „бавили смо се“ у овом броју „Гласника“ у рубрици „Крупан план“. Посебна част за све учеснике манифестације „Дани инжењера Србије 2009“ била је присуство и обраћање скупу професора Бранислава Митровић, дописног члана Српске академије наука и уметности, али пре свега добитника Награде за животно дело Инжењерске коморе Србије за 2009. годину. Професор Митровић је један од оснивача Коморе, носилац је „нулте лиценце“, али је у два мандата био и челник највише Коморине институције – председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, и то у два мандата, од 2005. до 2008. године.

Једна од пратећих манифестација скупа на Златибору била је представљање „букета“ успешних компанија – Knauf Insulation, Амига, Knauf – Београд и Хенкел, које су једним делом спонзорисале одржавање овогодишњих „Дана инжењера Србије“.

МАТИЧНА СЕКЦИЈА УРБАНИСТА

„Лични“ примерци још путују према власницима

ИВАНА ЛАЗИН

Матична секција урбаниста (МСУ) је у складу са Планом и програмом рада за 2009. годину издала *Приручник за урбани дизајн*, аутора Горана Петровића и Дарка Полића, дипломираних инжењера архитектуре (диа). Посебно обележје *Приручника за урбани дизајн* је његова персонализација, односно на сваком примерку је уписано име урбанисте, члана МСУ-а, коме је намењен. Како би персонализовани стигли „у праве руке“, Извршни одбор МСУ-а организовао је представљање и уручивање *Приручника...* по регионалним центрима, где најчешће, да не

Приручник за урбани дизајн ауторског архитектонског тандема Петровић-Полић у издању Матичне секције урбаниста штампан на име и у тиражу/броју лиценцираних урбаниста у Србији.

кажемо обавезно, присуствују и аутори. До сада су организоване презентације и уручивања *Приручника...* у Нишу, Краљеву, Чачку и Новом Саду као посебне манифестације, а последња у Београду, 9. октобра, као део предавања из програма Перманентног усавршавања. Преглед и осврт на сва овогодишња уручивања персонализованих *Приручника...* почињемо од Београда.

У оквиру програма Перманентног усавршавања чланова Коморе одржано је предавање на тему „Искусство Урбанистичког завода Београд у примени новог закона о планирању и изградњи – планови у току и примена нових процедура припреме и доношења планских докумената“. Предавање је одржано 9. октобра 2009. у сали Савеза инжењера и техничара Србије у Београду, а присуствовали су лиценцирани урбанисти и планери из региона Београда. Скуп су поздравили проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, Милорад Миладиновић, председник Извршног одбора Матичне секције урбаниста, и Небојша Јањић, помоћник министра за животну средину и просторно планирање. Након уводних и поздравних речи наведених гостију/домаћина уследило је уручивање персонализованих *Приручника за урбани дизајн*. Председник Шумарац је један персонализовани примерак уручио проф. др Добривоју Тошковићу, а други примерак је председник МСУ-а Милорад Миладиновић предао архитекти Весни Владисављевић.

Акција уручивања персонализованих примерака *Приручника за урбани дизајн* кренула је почетком пролећа, односно трајала је од 1. до 10. априла, када су своје обележене примерке, али и прве лиценце издате ван Београда, седишта Коморе, добили урбанисти у Нишу, Краљеву, Новом Саду и Чачку.

Прво „нишко уручивање“ било је повезано са обележавањем пола века постојања Завода за урбанизам града Ниша. Своје примерке *Приручника...* добили су Александра Милошевић и Иван Георгиев, дипломирани инжењери архитектуре. Приручнике је уручио председник Коморе, професор Шумарац, и искористио прилику да промовише регионалне центре као места за издавање лиценци. Наиме, уручио је лиценцу одговорног урбанисте Душану Радивојевићу, директору Нишког завода за урбанизам. Директорова лиценца има број 1.127, али је прва издата у Регионалном центру Ниш. Иначе, директорова лиценца је „помало“ јубиларна, јер је Душан Радивојевић 30. стручњак Нишког завода за урбанизам са лиценцом – одговорни урбаниста.

Краљевачко предавање персонализованих примерака и уручивање прве лиценце издате у Регионалној канцеларији било је 3. априла. Проф. др Драгослав Шумарац уручио је лиценце Весни Маринковић и Ненаду Нерићу, а Милорад Миладиновић је *Приручнике...* уручио Василију Петровићу и Марини Симеуновић-Радовић, и то Василију као најстаријем и Марини као најмлађем члану Матичне секције урбаниста из региона Краљево.

Следеће место за уручивање персонализованих *Приручника...*, али и „прве“ лиценце, био је Нови Сад (6. април), у коме су „први човек Коморе и први човек МСУ-а“ били доносиоци лепих вести. Тако је проф. др Драгослав Шумарац „лични“ примерак *Приручника...* предао Душанки Сремачки, покрајинском секретару за урбанизам, архитектуру и градитељство, а прве лиценце одговорним урбанистима Бранислави Лукић и Милицы Зличић, док је Милорад Миладиновић *Приручнике...* предао Добривоју Белићу и Ољи Толмач, односно „прву локалну“ лиценцу Дарку Полићу, једном од аутора *Приручника за урбани дизајн*.

Последње априлско уручивање „личних“ примерака, али не и лиценци, било је 10. априла у Чачку. Част да *Приручник за урбани дизајн* преда власницама, Бранислави Срејић и Ивани Џајић, припало је мр Тихомиру Обрадовићу, члану УО МСУ, док је председник Шумарац прву лиценцу издату у региону Чачак уручио Перици Луковићу, дипломираном инжењеру електротехнике.

15. СУСРЕТИ ПРОСТОРНИХ ПЛАНЕРА СРБИЈЕ 2009 – КОПАОНИК, 24–25. СЕПТЕМБАР

Дводневна размена планерских искустава

ИВАНА ЛАЗИН

Копеонок је по четврти пут био домаћин просторним планерима Србије који су 24. и 25. септембра, у организацији Матичне секције планера, одржали своје 15. Сусрете просторних планера Србије – 2009. Сусретима је присуствовало близу 100 полазника, и то одговорних планера, чланова УО ИКС, представника Министарства за животну средину и просторно планирање, Републичке агенције за просторно планирање, општина Ужице, Ваљево, Смедеревево, Крушевац, Прешево, Ада, Стара Пазова и Врање, као и бројних јавних предузећа, републичких и других институција

Припреме за одржавање 15. Сусрета... трајале су неколико месеци – мај, јун, јул и август, током којих су извршене анализе броја пријављених предавача за учешће на Сусретима и прегледи пријављених тема. Припремљен је програм и потребна обавештења са додатним информацијама (три информације), које су упућене чланству ИКС, јавним предузећима, републичким и другим институцијама и представљене на сајту Инжењерске коморе Србије. Основни циљ одржавања Сусрета јесте унапређење струке разменом искустава одговорних планера, презентацијом примера из праксе израде планова и нових информационих технологија које се користе у пракси и информисањем чланова Коморе о положају, улози и значају просторног планирања. Сви постављени циљеви успешно су реализовани.

Главна тема Сусрета била је „Просторно планирање у новим околностима – очекивања и могућности“. С обзиром на то да је 11. септембра почео да

се примењује нови закон о планирању и изградњи, главна тема се показала изузетно актуелном.

Рад Сусрета се одвијао кроз две сесије. Прва је била посвећена презентацијама одговорних планера који су руководили израдом Стратегије просторног развоја Републике Србије и регионалних просторних планова. Представљена је и анализирана „Стратегија просторног развоја Републике Србије и припремне активности на изради Просторног плана Републике Србије“, где су учествовали чланови радног тима Републичке агенције за просторно планирање, а затим и Регионални просторни планови – Јужног Поморавља, Тимочке Крајине, Града Ниша, АП Војводине и Крагујевца, у којој су учествовали чланови радног тима ИАУС-а, Урбанистичког завода Ниша и организационих јединица Републичке агенције за просторно планирање из Новог Сада и Крагујевца.

Друга сесија била је посвећена презентацији „Просторног плана подручја посебне намене – Тара“, у којој су учествовали чланови радног тима ЈУ-ГИНУС-а, као и дискусији и коментарима новог закона о планирању и изградњи. У току друге сесије презентована је и најновија публикација (пета по реду) Матичне секције планера – „Искуства европских земаља у изради просторних планова“, са циљем да се чланству представе званичне препоруке ЕУ-а за израду планских докумената (из закона и подзаконских аката, приручника и/или препорука планерских асоцијација...).

Институција „Сусрети просторних планера“ јесте наставак традиције деценијских сусрета планера Југославије.

Бројна предавања, трибине, саветовања...

ВЕРА БУБОЊА

Регион БЕОГРАД

Регионални одбор Подсекције дипломираних машинских инжењера организовао је 23. септембра предавање „Процена услуга у планирању и изградњи“ које је одржао проф. др Мартин Богнер. Скуп су поздравили проф. др Драгослав Шумарац, председник ИКС и председници регионалних одбора проф. др Мирослав Станојевић и Олга Милосављевић. Управни одбор ИКС је одобрио средства за куповину 100 примерака трећег допуњеног издања књиге „Процена услуга у планирању и изградњи“ професора Богнара за потребе чланова Коморе која у региону Београд и осталим регионалним центрима може да се преузме на реверс. Пред почетак предавања присутнима је подељена књига на увид, заједно са припадајућим ЦД-ом. Предавач је на почетку говорио о процедурама израде документације за одређене категорије пројеката, а затим детаљније образложио начин процене услуга, методе процене услуга и софтвер за брзо састављање понуда. Циљ предавања био је упознавање чланства са најновијим методама за процену услуга у планирању и изградњи.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре (РО ПДИА) 24. септембра је у сали СИТС-а одржано предавање „О структури урбаног амбијента“. Испред РО ПДИА скуп је поздравила архитекта Зорица Петровић. Предавање је било намењено широкој циљној групи, од планера и урбаниста до дипломираних инжењера архитектуре и шумарства са смера пејзажна архитектура. Предавач је био архитекта Бранко Бојовић, који је указао на значај мултидисциплинарног приступа урбаном уређењу градског амбијента са акцентом на заштити и очувању споменика културе и естетском изгледу дневне и ноћне слике града. Циљ скупа је био буђење свести интелектуалне елите са аспекта визуелне слике коју емитује урбани амбијент града.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера електротехнике је 16. октобра у сали СИТС-а организовао предавање „Пројектовање и планирање у радио комуникацијама – радиодифузни сервиси“.

Предавачи су били Ивана Лацковић и Душан Марковић, дипломирани инжењери електротехнике, чија је презентација обухватила приказ принципа планирања дигиталних сервиса, преглед тренутно актуелних радиодифузних система врсте мрежа, техничке параметре, преглед препорука и стандарда, приказ софтверског алата који је развијен током израде техничке документације радиодифузних предајника у јавном предузећу РТС. Дат је и пример из праксе – радио планирање за подручје Врњачке Бање и Трстеника. Такође је презентацијом био обухваћен и софтверски алат који се користи током израде техничке документације радиодифу-

зних предајника развијених како у јавном предузећу РТС тако и у приватној пројектантској кући, на бази релевантних препорука Уније за телекомуникације. Циљ предавања је упознавање ширег чланства са примењеним решењима у планирању дигиталних сервиса у јавном предузећу РТС, њихова упоредна анализа и уопште дигитализација у радио-дифузији на територији Србије.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре одржано је 19. октобра у сали СИТС-а предавање „Презентација и реализација пројекта гробље „Орловача“. Презентацију је започела др Мирјана Лукић, д-ца, представљањем урбанистичког плана и пројеката Трга и Главног испраћајног објекта. Затим је динамику радова приказала инже-

У осам регионалних центара одбори подсекција ангажовани на организацији и реализацији двадесетак акција и активности.

њер Светлана Јосић из фирме извођача (Беомаркинг). Облагање Трга гранитним паљеним плочама, у три нијансе, и Главног објекта белим мермером представио је инжењер Данко Филиповић. О конструкцији љуске и статисти објекта говорио је Драго Остојић, дипл. инж. грађ., након чега је инжењер Радослав Стојковић из фирме Сиград инжињеринг говорио о извођењу и конструкцији оплате за ову сложу љуску. Др Лукић је затим представила остале елементе Трга: клупе, ограду са металним орловима, прстеном портала са чесмама, капијом и кућицом за чувара, као и обнову јавног тоалета на Тргу. Такође је представила подизање стаклене куполе на Главном објекту, тешке пет тона, која је завршни елемент градње овог необичног објекта, што је допунио и инжењер Звонко Нинић из фирме Фродо. Након предавања развила се дискусија на тему сахрањивања и гробаља у граду – о потребним површинама и осталим проблемима везаним за ову област. Циљ предавања било је упознавање чланова Коморе са новим приступом пројектовању и изградњи меморијалног центра – гробља „Орловача“.

Регион НОВИ САД

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера електротехнике организовао је 17. септембра предавање „Искусства из праксе, извођење електротехничких пројеката“, које је одржано у згради ЈВП „Воде Војводине“ у Новом Саду. У оквиру предавања, предавач Мирко Косановић је размотрио неке од тема са којима се извођачи радова, а такође и одговорни пројектанти суочавају радећи на извођењу и пројектовању.

Размотрене су следеће теме: проблеми са пројектима, квалитетом пројеката и односом инвеститора према пројектима; уговарање пројектовања и извођења електроадава, где је наведено неколико врста уговора и начина уговарања; искуства у извођењу радова на самим објектима; улога надзора у контроли извођења радова, на неколико примера; безбедност и сигурност на раду при извођењу радова; јавне набавке и проблеми приликом конкурсања за јавне набавке; проблеми са наплатама изведених радова и однос државе према наплатама потраживања и наплатама својих прихода; проблеми са организацијом градилишта и крајама на градилиштима.

У организацији РО Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржано је 25. септембра, у Свечаној сали Техничког факултета у Новом Саду, предавање „Одређивање меродавних параметара тла на основу in-situ СРТ опита“. Испред РО ПДГИ присутне је поздравлио Др Зоран Дракулић. Предавање је имало за циљ да упозна стручну јавност са великим могућностима и значајем СРТ опита за одређивање меродавних параметара тла у геотехничком пројектовању.

Предавач Ивица Ивандић, дипл. инж. Геологије, кроз врло занимљиво излагање упознао је присутне са тестом пенетрације конусом (СРТ) који постаје све признатији и популарнији за испитивање тла испод површине. СРТ тест је јасан, једноставан, брз, поуздан и економичан „in-situ“ тест. Величине које добијамо помоћу СРТ мерења могу се искористити уз помоћ корелације/компарације са подацима добијеним из бушења или лабораторијских испитивања за дефинисање слојева, идентификацију и класификацију тла, као и за процену различитих карактеристика тла, као што су чврстоћа и деформацијске карактеристике геолошке подлоге.

У даљем току предавања представљено је неколико класификационих дијаграма различитих аутора – као што су Шмертманов метод класификације, класификациони метод Дагласа и Олсена и Робертсонов класификациони метод. Такође је представљено и поређење СРТ класификационих метода чиме је показано да се добијају резултати класификације тла испод површине са задовољавајућом тачношћу и да СРТ методе дају ближу слику о понашању тла у поређењу са бушотинама. На крају је приказана и примена СРТ опита у Србији, као и примена за прорачун граничне носивости базе шипа.

РО ПДГИ организовао је 8. октобра предавање са темом „Примена FIDIC услова уговарања по законима Републике Србије“. На почетку предавања предавач др Зоран Ђорђевић, дипл. грађ. инж., уkratко је навео активности и циљеве FIDIC-a (Federation International des Ingenieurs Conseils), као и ACES-a – Удружења инжењера консултаната Србије, које је почетком септембра ове године примљено у чланство FIDIC-a. Упознао је присутне са формама уговора, новим и старим издањима, а затим детаљније објаснио нова издања из 1999. године, чије примерке поседује Регионална канцеларија, а то су: Услови уговора за изградњу – Црвена књига, Услови уговора за опремање и пројектуј-изградњи – Жута књига, Услови уговора по систему кључ у руке – Сребрна књига, Кратка форма уговора – Зелена књига и Услови уговора за пројектовање, изградњу и експлоатацију (ВОТ) – Златна књига (предиздање). Присутни чланови Коморе упознати су са применом услова уговора

у нашој Републици, као и са основним проблемима и разликама у примени ових уговора на праксу у Србији. Одржано предавање имало је за циљ да упозна стручну јавност са применом услова FIDIC уговора у Србији као и са основним проблемима и разликама у примени ових уговора на праксу у Србији.

Регион СУБОТИЦА

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера архитектуре (РО ПДИА) организовао је гостовање изложбе „АРХ 002“ у Сомбору, која је била отворена од 1. до 6. септембра у ликовној галерији Културног центра „Лаза Костић“. Изложбу је пред 40 присутних отворила архитекта Љубица Дашић, председник Организационог одбора изложбе, а говорили су и Миленко Буиша – академски вајар и уредник програма Галерије, и архитекта Тертели Карол, члан ООИ. Током шест дана трајања „АРХ 002“ је видело више од 250 Сомборца. Изложбу су пропратили локални медији. Циљ изложбе био је представљање изложбе у читавом Региону Суботица, пропагирање архитектуре у локалној средини и подстицање чланова Коморе на исте активности. Изложба је била и нека врста „наговарања“ сомборских архитеката да се појаве на следећој изложби – „АХ 003“.

Суботички О ПИА наставио је са промоцијом и презентацијом своје изложбе „АРХ 002“ на тај начин што ју је отпремио на осмодневно гостовање у Кикинди. Наиме, од 5. до 12. новембра, кикиндска галерија Тегга била је домаћин „АХ 002“. На отварању је било 40 људи, док је изложбу видело више од 500 Кикинђана. Изложбу „АРХ 002“ и у Кикинди је отворила Љубица Дашић, а публици су се обратили и „први човек града“ Милош Латинић, књижевник, и архитекта Аранка Блат.

Регион НИШ

Од 15. до 18. септембра 2009. године у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржани су „Дани Инжењерске коморе Србије на VI Сајму грађевине и опреме у Нишу“. Нишки сајам грађевинарства традиционално се одржава у Спортском центру „Чаир“. Уз помоћ скромних средстава, али великим личним ангажманом Организационог одбора и Регионалне канцеларије Ниш, Комора је имала веома запажен наступ на VI Сајму грађевине и опреме.

ИКС је имала сопствени штанд са свим „коморским“ обележјима, а сви посетиоци штанда били су упознати са радом Коморе, преко информатора и компакт-дискова на којима су се налазиле све информације, као и о Закону о планирању и изградњи, који само што је „ступио на снагу“ (11. септембар). Уз то су промовисане наредне активности Регионалних одбора, посредством постера и шлајера, као и позив члановима из Региона да доставе своје предлоге везане за израду плана и програма рада регионалних одбора за 2010. годину. Информације су се пружане и „личним контактом“, а то су радили координатори регионалних одбора и технички секретар Регионалне канцеларије.

Другог дана Сајма, 16. септембра, одржана је Трећа годишња седница свих чланова регионалних одбора, на којој су размењена мишљења, дати предлози, коментарисан нови закон... Седници је присуствовао проф.

др Милисав Дамњановић, председник Скупштине ИКС, коме је, заједно са домаћином Милованом Костићем, припала част да отвори Трећу годишњу седницу. За упознавање ширег чланства са радом Региона Ниш организована је посебно припремљена презентација – приказ трогодишњих активности, као и новине везане за пружање сервиса члановима Коморе. Презентатор је био доц. др Александар Кековић. Циљ наступа на Нишком грађевинском сајму био је директан контакт са посетиоцима и њихово упознавање са акцијама и активностима ИКС и Регионалне организације (информације о Комори дали су координатори РО и технички секретар РК ИКС Ниш). Посетиоцима Сајма је подељено много пропагандног материјала (стотинак ЦД-ова – информатора о Комори и сто памфлета са контактним информацијама секретаријата Коморе).

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних машинских инжењера у свечаној сали хотела „Сићево“ одржано је 25. септембра саветовање са темом „Мале хидроелектране – енергетски неискоришћени потенцијал Србије“. Учесници Саветовања су ове године били и из региона Краљева, Крагујевца и Београда. На крају Саветовања, после представљања спонзора, развила се дискусија где су учесници постављали веома интересантна питања и износили своја мишљења о проблематичној процедури везаној за добијање свих дозвола за изградњу, која траје прегорито и указује на то да још нема озбиљног помака у инвестирању у овом енергетском пољу.

„Дани архитектуре Ниша – Тријенале архитектуре Ниш 2009“ одржани су ове године од 27. октобра до 1. новембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре. Овогодишњу манифестацију је, што посетило, што на њој узело учешће око 2000 инжењера.

Регион КРАЉЕВО

Регионални одбор Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организовао је 30. септембра предавање „Термички изоловане фасаде“ које је одржано у великој сали Регионалне привредне коморе Краљево. Предавач Бранко Вукићевић, дипл. инж. грађ. истакао је значај законске регулативе и важност примене термички изолованих фасада – на кратким и ефикасним примерима дати су подаци о економским и другим факторима примене термички изоловане фасаде. Дати су примери и начини од пројектовања до израде фасада, са различитим материјалима. Вукићевић се у излагању није везивао за појединог произвођача, већ је на великом броју примера дао више могућности коришћења разних материјала од више произвођача. Илустроване су најчешће грешке које се дешавају приликом израде термичких фасада. Како би што боље представио „Термички изоловане фасаде“, предавач је користио и слајдове.

Регион ВАЉЕВО

У Сали хотела Двор у Шапцу пред тридесетак чланова Коморе одржана је 10. септембра презентација са стручним предавањем фирме Тримо инжењеринг и **Knauf Insulation** са неколико тема – „Пожар и избор грађевинских материјала“, „Функционалне карактеристике сендвич-панела са изолационим испуном од камене вуне“, „Сертификат о усаглашености са европским стандардом EN 14509“, „Улога термоизолационих материјала у заштити објеката од пожара, термичкој и звучној заштити“. Предавачи су били проф. др Слободан Крњатин и Ненад Ђорђевић из Тримо инжењеринга и Анђелија Кузмановић, менаџер техничке подршке Knauf Insulation. Циљ предавања је био упознавање са најновијим технологијама, као и усаглашавање са европским стандардима у области термоизолационих материјала.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка одржана је 18. септембра у великој сали Културног центра у Шапцу трибина са темом „Провођење урбанистичких пројеката кроз катастарски операт и елаборат“ која је имала 70 учесника. Пред почетак трибине делегацију Коморе, коју је предводила Горица Матић, примио је Милорад Маринковић, члан градског већа, а у име градоначелника.

Након поздравне речи, од стране председника организационог одбора, упознавања присутних са темом и циљем трибине, скупу се обратила Татјана Ђорђевић, потпредседник Управног одбора ИКС. Мр Ђорђе Милић, говорио је о стратегији просторног развоја Србије, назначивши битне активности на изради новог републичког просторног плана. Мр Тихомир Обрадовић, председник комисије за информисање УО Коморе, говорио је о поступку провођења урбанистичких пројеката у нетом усвојеном Закону о планирању и изградњи, о коме је врло исцрпно говорила Јасмина Стефановић, руководилац Одељења за урбанизам града Шапца. Милка Станковић, начелник Шабачког катастра, практично је једина директно говорила на задату тему, док је последњи говорник био Драгић Солдатовић саопштио нешто више информација око парцелације у условима обновљеног премера у Шапцу. Након одржаних предавања, развила се дискусија, учесници су постављали питања и давали предлоге. У расправи су инжењери указали на различито тумачење истих одређби Закона, што доводи до његове неједнаке примене. Општа је оцена учесника да је трибина била веома успешна и корисна, али и да је потребно чешће одржавати овакве скупове.

Велика сала Градске управе у Ваљеву била је место на коме је 8. октобра одржан Технички дан Фирме Buck из Београда, пред око тридесетак чланова Коморе. Презентоване су следеће теме – Lighting Management Systems (предавач Бранислав Филипов), Oxitec Litemstar – програм за фотометријски прорачун (Срђан Радивојевић) и Специфичности осветљења изложбених и продајни простора (Јелена Вучићевић).

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка (ПДИОТС) одржана је 2. октобра трибина са темом „Геолошке, инжењерскогеолошке и геотехничке подлоге као саставни делови планске и пројектне документације“. Трибина је одржана у сали хотела „Маљен“ на Дивчибарима, уз присуство 43 члана Коморе, док су у раду учествовали представници неколико министарстава. Уводно излагање „Геолошке и инжењерскогеолошке подлоге као саставни делови просторних планова и инжењерскогеолошке подлоге као саставни делови урбанистичких планова“ одржала је доц. др Гордана Хаџи-Николић, а тему „Геотехничке подлоге као саставни

делови пројеката грађевинских објеката“, са више наведених примера из праксе, презентирао је мр Драгослав Ракић (оба уводничара су са Рударско-геолошког факултета – Департман за геотехнику из Београда). Примере из праксе приказао је и Драган Петровић дипл. инж. геологије, председник РО ПДИОТС и Ненад Крстивојевић дипл. инж. грађевине из Ваљева. Уводна излагања су дата у дигиталној форми и доступна су свим учесницима трибине. Након ових излагања Велизар Николић, саветника у Министарству за заштиту животне средине Србије, представио је Концепт геолошког информационог система (ГИС).

Сви учесници су подржали предлог, потекао на овој трибини, да се овакве скупови организују и наредних година, а представници регионалних одбора Ваљева и Београда одмах су се договорили да наредне године одрже заједнички скуп са сличним садржајем. Такође је предложено да „тематска трибина на Дивчибарама“ постане традиционална.

Регион КРАГУЈЕВАЦ

Регионални одбор Подсекције дипломираних грађевинских инжењера (РО ПДГИ) организовао је 30. октобра предавање са темом – „Европске норме и директиве из области енергетске ефикасности зграда“. Предавање је одржано у свечаној сали Регионалне привредне коморе у Крагујевцу. Предавању је присуствовало 27 учесника. Предавач др Димитрије Лилић, саветник у Агенцији за енергетску ефикасност, упознао је присутне са подацима о енергетској ефикасности у Србији, а затим направио упоредни преглед ових података са подацима из земаља Европске уније. Лилић је дао и преглед европских норми из области енергетске ефикасности зграда, са освртом на директиву 2002/91 о енергетским карактеристикама зграда и њену имплементацију, где је изложио: преглед стања примене ове директиве у чланицама Европске уније, рокове и продужење рокова за чланице које нису испуниле ову директиву, што су обавезни делови директиве, карактеристике које обрађује директива, како се врши контрола директиве, и институције и органи који треба да их спроводе и оцењују, перспективе за примену норми Европске уније у нашој средини (стање и проблеми) и стандарди и прописи који се примењују при коришћењу норми и могућност преузимања података и стандарда преко ЈУС ИСО стандарда. Предавач је позвао све заинтересоване да се обрате агенцији са питањима и да је она увек на располагању за сва допунска објашњења. После завршеног предавања уследила је дискусија.

Недељу дана касније, 6. новембра, РО ПДГИ је организовао обилазак градилишта Авалског ТВ торња са стручним предавањем из циклуса „Најзначајнији објекти и нове технологије“. За излет на Авалу били су заинтересовани инжењери из Крагујевца, Јагодине, Смедерева и Смедеревске Паланке – тачно 32 члана Коморе. Након обиласка приступног платоа, моста и самог торња, у пријатном амбијенту хотела „Авала“, Горан Милосављевић, технички директор „Ратка Митровића – Дедиње“, извођача радова, одржао је презентацију са предавањем о (ре)изградњи Авалског торња. Говорио је о проблемима са којима се сусретао и начину на који их је решавао. Заједно

са инжењерима из Крагујевца и осталих поменутих градова кренула је и екипа крагујевачке телевизије Ин, која је трајно забележила овај велики градитељски подухват српских неимара.

Регион ЧАЧАК

Регионални одбор Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организовао је 2. октобра стручно предавање: „Технологије постављања подземних инсталација без копања“ у Зеленој сали ЕДБ Чачак. Присутне је поздравила председница регионалног одбора МСИР Снежана Смиљанић, и дала реч предавачу – Василију Вујићу, дипл. грађ. инж.

Сви који се баве инфраструктуром срећу се са проблемом постављања цевовода испод улица, тротоара, речних корита и других површина где копање ровова није препоручљиво или је чак неизводљиво. Технологија коју је предавач Василије Вујић презентовао овом приликом омогућава постављање нових цевовода или замену постојећих цеви без копања ровова. Циљ предавања је био упознавање са новим технологијама и њиховим предностима у односу на класичан начин извођења оваквих радова, ефикасније извођење радова на цевоводима, а пре свега избегавање раскопавања уређених површина ради израде нових или интервенција на постојећим цевоводима.

Из веома детаљног и сликовитог предавања лако се схвата основни принцип ове технологије: постављање се врши између два шахта која морају бити довољне величине да се у њих смести машина; сврдло „копа“ земљу, повлачећи за собом цев; када стигне до следећег шахта, сврдло се откачи од цеви и повлачи се назад, извлачећи и откопану земљу; цео поступак прати заливање цеви емулзијом која смањује трење.

Сличан принцип је и приликом замене постојећих цеви новим, при чему се, уместо копања, у већ постојећим цевовод утискује нова цев. Технологије постављања подземних инсталација без копања јесте систем који има надградњу у виду дигиталног, ласерског навођења, које омогућава постављање цевовода по траси која није праволинијска. Предавач је показао одличан пример постављања цевовода испод речног корита, при чему цевовод прати рељеф терена.

Као евидентан проблем принципа постављања подземних инсталација без копања јесте његова примена на песковитом терену. Предавање је реализовано уз видео-материјал који је предавач снимио на терену приликом конкретне примене ове технологије, а помагао се и слајдовима. Присутни су предавање пратили са великом пажњом и разумевањем, што је потврђено постављањем великог броја конкретних питања о примени презентоване технологије у различитим ситуацијама.

Након предавања, присутнима су подељени компакт дискови са снимљеним материјалом и уз коктел је настављен неформалан разговор о овој и другим актуелним темама.

Циљ предавања је упознавање са новим технологијама и њиховим предностима у односу на класичан начин извођења одређених радова, ефикасније извођење радова на цевоводима, а пре свега избегавање раскопавања уређених површина ради израде нових или интервенција на постојећим цевоводима.

СТРУЧНО ПРЕДАВАЊЕ

Трг испраћаја и Главни објекат на гробљу „Орловача“

МИРЈАНА ЛУКИЋ*

„Орловача“ је највеће новопланирано београдско гробље које покрива цело јужно градско подручје и простире се на територији од 72 хектара, а капацитет му је 130.000 гробних места. Детаљни урбанистички план (ДУП) гробља „Орловача“ израђен је у Заводу за урбанизам Београда 1985. године. У Заводу је, уз урбанистичко решење у оквиру овог ДУП-а, израђено и идејно решење главног архитектонског објекта на гробљу, које је прихваћено од свих надлежних институција града Београда. Руководилац тима на изради ДУП-а, али и аутор урбанистичког решења и свих архитектонских објеката на гробљу „Орловача“ јесте архитекта др Мирјана Лукић. Иначе, сахрањивање на гробљу „Орловача“ почело је 1991. године, када није био завршен велики број објеката, пре свега Трг за испраћај и Главни објекат (о томе погледати у „неколико напомена“). Изградња Трга за испраћај и Главног објекта почела је у августу 2005, а завршена крајем јула 2008. године.

Урбанистичко решење прати природан пад терена и стазе су пројектоване у правцу изохипси, а парцеле решаване претежно парковски, тако да обележје буде само код главе, а цела површина гробних места покривена травом и цвећем, у духу заштите животне средине и заштите зелених површина у околини града. Испоштовани су и верски захтеви о положају гробних места. Нажалост, уређење зеленила и засади нису још украсили ово гробље, иако је прошло доста времена од његовог отварања.

Трг за испраћај је кружног облика полупречника 43 метра (према првобитном пројекту био је 41 метар) и прати облик објекта за испраћај са капелама. Површина Трга, заједно са улазним делом од главне капије, износи 5.242 квадратна метра, односно због нивелације и проширења улазног дела повећана је на 5.670 квадрата. Свечан и квалитетно обрађен, Трг за испраћај изведен је са падом од око два процента у односу на Главни објекат, обложен је каменом отпорним на хабање (гранит), у три нијансе – како би се нагласила архитектонска композиција. Камен којим је обложен Трг је гранит, дебљине три центиметра, у три боје – розе (rosso porrino), црвенкасте (red brazil) као и сиве (rossa betta). Под Трга је обложен истим каменом као и у капелама, где је гранит глатко обрађен, док је део под ведрим небом са паљеним нагазним површинама. Зидови капела обложени су белим мермером – «кавала». Трг је окружен појасом зеленила, које је засађено али тек треба да се развије, а потребно је још изградити и планиране паркинге, јер ће се

за њима указати потреба када Трг и Главни објекат ускоро почну да функционишу.

Главни објекат за испраћај израђен је на Тргу за испраћај и састоји се од три функционалне целине – А, Б и В. Целина А је централни кружни део са капелама за испраћај, којих има седам – две су веће, једна је свечана, а једна за испраћај за кремацију је са хидрауличном платформом. Заједничка капела са хладњачама повезује овај свечани део објекта за испраћај (А) са административним (целина Б) и манипулативним делом (целина В), као и са атријумом у средини између њих, преко кога се довозе преминули. Над целином А Главног објекта за испраћај планирана је и галерија. Изнад комплетне целине А је конструкција од осам једнаких бетонских љуски хиперболичних параболаида, латица цвета, које носе осам стубова, а завршна конструкција је кружни прстен који носи стаклену куполу. Ова конструкција омогућава да испраћају присуствује већи број посетилаца, као и да их заштити од свих атмосферских утицаја између капела и отвореног простора – Трга за испраћај.

Површина испраћајног дела конструкције љуске над капелама износи 1.222,93 квадратна метра; део испод конструкције са капелама има 516,50, а галерија 100,37 квадратних метара – укупно 616,87.

Површина административне целине Б, са улазом, шалтер салом, штампаријом, продајом опреме, портирницом и канцеларијом, износи 312,31 квадратни метар. Површина манипулативно техничке целине В, са гардеробом, кантином за послене, централним надзором, дизел агрегатом, електро-собом и просторијом за дораду, износи 289,53 квадрата.

У Главни испраћајни објекат и Трг за испраћај уведене су следеће инсталације: централни систем надзора и управљања, телефонија, разглас/озвучење и видео-надзор рампи Главног објекта, капела, главног улаза и портирнице, затим часовник за генерисање јединственог времена на објекту, као и пријем и дистрибуција РТВ сигнала, и на крају, централа за аутоматску дојаву пожара. У капелама целине А разведено је подно електрично грејање и клима уређаји, а у крацима целина Б и В постоји радијаторско грејање. Цистерна од 10 кубних метара за лако гориво укопана је поред објекта крака В. Расхладни уређаји у заједничкој капели су капацитета 12 + 4. Катафалк – хидраулични уређај за спуштање за кремацију, која се обавља само на гробљу Лешће, инсталиран је у једној од већих капела.

Клупе за седење пројектоване су и постављене у продужетку осовина између стубова конструкције Главног објекта за испраћај, према Тргу, и у потпуности се уклапају у облике конструкције Главног

Изглед Главног објекта снимљен са улаза у гробље „Орловача“

објекта и оградe. Оне су изливене од бетона и обликоване тако да чине таласе, смакнуте по подужној оси. Удубљени део служи за седење, а испупчени као наслон. Постављене су зракасто између капела, двострано оријентисане, тако да једна клупа опслужује обе суседне капеле. Клупе за седење су постављене и по ободу кружног Трга за испраћај, десно и лево уз улазни део Трга, као и уз административни објекат. Осовински размак је 1,5–3 метра између таласа, док је дужина различита. Заправо, постоје четири врсте/дужине клупа за седење: 4,5 и 6, односно 7,5 и 10,5 метара. Клупе су глатко обрађене по спољњој површини и заштићене хидроизолационим премазима. Део за седење обложен је дрвеним талпама са заобљеним крајем на ивици седишта. Постављено је укупно 103 клупе са 309 места за седење.

Светиљке – канделабри – постављене су по ободу кружног Трга и зракасто у правцу стубова конструкције и на крајевима клупа, висине од 2,2 до 2,7 метара. Светиљке су на каменим стубићима од белог мермера кружног пресека ($P = 20$ цм), на врху са светиљком у облику јајета, на каменом држачу у облику шаке. Светиљка је посебно обликована по нацрту аутора целог пројекта, који јој је смислио/дао облик јајета, што као облик светиљке није постојало на тржишту. Светиљке су постављене и на улазу у капеле, као и на стубове конструкције љуске, где су монтиране на конзолама, а налазе се и на испупченом делу оградe.

Улазни портал је пројектован као бетонски лук, прстен који се везује за ограду, тако да чини оквир металном делу капије који је пројектован као шара основе објекта са флораном мотивом, а у оквиру њега је капија са четири крила која се склапају и отварају – за пролаз пешака. Светла висина бетонског портала је пет метара, ширина такође пет метара, док је део капије који се отвара висине два и по метра. Метални део капије је у самом порталу, тако да људи могу да се сачекају испред, а на врху бетонског портала је на захтев корисника причвршћен крст уписан у кругу.

Чесме су пројектоване и изведене на зиду портала и оградe, које чине прав угао, од белог су мермера, каскадно постављене, са четири точећа места, са обе стране портала. Изнад њих су постављене пластичне уместо пројектованих стаклених надстрешница.

Ограда има облик таласа, у удубљеном делу делимично са металном испуном од стилизованих орлова, који су основни мотив оградe – као симболи узвишености и чувари неба. Три елемента се наизменично понављају, али су сви истих димензија. Укупна дужина оградe износи 114,16 метара.

Чуварница уз ограду је кружног облика, пројектована је за сталан боравак чувара гробља и колског улаза у гробље. Има санитарни чвор и довољно простора за боравак једне или две особе, по потреби.

Неколико напомена

Карактеристична спорост у реализацији планова за град није мимоишла ни овај објекат. Тек је 2008. године завршен главни део комплекса, који ће омогућити достојан испраћај и услове за нормалан рад служби гробља.

Објекат планиран као гаража за возила потребна за одржавање гробља, нажалост, адаптиран је у објекат за испраћај и привремено опслужује све потребе гробља, и као такав служи до данас. Од тада, у периоду 1992–1995. године, изграђени су и објекти са локалима на приступном тргу, као и низ атељеа вајара и радионица каменорезаца, а такође и јавни санитарни чвор у оквиру Трга за испраћај.

Такође је изграђен део планираних паркинг места и кружна саобраћајница која уоквирује Трг за испраћај, на коме је планиран Главни објекат гробља, и санитарни чвор. Неколико парцела за сахрањивање је већ испуњено, што је и планирано за прву фазу.

Изградња Главног објекта гробља није била започета, због чега је Српска православна црква 1998. године затражила услове за изградњу цркве-капеле са пратећим садржајима – канцеларијом свештеника, салом за парастосе и продавницом свећа. Нажалост, овај објекат није изграђен по урбанистичким условима, и није сарађивано са аутором, тако да изграђени парохијски дом са кровом покривеним црвеним црепом веома одудара од свих околних објеката и ремети склад архитектуре.

Главни објекат је већ дуго био грађевински завршен, и зидови су обложени мермером, али нажалост, стаклена купола није била монтирана, тако да су киша и снег продирали у објекат. Тек 16. јануара 2008. на централни део објекта подигнута је и постављена купола тешка 5.000 килограма на висину од око 15 метара. Купола је спољњег пречника 10 и висине око два и по метра. Израђена је од челика и стакла са алуминијумским профилима који носе стакло. Стакло је дебљине 10 милиметара, из два слоја, каљено, отпорно на удар, са нежнозеленастом заштитом од сунца.

*Доктор архитектуре Мирјана Лукић одржала је 10. октобра у сали ДИТ-а – Београд стручно предавање о реализацији свог пројекта градског гробља „Орловача“ у Београду. Због ограниченог простора, излагање др Лукић не доносимо *in extenso*. Стога напомињемо да је презентирала велики број техничких података о изградњи и монтажи „куполе изнад капела“, али и представила фирме извођаче радова, чији су представници говорили о начину (технологији и техници) реализације појединих делова/сегмената гробља „Орловача“.

Од фебруара до новембра – 14 предавања

МИЛАНА МИЛОВИЋ

До почетка јула Комисија за перманентно усавршавање успешно је реализовала 11 предавања, док су након летње паузе, заправо током два последња месеца (октобар–новембар), одржана још три предавања. У програму перманентног усавршавања за 2009. годину учествовало је више од 1.000 чланова Коморе који су похађали курсеве и предавања из различитих области.

Поводом новог закона о планирању и изградњи, Комисија је организовала предавање „Искуство Урбанистичког завода Београд у примени новог закона о планирању и изградњи – планови у току и примена нових процедура припреме и доношења планских докумената“ које је одржано 30. окто-

У овом броју „Гласника“ објављујемо поменуто предавање. Због великог интересовања, предавање је поновљено 9. новембра а пратило га је 85 учесника.

Из области грађевинарства, односно бетонских конструкција одржано је 17. новембра 2009. у Београду предавање са називом „Оцена животног циклуса бетонских конструкција“. Предавач је била проф. др Снежана Маринковић са Грађевинског факултета у Београду. Предавањем су били обухваћени основни принципи одрживог грађевинарства, посебно када су у питању конструкторство и бетонске конструкције, методологије оцене животног циклуса бетонских конструкција, методологије оцене утицаја бетонских конструкција на животну средину, као и примена принципа LCA (Life Cycle Assessment) за оцену утицаја бетонских конструкција на животну средину. Професорка Маринковић је изнела основне препреке у развоју одрживог грађевинарства у Србији и могуће начине њиховог превазилажења. Предавању је присуствовало 33 учесника.

У току је припрема плана и програма рада Комисије за перманентно усавршавање Инжењерске коморе Србије за 2010. годину. Програм перманентног усавршавања подразумеваће реализацију предавања и курсева који су везани за струке чланова Коморе. О датумима и терминима предавања чланови Коморе ће бити благовремено обавештени преко сајта Коморе www.ingkomora.rs или електронском поштом.

бра у Београду. Предавачи су биле мр Жаклина Глигоријевић, директорка, мр Наташа Даниловић-Христић, директорка Сектора за регулационо планирање, и Сања Ђорђевић, наравно све три из Урбанистичког завода Београд. Изнеле су искуство своје матичне институције у примени новог закона на примеру планова у различитим фазама израде као и превазилажење застоја у процедури. Предавању је присуствовао и Небојша Јањић, помоћник министра за животну средину и просторно планирање, и одговарао на питања учесника скупа. Циљ предавања је био ефикасан наставак започетих и успостављање нових процедура у систему планирања града Београда кроз тумачење Закона о планирању и изградњи. Предавању је присуствовало 105 људи.

У програмима перманентног усавршавања за 2009. годину учествовало је више од 1.000 чланова Инжењерске коморе Србије, који су похађали курсеве и предавања из различитих области.

ИСКУСТВО УРБАНИСТИЧКОГ ЗАВОДА БЕОГРАДА У ПРИМЕНИ НОВОГ ЗАКОНА О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ

Искуства у досадашњој пракси, питања, дилеме...

МР ЖАКЛИНА ГЛИГОРИЈЕВИЋ
МР НАТАША ДАНИЛОВИЋ-ХРИСТИЋ
САЊА ЂОРЂЕВИЋ

ЈУП Урбанистички завод Београда основао је град Београд пре 60 година како би се бавио стратешким, просторним и урбанистичким планирањем. Са око 50 различитих урбанистичких планова у изради за ужу територију града Београда, од укупних 330.000 хектара административног подручја Београда, не рачунајући урбанистичке пројекте, услове, студије и анализе, београдски Завод сигурно има један од најкомпликованијих задатака након усвајања новог закона о планирању и изградњи. Стога је био у обавези да од самог почетка прати израду новог закона о планирању и изградњи, до самог усвајања, те да одмах приступи његовој примени, не чекајући допунска мишљења и тумачења надлежног Министарства животне средине и просторног планирања.

Застој у раду, успоравање процедура, чак и враћање неколико корака уназад, чест је случај при доношењу нових законских одредби. Међутим, искуство са применом неколико претходних закона из области урбанистичког и просторног планирања и активно учешће у припреми законских решења учинили су да се професионалци Завода са приличном сигурношћу упусте у примену новог закона о планирању и изградњи. У овом тренутку посебно тешку ситуацију ствара економска криза, која једноставно не дозвољава да се стане са послом и чека. Неке од законских одредби, посебно оне које се односе на обавезу израде нових планова, као да игноришу чињеницу да локалне самоуправе немају буџетских средстава ни да заврше започето. Обавеза локалних самоуправа да у око две наредне године израде и усвоје планове за целокупне територије и посебно грађевинска подручја постојала је и у претходном закону, али за око шест година примене није реализована. Постоји оправдана бојазан да се у погоршаним економским условима, који се посебно рефлектују у јавном сектору, ни према овом закону та обавеза неће реализовати. Томе доприноси неколико чињеница: неажуриране топографске и катастарске подлоге на читавој територији Републике, обавезна усаглашеност планова на свим нивоима, која ће вероватно условити сталне измене планова који немају довољан степен детаљности, смањен број корака у процедури који дају исте дужине трајања и сл. Јасно је да је законодавац имао сличне намере као и пре шест година: да убрза поступке

и планирање учини ефикаснијим и транспарентнијим, али се реална ситуација у Републици није поправила.

Имајући то у виду, Урбанистички завод је у форми радионице и разговора изнео своја прва искуства у примени Закона и разменио претпоставке са око стотинак колега урбаниста из читаве Србије и посебно са представником министарства, помоћником министра Небојшом Јањићем.

Сматрало се да је упоредна анализа ефикасан начин да се сагледају сличности и разлике старог и новог закона, те да се професионалне навике стечене применом старог упореде и ускладе са очекиваним поступцима прописаним новим законом. На тај начин стиче се јасан утисак које одреднице старог закона више не важе, шта су новине, а који делови се могу сматрати истим.

Урбанистички завод Београда је паралелно са завршетком Измена и допуна Генералног плана Београда 2021. у циљу да што лакше и брже савлада прелазни период, припремио преглед свих планова, по фазама у којима су се затекли у тренутку усвајања Закона о планирању и изградњи и дао предлог за најједноставнији наставак процедуре у складу са новим законом. Овај предлог је прослеђен Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове, али и ресорном министарству. На основу предложеног, а у складу са чланом 46. Закона који прописује садржај Одлуке, припремљена су, у сарадњи са Дирекцијом за грађевинско земљиште и изградњу Београда као инвеститором, образложења Одлука за све планове који су били у програмској фази и за које нису донете Одлуке на Скупштини града Београда. На основу елемената датих у образложењима, Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове, као надлежни орган градске управе, припремио је низ Одлука за доношење урбанистичких планова које су верификоване на Комисији за планове и упућене у даљу процедуру усвајања у Скупштини града Београда.

Фаза израде програма/плана
По старом закону из 2003.

Предлог наставак процедуре по новом закону из 2009.

Програми који су верификовани на Комисији и упућени у Скупштину на усвајање, али Одлука није донета

Припрема нове Одлуке, верификација Комисије
Програм се користи као концепт, верификација Комисије и одмах наставак израде Нацрта

Програми који су предати Секретаријату на преглед нису излагани на Комисији
Припрема нове Одлуке,
Програм се користи као концепт

Програми у фази израде
Програми у фази уговарања
Припрема за Одлуке
Уговарање по новом закону

Програми који су "заглављени" у различитим фазама

Договор са инвеститором, или се доноси Одлука (под условом да се препознати проблеми могу решити) или се "затварају" уговори

Пројекти, истраживања
Информација Комисији, пре Одлуке, са предлогом даљих активности

Планови који су прошли процедуру јавног увида
Настављају се по старом закону и усвајају се у Скупштини

Планови који су пред упућивањем на јавни увид, Комисија их већ разматрала у фази програма или нацрта

Формална верификација концепта и нацрта и упућивање на јавни увид

Планови који су предати Секретаријату на преглед, нису још излагани на Комисији

На Комисији се верификују као концепт-нацрт, уколико се раде на бази Програма.

Ако је Одлука донета пре 2003. без програмске фазе препакују се у концепт

Планови који су у изради

Истовремено је настављена процедура усвајања планова који су у тренутку доношења закона

били у фази јавног увида, по одредбама старог закона. Остали планови који су већ разматрани пред Комисијом за планове у различитим фазама (као програми или нацрти), али који нису упућени на јавни увид, разматрани су поново, али обједињено као концепт-нацрт, чиме је формално извршена верификација у складу са новим законом и уједно се уштедело на времену.

Посао који предстоји јесте припрема Одлука за планове генералне регулације, то јест сагледавање целокупне територије града Београда, делова који су ван насељених подручја, анализа просторних обухвата будућих планова, као и преиспитивање свих важећих планова детаљне разраде.

Расправа о начинима спровођења Закона била је жива, уз активно ућешће три представника Урбанистичког завода и помоћника министра, док је у дискусији учествовало око десетак урбаниста са питањима, дилемама или искуствима у досадашњој пракси за која су очекивали унапређења кроз примену Закона.

Заједничка бојазан учесника у успешност испуњавања законом предвиђених рокова биле су подлоге на којима би требало дефинисати елементе за обележавање за каснију експропријацију, јер је то и до данас било једна од основних мањкавости система планирања. Такође су исказане дилеме око начина доношења одлука, садржаја планова који треба да се ускладе са новим законом, као и тумачења одређених чланова Закона. Сви учесници су били сагласни да ће осиромашени буџети локалних самоуправа тешко да прате Законом прописане захтеве, али и спремни да свој рад брзо ускладе са Законом а да финансирање и подлоге оставе као тему министарству и локалним управама.

ОЛИВЕР ДУЛИЋ, МИНИСТАР ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА,
ПРЕДСТАВИО ПРАВИЛНИК О ЛЕГАЛИЗАЦИЈИ ОБЈЕКТА ИЗГРАЂЕНИХ БЕЗ
ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Цене легализације уз попуст од 60 одсто

ЗЛАТИЈА ВУКОВИЋ

Министарство животне средине и просторног планирања урадило је Правилник о легализацији објеката изграђених без грађевинске дозволе. Према том документу, накнаде за легализацију породичних стамбених објеката површине до 100 квадратних метара умањују се за 60 одсто, потпуна легализација требало би да буде завршена у року од две године, а очекивани приход износио би између 300 и 400 милиона евра. Међутим, попуст од 60 одсто важиће само до 31. децембра 2010. године. После овог рока, власници нелегално саграђених објеката плаћаће пуну цену накнаде за уређење грађевинског земљишта. Такође, власници нелегалних објеката, 1. јануара 2011 године, мораће приликом легализације да плате и посебан порез на имовину који ће бити дупло већи у односу на онај који плаћају сада.

– Око милион објеката у Србији треба да прође поступак легализације. Правилник који смо урадили требало би да помогне у решавању тог проблема. Наиме, Закон о планирању и изградњи предвидео је масовну, праведну и брзу легализацију која би требало да се заврши у најкраћем могућем року. Ми смо дали амбициозан рок од две године. Али да ли ће тај рок бити испоштован не зависи само од Министарства већ и од организације локалних самоуправа. Верујем да ће локалне самоуправе имати интереса да се на један адекватан и добро организован начин спреме за тај, пре свега, динамичан посао јер, већ у овом тренутку, велики број грађана хоће да уђе у процес легализације својих објеката које су изградиле без грађевинске дозволе – изјавио је Оливер Дулић, министар животне средине и просторног планирања приликом представљања јавности Правилника о легализацији објеката изграђених без грађевинске дозволе.

Новим Законом о планирању и изградњи поједностављен је поступак легализације. – Смањен је број доказа који се подноси уз захтев за легализацију. Уместо пројекта изведеног објекта доставља се технички извештај, односно записник о извршеном вештачењу о техничкој исправности и испуњености услова за употребу објекта – подсетио је ресорни министар.

Поред права својине и права закупа на грађевинском земљишту, као доказ о решеним имовинскоправним односима прихвата се и судска пре-

суда, оставинско решење, уговор о заједничкој градњи, статусна промена правног лица и уговор о куповини права коришћења који је закључен до 2003. године (конвалидација).

Поједностављена је и процедура за доношење решења о легализацији, а једним решењем се може издати грађевинска и употребна дозвола.

Иначе, приликом уписа права својине на објекту у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима ставља се забелешка да се ради о објекту из легализације.

– Цена накнаде за легализацију, коју је прописивао стари закон, била је велики проблем јер се разликовала од општине до општине. Примера

У насељима где је највише бесправне градње објекат од 60 до 70 квадратних метара моћи ће да се легализује за суму од 150.000 до 200.000 динара. Цене легализације биће сличне у свим градовима Србије.

ради, цена легализације у једној општини била је неколико пута скупља у односу на другу општину. Зато смо и донели Правилник о легализацији објеката изграђених без грађевинске дозволе. Тако, у зони ИВ, на ободима Београда, у насељима где је највише бесправно саграђених објеката: Алтина, Камендин, Плави хоризонти тренутна цена легализације је 6.166,45 динара по 1 м². Према Правилнику цена легализације биће нижа за 60 одсто и износиће 2.466,00 динара по 1 м². У Мирлијеви, насељу које припада зони В, тренутна цена је 4.580,00 динара по 1 м². Према Правилнику ова цена износи 1.832,00 динара. То значи да ће објекат од 60 м² до 70 м² моћи да се легализује за суму од 150.000 до 200.000 динара. Иначе, цене легализације биће сличне у свим градовима у Србији – казао је Дулић уз напомену да су Правилником обухваћени и помоћни објекти у сеоским подручјима као што су: стаје, шупе, амбари..., али да ће цена легализације за ове објекте бити минимална.

Према његовим речима, попуст од 60 одсто, који прописује Правилник, неће важити за индустријске, пословне објекте, као и приватне куће и станове који имају више од 100 м².

Према Правилнику, за објекте изграђене сред-

ПРАВНИ САВЕТИ

Нема легализације за садашњу дивљу градњу

– Имамо пријаве да се и даље дивље гради у Србији. Желим да подсетим да су новим Законом о планирању и изградњи поострене казне и дата шира овлашћења инспекцијама у погледу спречавања такве градње – казао је министар и упозорио да објекти који су нелегално грађени после доношења Закона неће бити легализовани.

Према Закону о планирању и изградњи, до окончања поступка легализације не може се доносити решење о уклањању објекта, нити се рушење може извршити. После окончања поступка легализације, за објекте који нису могли да буду легализовани, одмах се доноси решење о уклањању објекта.

ствима из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе не плаћа се накнада.

Грађани који имају нелегално изграђене објекте моћи ће да поднесу и захтев за прикључење на инфраструктуру.

– Ти грађани могу своје породичне стамбене објекте, до окончања легализације, прикључити на електроенергетску, гасну, телекомуникациону или мрежу даљинског грејања, водовода и канализације, јер је веома важно да што пре уђу у редован систем плаћања свих услуга – оценио је министар.

– Хтео бих да нагласим да ће се све пријаве поднете по претходном Закону сматрати меродавним, што значи да грађани не морају поново да подносе захтев за легализацију. Општине су, међутим, обавезне да до 12. децембра доставе Министарству животне средине и просторног планирања списак свих нелегално саграђених

Предмет легализације

Према Правилнику о легализацији објеката изграђених без грађевинске дозволе, изграђеним објектом сматра се објекат који је укључен са постављеном спољном столаријом и са изведеним разводом унутрашњих инсталација које омогућавају његово прикључење на спољну мрежу инфраструктуре. Предмет легализације, међутим, могу бити и објекти изграђени у грубим грађевинским радовима са формираним конструктивним склопом (темељ, зидови) односно објекти на којима нису изведени завршни радови (фасада, столарија), ако је градња на објекту обустављена актом грађевинског инспектора.

Обавезе општина

Општине су обавезне да до 11. децембра донесу одлуку која утврђује услове у погледу удаљености од суседних објеката и висини објеката у поступку легализације.

– Општине, такође, морају да донесу и одлуку о приступању и изради просторног плана. Иначе, рок за израду свих просторних и урбанистичких планова износи две године. Уколико локалне самоуправе у том року не донесу поменуте планове, Закону о планирању и изградњи забрањена казна је распуштање скупштине и расписивање нових локалних избора. Желим да напоменем да Министарство кроз правилник уређује начин суфинансирања израде просторних планова и хоћемо да изађемо у сусрет свим општинама које немају довољно средстава – казао је Дулић.

објеката на својим територијама. Такође, општине су обавезне да, након ступања на снагу Правилника, упуте позив за завршетак поступка легализације свима који су за то поднели захтев, али и онима који су у међувремену пријавили нелегално изграђен објекат чија је изградња завршена до ступања на снагу Закона о планирању и изградњи. Уз позив, биће послато и обавештење о цени легализације. Када грађанима стигне обавештење, они могу да затраже кредит у некој од пословних банака, које ће им, на име легализације, одобрити кредите по посебним, олакшавајућим условима – објаснио је Дулић.

Према Правилнику, рок за достављање доказа о плаћеној накнади је 60 дана од дана добијања обавештења о могућности легализације. Грађевинска дозвола се издаје у року од 15 дана од дана достављања уредне документације.

Закон о планирању и изградњи прописује и доношење 26 подзаконских аката и две уредбе.

– До сада смо донели два правилника и формирали комисије за доношење две уредбе. Прва је уредба о конверзији права коришћења у право својине уз накнаду. То је веома важна тема и свакако ће бити предмет великих дебата. Министарство ће ту уредбу доставити Влади на разматрање до 15. новембра. Друга уредба, која је такође важна, јесте уредба која ће дефинисати начине и критеријуме умањења цена за издавање и продају земљишта стратешким купцима. Ова уредба је посебно битна за градоначелнике локалних самоуправа јер ће управо они моћи да умање цену продаје земљишта уколико процене да ће тим чином привући стратешке инвестиције које подразумевају и запошљавање људи – најавио је ресорни министар.

Према његовим речима, почетком октобра Министарство је послало локалним самоуправама упутство о издавању локацијске дозволе.

– То је важан поступак за саму имплементацију,

ПРАВНИ САВЕТИ

Заштићена природна добра

Правилником су дефинисане и следеће појединости:

- објекат изграђен на земљишту које је неповољно за изградњу може се легализовати само уколико власник докаже да је објекат стабилан и да не угрожава стабилност терена;
- ако постоји сумња да ли је објекат изграђен од одговарајућег материјала, надлежни орган по службеној дужности утврђује ту чињеницу, изласком на лице места;
- објекат изграђен у зони Ia заштите природног добра не може бити предмет легализације. Објекат изграђен у зони Ib и другој зони заштите може се легализовати, осим ако се ради о објекту за који је предвиђена обавезна израда студије о процени утицаја;
- прописане су обавезна садржина геодетског снимка, димензије фотографија, садржина техничког извештаја, записника о извршеном вештачењу о техничкој исправности и испуњености услова за употребу објекта и пројекта изведеног објекта;
- технички извештај израђује дипломирани инжењер архитектуре, са одговарајућом лиценцом, а записник привредно друштво, односно друго правно лице уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

односно примену Закона о планирању и изградњи. Међутим, поједине општине у Србији стоје у месту јер чекају да Министарство прво донесе сва неопходна подзаконска акта, па тек онда да крену са издавањем локацијских дозвола. То је потпуно погрешно. Није нужно доношење свих аката како би се издавале те дозволе. У прилогу томе је и чињеница да је Министарство већ

издало неколико локацијских дозвола и не постоји ниједна препрека која би стајала на путу локалним самоуправама да и оне то исто раде. Зато још једном желим да поновим да је нови Закон о планирању и изградњи пријатељ локалним самоуправама, он убрзава и олакшава поступак за добијање грађевинских дозвола – рекао је Дулић.

ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР ПО НОВОМ ЗАКОНУ О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ (1)

Прва линија одбране од урбанистичког хаоса

Инспектор је дужан да предузима и предлаже потребне превентивне мере и акције у циљу спречавања повреде закона и других прописа

МИЛИЈА М. ЂАЛОВИЋ*

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да надзор над извршавањем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства а инспекцијски надзор врши надлежно министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом. Ово значи да инспекцијски надзор, поред министарства надлежног за послове урбанизма и грађевинарства, врше и друга министарства из различитих области (на пример, област саобраћаја, веза и др.).

Републички инспектори

Законом о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 101/07), утврђено је да даном ступања на снагу новог закона престаје да ва-

жи стари Закон о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99), изузев одредаба чл. 22–37. и члана 92. Према одредбама наведених чланова (22–37), који су у правном поретку, инспекцијски надзор врше министарства преко инспектора, односно других овлашћених лица, у складу са законом, с тим што се поједини послови инспекцијског надзора законом могу поверити органима општина, града Београда, градова и аутономних покрајина. Инспектор према тим законским одредбама, поред осталог, има право и дужност да у вршењу инспекцијског надзора: прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију; саслуша и узима изјаве од одговорних и заинтересованих лица; прегледа пословне просторије, објекте, постројења, уређаје, предмете и робу; узима узорке робе и других предмета ради анализе, експертизе и слично; наређује мерења која обавља друга стручна организација кад предузеће

или друга организација сама или преко одређене стручне организације врши мерења у одговарајућим областима, а резултати мерења пружају основ за то; предузима друге мере и радње за које је овлашћен законом, односно уредбом.

Инспектор је посебно одговоран ако у вршењу надзора не предузме, предложи или не одреди меру за коју је овлашћен, ако не предложи или не покрене поступак пред надлежним органом због утврђене незаконитости, односно неправилности, ако прекорачи границе овлашћења. О сваком извршеном инспекцијском прегледу и радњама инспектор саставља записник, који садржи налаз стања и предложене, односно наложене мере. Инспектор у вршењу послова надзора сарађује са другим инспекторима, правосудним органима, прекршајним органима и другим заинтересованим органима и организацијама. Инспектор је дужан да предузима и предлага потребне превентивне мере и акције у циљу спречавања повреде закона и других прописа.

Контрола извршења

Кад је вршење појединих инспекцијских послова поверено органима општине, града Београда, градова и аутономних покрајина, инспектор има у односу на те органе право и дужност да: издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа и за вршење послова, као и да контролише њихово извршавање; остварује непосредан надзор над њиховим радом; врши непосредан инспекцијски надзор у свим по-

словима и са свим овлашћењима ако их органи којима су ти послови поверени не врше; одузме овлашћење поједином инспектору који послове не обавља благовремено, стручно, законито и савесно и предложи утврђивање одговорности у органу општине, града Београда, градова и аутономних покрајина; организује заједничке акције са инспекторима у органима општине, града Београда, градова и аутономних покрајина, увек кад то потребе захтевају; тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу поверених послова инспекцијског надзора.

У складу са уставним и законским одредбама вршење инспекцијског надзора према одредбама Закона о планирању и изградњи поверено је аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе, и то над изградњом објеката за које на основу тог закона издају грађевинску дозволу. Такође, аутономној покрајини поверено је и вршење инспекцијског надзора и у области просторног планирања и урбанизма на њеној територији. У тој области је вршење инспекцијског надзора поверено и граду Београду (то је ново законско решење), и то за изградњу и реконструкцију објеката до 800 квадратних метара бруто развијене грађевинске површине.

(Наставиће се)

(* Аутор је шеф Одељења за нормативне послове, грађевинско земљиште и легализацију у Министарству животне средине и просторног планирања)

ТРЖИШТЕ НЕКРЕТНИНА

Мали станови у новоградњи

КАЋА ЛАЗАРЕВИЋ*

Објавом додељивања субвенционисаних кредита за младе, поново су постали актуелни мали станови. Законодавац је предвидео да преко тих кредита могу да се купе само станови у новоградњи.

Понуда малих станова на тржишту некретности одувек је била врло слаба, пре свега зато што се гарсоњере и једнособни станови нису градили у већем броју ни "пре рата", а тако је и сада и - инвеститори који граде нове зграде и читавих насеља, радије зидају и продају веће станове него мање.

Цена малих станова одувек је била много виша по квадрату него за станове веће квадратуре у истој згради. Мањи станови у новоградњи имају своје предности, али и мане.

Гарсоњера или једнособан стан у новој згради обично се налазе у приземљу или сутерену. Распоред просторија код једнособних или једноспособних станова, 30-40 квадратних метара,

уобичајен је: спаваћа соба, дневни боравак са кухињом и купатило, а код гарсоњера се све одвија у једној соби и обично је уз ту собу и једно мало купатило. Такви станови су предвиђени обично за једну особу или брачни пар без деце и представљају само привремену смештај док се не стекну услови за куповину већег стана.

Нови станови увек су атрактивнији, пре свега, што у њих није потребно ништа улагати. Новоградња претпоставља вишеспратницу са више станова. Испод станова у приземљу обично су саграђене гараже, па су станови у приземљу зато бучнији, јер се у њиховој непосредној близини налази улазни хол и лифтови. Мали станови најчешће немају ни лођу ни терасу. Када се такви станови појаве на тржишту, а да су завршени и укњижени, брзо нађу купца, без обзира на цену.

(* Ауторка је директор агенције "Алка")

Текстови у овој рубрици пренети су из правно-економског магазина "ЗИП - Закони и прописи", број 118. за новембар 2009. године

Тенсегрити структуре

МИОДРАГ НЕСТОРОВИЋ

Познато је да се у свету граде објекти величанствених структуралних система који су резултат примене савремених архитектонских конструктивних решења, напредних обликовних форми. Реализација таквих пројеката је резултат примене великог броја иновативних решења како у погледу структурних система, тако материјала, технологија и читавог низа хај – тек решења.

За систематско праћење сложене и комплексне области савременог конструкторства било је неопходно и у нашој земљи радити на развоју оваквих високо технолошки софистицираних структуралних система, развијајући тако оригинална решења која прате светски тренд.

Реализација оваквом приступу уследила је преко докторске дисертације аутора овог чланка под насловом „Интегрално затегнути (тенсегрити) конструктивни системи са безмоментним контурама“, замишљена да опише тенсегрити конструкције са затвореним контурама доминантно или искључиво напрегнутим на аксијални притисак. Истраживање безмоментних контура је од нарочитог интереса код квадратних или правоугаоних основа кровова, пошто се овакви облици могу много чешће примењивати за разне намене у архитектури него што је то случај са кружним или елиптичним основама.

По свом карактеру тенсегрити структуре, састављене од интегрално затегнуте мреже и дискретно постављених притиснутих штапова у тој просторној мрежи, дају реакције на ослоначку контуру слично као и кабловске мреже висећих кровова. У случају квадратних или правоугаоних основа, контурне греде крова трпе велике моменте савијања уколико нису предвиђени стубови са косим затегама. Поставља се задатак: како сачинити безмоментну контуру у овом случају без косих затега. Одговор на ово питање пружали су многи аутори решењима која су имала крупне недостатке у погледу заузимања великог простора или неприхватљиво великих димензија пресека нових конструктивних елемената, па су она била неодржива из економских и других разлога.

Формирање интегрално затегнутог конструктивног система који би поред вертикалних или косих притиснутих штапова међу затегнутим појасевима (горњи и доњи) имао и разупираче контурне конструкције смештене у хоризонталној равни уклопљеној у кровну конструкцију, представља окосницу овог рада. У оваквом случају снажно преднапрегнуте тенсегрити мреже имале би задатак да обезбеде стабилност разупирачима ослоначке контуре који се налазе у хоризонталним равнинама и да на тај начин остваре мале попречне пресеке и мале тежине разупирачима великих дужина. Поред тога решење ће задовољити само ако је и код контуре крова стабилност конструкције

остварена на рационалан и економичан начин.

Пројектовано патентно решење 50181 интегрално затегнуте (тенсегрити) куполе са косим разупирачима на квадратној основи распона 35.0 x 35.0 m, је формирано као ротационо симетрична купола, чији се облик и крутост постижу двослојном мрежом преднапрегнутих каблова, међусобно повезаних затегнутим дијагоналама и разупртим притиснутим распињачама, о чему је већ било речи, док је контура тенсегрити куполе формирана у виду просторног решеткастог квадратног оквира, сачињеног од челичних цевастих штапова.

Тенсегрити структура се преднапреже кабловица који се ослањају на ивичну контуру разупрту хоризонталним распињачама у тенсегрити структури и на тај начин остварујемо интегрално затегнути (тенсегрити) конструктивни систем са безмоментном контуром (Сл.1).

Имајући у виду велики број елемената и чворова у конструкцији, формиран је алгоритам у виду генератора просторне мреже. Основни елементи пројектоване тенсегрити конструкције су тетраедри. Анализа је извршена за пресек куполе пречника 30.0 метара и стреле $\Phi=5.5$ m. Геометрија система је задата тако што су унете координате просторног система између два пара суседних кривих. Те просторне координате су добијене као пресеци концентрисаних кружница и њима одговарајућих радијалних равни. Угловни корак између суседних равни је 11.25 степени. Добијени просторни сегмент садржи 2 x 2 x 8 тачака, чије су координате унете у програм за геометријско генерисање мреже, а онда ротацијом просторног елемента са назначеним угловним кораком добијамо жељену геометрију куполе (Сл.2).

Преднапрезање ове тенсегрити конструкције уноси се преко прстенова, (горњи појас по линеарној, а доњи појас по параболичној промени). Како се у попречном пресеку појављује статички одређена решетка могу се одредити и силе у свим елементима из услова равнотеже. Изван овог пресека претпостављено је да су силе у разупирачима оквирне и ивичне конструкције једнаке нули.

У наставку програмом Fasttens – итеративним поступком одређују се деформације тенсегрити структуре услед дејства различитих спољних оптерећења, тј. одређују се реакције у оквирним елементима од дејства куполе, а затим се те реакције аутоматски узимају као преднапрезање у оквиру. Овај поступак се понавља тако што се ставља да је сила преднапрезања у елементима оквира једнака претходно добијеној унутрашњој сили елемената оквирне конструкције, па се на тај начин смањују померања чворова куполе. Када највеће померање чворова куполе буде мање од прописаног, узима се да су силе од преднапрезања у чвору уравнотежене. Дошавши на овакав начин до почетног преднапрезања од сопствене тежине, тј. до величине сила преднапрезања које одржавају пројектовану гео-

Проф. др Миодраг Несторовић аутор пројекта тенсегрити купола

метрију структуре као зглобно-штапасти систем, извршен је и прорачун на остала спољна оптерећења и то: снег, ветар, температуру и најнеповољније несиметрично оптерећење.

На основу проучених резултата разматране конструкције, могуће је закључити да ће се величина сила основног (почетног) преднапрезања које се уводи у конструкцију оптерећену само сопственом тежином може одредити у зависности од изабране или прописане деформабилности изражене максималним дозвољеним угибима у најнеповољнијим случајевима оптерећења (снег, ветар, температурна разлика). Остала оптерећења релативно мало мењају силе у елементима изазване основним преднапрезањем. Овим случајем оптерећења деформисану структуру остала оптерећења исто тако релативно деформишу (0.10 до 0.175 м), што је прихватљиво с обзиром на распоне структуре 35,0 x 35,0 м, што износи $L/200$.

Решење типских чворова омогућава ротирање у свим равнима затегнутих елемената (Сл.3), а да при томе они остају центрисани у чвору. Тенсе-

грити затегнута мрежа би се изводила од поцинкованих челичних спиралних ужади док би се притиснути елементи – разупирачи тенсегрити структуре као и елементи решеткасте ивичне контуре и међуконтурни разупирачи израђивали од бешавних челичних цеви.

На основу извршених веома детаљних аналитичких истраживања на овом типу конструкције, може се констатовати да унутрашња напрезања елемената система углавном зависе од њиховог међуугаоног положаја. С тога се већ сада може рећи да квалитет овог система градње у великој мери зависи од техничког решења како типске чворне везе, тако и решења монтаже са преднапрезањем. У овом погледу тенсегрити конструкција омогућава поступну реализацију – појас по појас, где се монтажом сваког појаса добија стабилна аутономна конструкција (Сл.4).

На основу изложеног може се рећи и то да очекивано формирање интегрално затегнуте конструкције са безмоментном квадратном контуром представља један задатак из области просторних структура који се решава применом теорије другог реда и који је неодвојиво везан за стабилност притиснутих разупирача у конструкцији. Интеракција између затегнуте мреже и разупирача се одликава у томе што се увећањем сила преднапрезања мрежа увећава и сила притиска у разупирачима, али се уједно и умањују могућа померања разупирача.

У овом раду је примењена теорија и математички модел за статичку анализу која верно описује понашање оваквих просторних структура. Анализа је спроведена итеративним поступком који користи услове равнотеже у чворовима конструкције у деформисаном стању. Ова анализа користи 3×3 матрице за услове равнотеже за сваки чвор посебно, дајући тако силе у елементима које су повезане у чвору. Понављајући овај поступак уз специјални „инфинитезимални механизам“, који омогућава елементу у конструкцији, који не може да буде притиснут, да буде само привремено искључен из акције и да се реактивира када поново постане затегнут за време итерације.

Пројектовано патентно решење под бројем 49545, представља демонтажну типску чворну везу Тенес (Сл.5) која је цилиндричног облика састављена од шест челичних и остатка алуминијумских кришки (из разлога задовољавања пројектоване геометрије куполе као и из потребе растерећења чворне везе). Кришке су повезане челичним тањирима који се налазе са једне и друге стране цилиндра. Ове тањире повезује централни челични завртањ, који се преко конуса заваривањем директно везује за челичну цев – разупирач тенсегрити куполе.

На крају се може рећи и то да је примена овог конструктивног система оправдана за распоне од 30.0 x 30.0 м до 60.0 x 60.0 м, имајући у виду остварену оптималну количину челика од 20 кг/м^2 . Покривач ове куполе је мембрански делимично транспарентни P.V.C.

Др Миодраг Несторовић, дипл. инж. арх

